

SVEČANA PROSLAVA JUBILEJA ZVONIKA

NEDJELJA, 17. 11. 2019.

300 BROJEVA

GODINA 25

Poštovani čitatelji, suradnici i dobročinitelji!

Srdačno vas pozivamo na svečanost u povodu 25. obljetnice od pokretanja lista „Zvonik“ i izlaska 300. broja.

Srebrni jubilej izlaženja i izlazak 300. broja proslavit ćemo uz zahvalu Bogu, svetom misom u crkvi sv. Roka s početkom u 17 sati.

Svečana akademija održat će se potom u Velikoj vijećnici Gradske kuće u 19 sati.

Hvala vam što ste nas čitanjem poticali i podržavali, a vjerujemo da će Zvonik i nadalje nastaviti zvoniti i pronositi Radosnu vijest!

Dobrodošli!

Zvonik

Tema broja:

**SUBOTIČKA BISKUPIJA
MISIONARSKO PODRUČJE**

katolički list
GOD. XXVI. BR. 10 (299)
listopad (oktobar) 2019.
cijena 150 din

Misije i Zvonik

Polako izlazimo iz mjeseca listopada koji je papa Franjo posebno posvetio misijskom djelovanju Katoličke crkve u svijetu, pod geslom *Kršteni i poslani: Kristova Crkva u misiji u svijetu*. Na taj način Papa je htio pomoći svima nama ponovno otkriti misijsku dimenziju naše vjere u Isus Krista, vjere koja nam je besplatno dana kao dar na krštenju.

To je zapovijed koja nas se izravno tiče: ja sam uvijek misija; ti si uvijek misija; svaki je krštenik i svaka krštenica misija. Onaj koji ljubi, nikad ne miruje, nešto ga tjera da izlazi iz samoga sebe, privučen je i privlači druge, daruje se drugom i gradi odnose koji daju život. Za Božju ljubav nitko nije beskoristan ili beznačajan. Svaki od nas je jedna misija u svijetu, jer je plod Božje ljubavi. /Papa Franjo, iz Vatikana, 9. lipnja 2019./

U misionarskom ozračju ulazimo u mjesec studeni u kojem ćemo osim svetkovine Svih svetih, kada je 1994. godine izašao prvi broj *Zvonika*, svečano proslaviti 25 godina postojanja tog katoličkog lista, i 300. broj koji će u tom mjesecu izaći. Na prvi pogled misije i *Zvonik* nemaju mnogo toga zajedničkoga, ali misije i pisana riječ imaju itekako važnih poveznica.

Uzor u tom promišljanju bit će sveti Pavao, kao najveći kršćanski misionar, te njegove poslanice kao svjedočanstvo važnosti pisane riječi u održavanju i oživljavanju zajednice vjernika.

Sveti Pavao bio je kontroverzna osoba. Rimski građanin židovskog podrijetla, koji je bio obrazovan i revan Zakonu do te mjere da je progonio kršćane. Čudesnim obraćenjem i sam postaje kršćaninom te nakon toga najvećim misionarom ne samo među Židovima nego i među poganima. Papa Benedikt XVI. na jednoj općoj audijenciji rekao je: *Sigurno je da u vrijeme početaka kršćanstva nitko nije prevaleo toliko kilometara kao on, kopnom i morem, s jedinim ciljem propovijedanja Evanđelja*. Na svoja tri misijska putovanja, koja su trajala nekoliko godina, Pavao je osnovao Crkve – zajednice vjernika s kojima je preko poslanica održavao komunikaciju. U svojim poslanicama, Pavao nije samo komunicirao s vjernicima, nego ih poučavao, hrabrio i poticao da ostanu vjerni kršćanskom nauku koji su primili od njega te da budu postojani u zajedništvu i ustrajni u molitvi.

Trinaest njegovih poslanica glavni su izvori poznavanja prvih crkava, jer odgovaraju na probleme i poteškoće koje su se u to vrijeme javljale u ranokršćanskim vremenima. Iz njih iščitavamo o životu prvih kršćana, o njihovom duhovnom životu, o njihovim nedoumicama i sumnjama koje su imali zbog nedovoljnog poznavanja otajstva spasenja.

Naš katolički list *Zvonik* također je nastao u teškim vremenima koja su zadesila našu zajednicu vjernika u Subotičkoj biskupiji. Bilo je progona naših vjernika s raznih strana, kako zbog nacionalne, tako i zbog vjerske pripadnosti. Stoga je prvotna zadaća *Zvonika* bila pratiti i izvještavati o svi događajima o životu Crkve u Hrvata Subotičke biskupije te poticati vjernike na molitvu, zahvalnost, obraćenje i slavljenje Boga. Preko svojih formativnih rubrika pružao je smjernice svojim čitateljima da bi mogli urediti svoj život po načelima Kristova evanđelja.

Završio bih stoga ovaj uvodnik onako kao je svoj prvi uvodnik završio prvi urednik, mons. dr. Andrija Anišić, s nadom da će ta poruka biti aktualna i nadalje: *Bio bih, pak, najsretniji kad bi nam svima ovaj naš Zvonik bio izvorom duhovne hrane za rast u dobroti i ljubavi, jednom riječju, za rast u svetosti. Neka nam u tom pomogne zagovor Svih svetih, o čijem blagdanu se pojavljuje ovaj prvi broj Zvonika.* /Katolički list *Zvonik*, studeni 1994., 1. broj/

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godšte XXVI., broj 299
Listopad (oktobar) 2019.

Izdaje

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524

Dario Marton, novinar

Mirjana Crnković, lektura

Željka Zelić Nedeljković,

redaktura i korektura

Dragan Muharem, član Uredništva

Jelena Ademi, tehnička urednica

Vedran Jegić, fotograf

Tisak

Štamparija „Printex“

Segedinski put 86

24000 Subotica

Tel.: +381(0)24 554435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru:

Hrvatska biskupska konferencija

Uprava za saradnju s crkvama
i verskim zajednicama
Republike Srbije.

Sadržaj 299.

6

Tema
Subotička biskupija –
misionarsko područje

10

Događanja u Subotičkoj biskupiji
Susret srca i ljubavi

26

Intervju
Razgovor s umirovljenim
svećenikom Subotičke biskupije,
mons. Belom Stantićem

24

Moralni kutak
Neplanirano

38

Mladi
Edukator ID vikend u
Subotici

40

Djeca
Zlatna harfa u znaku župnih
nebeskih zaštitnika

46

Povijesni kutak
700 godina Brega (Bačkog
Brega) (nastavak)

42

Marijin mjesec
Ostvarenje Božjeg sna i
tajno oružje

Prijatelji Zvonika:

RADIO MARIJA

Hrvatska
subotica

Godišnja pretplata na Zvonik

* izravnom dostavnom na župe: 1650 dinara

* poštom: 1900 dinara: tuzemstvo (popust za više primjeraka)

50 eura: Europa

60 eura: USA, Canada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu vršiti na račun: Katoličko društvo „Ivan Antunović“, Trg svete Terezije 3, 24000 Subotica, broj računa 310-210508-62, s naznakom ZA ZVONIK, a oni iz Hrvatske na ime: Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb. Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati s naznakom „Za Zvonik“.

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Naslovnica i zadnja stranica:

Petar Gaković

* Zvonik

* NIU „Hrvatska riječ“

* www.zupasvrokasubotica.com

* www.pixabay.com

Ribari duša

Čovjek ne može vjerovati u onoga za koga nije čuo, koga ne poznaje, koga nije susreo. Mnogi još uvijek nisu susreli Isusa, a mnogi još nisu ni čuli za Njega. Bogu su potrebni radnici koji će propovijedati, koji će ga donositi onima koji još uvijek ne vjeruju u Njega. Zato nas poziva: *Žetve je mnogo, a radnika malo. Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju* (Mt 9, 37-38). Svi smo pozvani moliti da pozove radnike u svoju žetvu, ali smo i mi sami krštenjem pozvani uključiti se. Možda nas ne poziva da budemo svećenici ili redovnici, ali nas svakako poziva da mu budemo suradnici. Svi smo pozvani učiniti svoj dio. Makar on bio vrlo malen, Bogu je jako značajan. Svatko je pozvan dati svoj mali doprinos onako kako to može učiniti.

Ne moramo ići u daleke zemlje kako bismo Isusa donosili ljudima. Neki su možda pozvani i na to, ali mislim da je ipak većina nas pozvana da to čini baš tamo gdje jest. Najbolji misionari bit ćemo svakako ako dajemo primjer kršćanskoga života, jer samo svjedočanstvo kršćanskoga života ima moć privući ljude k vjeri i Bogu. Ni na koji drugi način to ne možemo činiti. Zato moramo krenuti od sebe, a tek poslije možemo ići

Najbolji misionari bit ćemo svakako ako dajemo primjer kršćanskoga života, jer samo svjedočanstvo kršćanskoga života ima moć privući ljude k vjeri i Bogu.

k drugima. Trebamo davati primjer svojim životom, a ne samo govoriti, jer su riječi bez djela mrtve.

Koliko li je predivan Isusov poziv kad nam govori: *Hajdete za mnom, učinit ću vas ribarima duša* (Mt 4, 19). Ima li što ljepše od toga da budemo ribari duša? Ima li vrjednije zadaće od te? Tako snažne riječi obećanja, toliko veliko obećanje! Zar itko može posumnjati u te riječi? Baš te riječi bile su one koje su vrlo snažno potaknule poziv u mom srcu. Biti onaj koji će raditi za Boga, koji će imati tako veliku, najveću zadaću... Za mene je to veliki izazov. Biti ribar duša... Donositi ljudima Boga, upoznavati ih s njim. Već na početku tog puta, naišla sam na jednu prepreku, a to je bilo moje poznavanje, tj. bolje da kažem nepoznavanje Boga. Ne možemo dati drugima ono što ni sami nemamo. Neophodan je osobni susret s Bogom. Potrebno je što više svakodnevno biti s Isusom u molitvi i čitanje Biblije. Bez toga ne možemo ništa. Bez osobnog susreta s Bogom, ne možemo biti misionari.

Ne smijemo se zadovoljiti samo time da osobno susretnemo Boga, moramo to iskustvo podijeliti s drugima. Ljubav se daje, ljubav nije sebična. Bog iz svoje neizmjerne ljubavi želi da se svi ljudi spase, da dođu do spoznaje istine i mi mu u tomu trebamo pomoći. Trebamo biti poput Marije – kada upoznamo Isusa, dijeliti ga sa svima, ne čuvati ga sebično samo za sebe. Budimo Marijini učenici i pouzdajmo se u Boga da budemo pravi ribari duša.

Subotička biskupija – misionarsko područje

Misijsko (ne)utemeljenje

Živimo u društvu koje krasi govori o dijalogu, multikulturalnosti, koje je prepuno „globalnih“ projekata, društvu koje je se temelji na dobrobiti čovjeka, društvu koje je po mjeri čovjeka, koje je za čovjeka itd. Ta sarkastična rečenica nekako se može preslikati nerijetko i o govoru o misijama i misijskom poslanju Crkve. Govorimo, razmatramo i pišemo, no na čemu radimo, na čemu sve temeljimo?

Svijet nikada više nije zapao u moralnu krizu iz koje nitko nije izuzet. Tako su i naš grad i naša sela, naša mjesta, na koncu i naša biskupija stavljeni pred velike izazove u vremenima koja su pred nama. Ne trebamo sve gledati „crno“, jer postoje mnoge prilike. Našu biskupiju krasi mnoge divne odlike o kojima se danas u „zapadnom“ svijetu govori s dozom idealizma i dogmatizma, a to su: multikulturalnost, bogatstvo različitih narodnih i kulturnih tradicija, pluralizam mišljenja, bogata povijest, bogatstvo jezika...

Misijsko poslanje ići je i naviještati Božju riječ, i to je poslanje svakoga kršćanina, navještaj djelima i riječima. Zanimljivo je kako su veliki misionari uvijek težili da što prije u svojim misijama dobiju domicilne svećenike, katehete, obitelji koje su primile kršćanstvo, jer su znali da oni najbolje razumiju prilike domaćeg mjesta, poznaju najbolje misaoni sklop, kulturu i posebnosti vlastitoga kraja. Tako su misionari bili oni koji su donijeli sjeme Riječi Božje, a domaće stanovništvo je ono koje je radilo na „uzgoju“.

To je poruka nama. Ako smo istinski, ono što se u žargonu kaže „lokal patriote“, ako volimo svoj grad i svoja sela, onda znamo kako sve ovdje „diše“. Nama ne trebaju neke kopije modela „sa strane“, nego nam treba vlastiti model. Bez autentičnog nauka, nema pravih misija, stoga je važan temelj. Njega prepoznavamo u Svetom pismu, nauku Crkve, koncilskim dokumentima, a svoje izvorište pronalazi u liturgiji Crkve i vrhuncu te izvoru života Crkve – sv. misi, a sve je to izvor pravog katoliciteta-sveopćnosti.

Sveto pismo i objava temelji su našeg govora. Kao pojedinci i kao zajednice imamo dužnost naviještati Krista svakom čovjeku. Potrebno je manje naglasaka stavljati na kojem jeziku izgovaramo, nego što izgovaramo. Svjedoci smo pokušaja kroz desetljeća da naš

subotički duh pokolebaju nacionalne i vjerske podjele, svjedoci smo utjecaja sa strane koje stvaraju ozračje velike ugroženosti i krize identiteta.

Nama kao vjernicima važno je sačuvati ili pak ponovno otkriti svoj identitet, jer bez pravog identiteta vjere, svaki drugi je upitan i podložan opasnim manipulacijama. Drugim riječima, tamo gdje se ruše veze i donose podjele između ljudi na „ove“ ili „one“, na „naše“ ili „njihove“, na nama je pružiti obje ruke, stavom i govorom izdici se iznad nametnutih podjela. To je evanđeoski poziv koji u svojem katolicitetu prepoznaje vjeru jednog satnika, koji prilazi Samarijancima, koja poziva carinike, koja pronalazi put do bludnih srdaca, koja prihvaća pogane, koja dovršava zakone. Na nama je rušiti sve što se ne uklapa u poziv Evanđelja, a to je svaka kontradiktornost, svaka predrasuda i svaki vid zatvorenosti, svaka moralna devijacija.

Crkva ima vlastite modele djelovanja jer ima bogatu tradiciju misija. Zato naša biskupija ima veliki potencijal. Neovisne katoličke odgojne ustanove, katolički vrtići, katoličke škole, organizacije i slično. To je naš potencijal koji se ne smije ograničavati nacionalnim podjelama, nego uz velike praktične napore, ali ne i idejne, jer one leže u nama, iskoristiti bogatstvo naroda kako bi se pokidane veze i stvorene podjele nadišle, ne pukim suživotom ili „jeftinim“ govorom o toleranciji, nego konkretnom međusobnom životnom prožetosti. Naš katolicitet je velika šansa koju imamo. On je pravo bogatstvo koje možemo ostaviti našim nasljednicima,

Naša biskupija ima veliki potencijal.

Neovisne katoličke odgojne institucije, katolički vrtići, katoličke škole, organizacije i slično. To je naš potencijal koji se ne smije ograničavati nacionalnim podjelama, nego uz velike praktične napore, ali ne i idejne, jer one leže u nama, iskoristiti bogatstvo naroda da bi se pokidane veze i stvorene podjele nadišle, ne pukim suživotom ili „jeftinim“ govorom o toleranciji, nego konkretnom međusobnom životnom prožetosti.

ali isto tako možemo zakopati to blago te se zatvoriti u vlastite krugove ili, kako bi rekao jedan svećenik naše biskupije, biti u nekim malim bedastim svjetovima. U takvom zatvaranju postajemo samodostatni, samodopadni, sami sebe nagrađujemo, sami postavljamo pravila i postajemo sebi mjerila. To je neprijatelj misija.

Otvorenost i izlaganje moraju nam biti stavovima djelovanja, a ne slabosti. Izaći iz svojih krugova, osloboditi se robovanja, bilo biskupijskog bilo običajnog tradicionalizma. Moramo biti poput Isusa te mnoštvo zakona i običaja očistiti od povijesnog nagomilavanja. Nešto dokinuti, nešto vratiti u novom ruhu.

Čitati znakove vremena mudrost je misijskog poslanja. Biti nepodložni trendovima.

Nama je potrebna *prohodnost*, a ne podobnost. Nitko nije izuzet od napasti da se u djelovanju zna provoditi praksa zasnovana na podobnosti, a ne na iskrenoj

vremena, uočavati što danas čovjeku treba, kako da Božja riječ doprije do njegova srca. Tehnika nam može biti od velike koristi, ali uzalud nama radio, televizija, internet ako govorimo nerazumljivo, ako ne nudimo konkretno, ako sami ne živimo ono u što kažemo da vjerujemo, ako je sadržaj izričaja i suviše povijesni, a ne konkretan i posadašnji. Tada svaka tehnika postaje igračka kojom se nespretno rukuje.

Subotički „aggiornamento“ (posadašljenje)

Potrebno je ipak vratiti se u ne tako daleku povijest, te riječi svetog pape Ivana XXIII. i njegov „aggiornamento“ ugravirati u svoja djelovanja, napose misijska. Znakovi vremena Božji su ukazi što nam je činiti. Znakovi su jedan vid Božje komunikacije s nama.

Kao vjernici baštinimo toliko bogatstvo kulturnih, povijesnih, jezičnih, religijskih, a nadasve ljudskih vrednota u svojim krajevima. Jedna mirnoća pa i izgledna miroljubivost naše su „kre-

Naš katolicitet velika je šansa koju imamo. On je pravo bogatstvo koje možemo ostaviti našim nasljednicima, ali isto tako možemo zakopati to blago te se zatvoriti u vlastite krugove ili, kako bi rekao jedan svećenik naše biskupije, biti u nekim malim bedastim svjetovima. U takvom zatvaranju postajemo samodostatni, samodopadni, sami sebe nagrađujemo, sami postavljamo pravila i postajemo sebi mjerila. To je neprijatelj misija.

posti“ vezane za čovjeka ravnice. Ipak, moramo se čuvati tromosti, lijenosti i nadutosti, te onog opasnog stava „bit će nekako“. Ako mi danas nešto ne poduzmemo, tko će? Situacije se same od sebe u našu korist nikada neće ostvariti.

spremnosti djelovati u kršćanskom duhu. Na nama je ići malim i trnovitim putem. To su ona uska vrata koja nas vode u spasenje.

Iako smo svjedoci velikog odlaska ljudi, moramo biti svjesni da ni odlazak, niti ekonomske, niti političke ili kulturne prilike ne mogu biti najveći razlog i izgovor praznih crkvenih klupa. Svi ovi čimbenici utječu na to, no još uvijek je puno ljudi vani na našim ulicama, u kafićima, parkovima, pred TV ekranima, a koji ne idu u crkvu. Još uvijek se daju „napuniti“ klupe naših crkava, ali se to ne događa. Zato je potrebno čitati znakove

Velika duhovna zbunjenost, bujanje sekta, okultizma, spiritizma, praznovjerja, ateizma, daju nam naslutiti čovjekovo traganje za Bogom ili pak bijeg od Boga na krive putove. Sadašnje prilike takve su da na papiru imamo pristojni broj katolika, ali u Crkvi imamo „propuh“. Većina je vani i kao da je zanemarena. Možda duhovnost koja zahtijeva institucionalizirani angažman (aktivnost u nekim zajednicama i na župama), nije uopće privlačna i ne odgovara tempu života. Možda je jedna statičnost prevladana. S druge strane, uvijek je aktualno ono što sam u bogoslovskim danima doživljavao kao

„katoličku krivicu“ u našim vjerničkim i svećeničkim postupcima. Ne može najveći razlog nedolaska u crkvu biti nevaljanost svećenika ili aktivnih laika, ali itekako je teško povratiti čovjeku povjerenje koje je netko prokockao. Za mnoge ljude naši životi bit će jedino evanđelje koje će pročitati, a ako su stranice našeg „evanđelja“ ispisane pohlepom, dvoličnošću, mržnjom, nacionalizmom, onda ne očekujmo od ljudi previše. Relativizam ostaje veliki izazov, a na nama je da mu odgovorimo. No to ostavljam teološkim velikanima koje ima i naša biskupija.

Potencijal koji je u nama

U nama leži pravo blago. Naši narodi i jezici ne smiju biti razlozi podjele. Može mi netko prigovoriti: „a što je u praksi?“ Krivo shvaćena podjela rađa krivim stavovima i još većim podjelama. Jezična barijera jest problem, ali koja se uz smišljenu formaciju za sveće-

nike da nadvladati. S druge strane, povezivanje svih vjernika u raznim prigodama omogućuje ono što smo nekada imali, a sada svijet uvelike posjeduje – to je zajedništvo. Takvo zajedništvo vidljivo je na mnogim svjetovnim manifestacijama koje baš i nemaju nekog dubokog teološkog utemeljenja, ali ipak rađaju ozračjem dobrodošlice, opuštanja i zabave.

Možda je to ono što bismo trebali, preneseno u marketinškom govoru, ponuditi ljudima. Vratiti žar obiteljske pobožnosti, u kojima obitelj postaje mala Crkva, okupljane cijele obitelji na molitvu, obnoviti svijest o

ljepoti predbračne čistoće u vidu nekih zavjeta, gdje će djevičanski ideal imati svoj praktični razlog, aktualizirati drevne molitve Crkve, kao razne pobožnosti, krunica i sl., razvijane problemske nastave i zanimljivog vjeronauka. Nikada neću zaboraviti kako je to izgledalo kada smo moj kolega vlč. Dražen Skenderović i moja malenkost u moru različitih duhovnih kreacija u liturgijska

Iako smo svjedoci velikog odlaska ljudi, moramo biti svjesni da ni odlazak, niti ekonomske, niti političke ili kulturne prilike ne mogu biti najveći razlog i izgovor praznih crkvenih klupa. Svi ti čimbenici utječu na to, no još uvijek je mnogo ljudi vani na našim ulicama, u kafićima, parkovima, pred TV ekranima, a koji ne idu u crkvu. Još uvijek se daju „napuniti“ klupe naših crkava, ali se to ne događa. Zato je potrebno čitati znakove vremena, uočavati što danas čovjeku treba, kako da Božja riječ doprije do njegova srca.

slavlja u bogosloviji u prigodama čašćenja oltarskog sakramenta vratili litanije i liturgijske pjesme koje su se pjevale stoljećima. Našim bosanskim kolegama koji su baštinici većinski „novih“ duhovnih pobožnosti to je bilo pravo otkriće.

Zrno gorušičino

Za vjeru je potrebno malo zrno. Zato svoj optimizam ne temeljim na nekom ljudskom idealizmu ili

progresivizmu niti se uzdam u ljudsku mišicu, nego na Kristovu obećanju koje nam je dao. Jedna sjemenka rađa mnogo. Naš naizgled mali broj u sebi nosi veliki potencijal. Dobri sijač dao nam je i plodno tlo. Koliko li su znakovite naše bačke ravni, koliko li je znakoviti *krug* na Dužijanci.

I dok svijet stalno revidira povijest, na nama je da ju pišemo. Reakcija će, nažalost, uvijek biti. Ipak, istinu vjere i pravog djelovanja koje se duboko usađuje u ljudska srca i svijest ljudi niti jedna politika, niti jedna povijest, niti jedna situacija neće moći promijeniti. Naš

nametnut osjećaj manje vrijednosti. Neki „izvana“ stalno nas „podučavaju“ i „usavršuju“, a možda su u pravu, ne zato što podučavaju i usavršuju, nego zato što su izabrali one koji nisu najbolji i najautentičniji predstavnici nas samih.

Ne bojte se, ja sam!

To geslo „Ne bojte se, ja sam“, našeg biskupa, može biti porukom djelovanja. Nema straha izaći i suočiti se sa stvarnošću. Promjena vlastita srca rađa promjenom

Za mnoge ljude naši životi bit će jedino evanđelje koje će pročitati, a ako su strane našeg „evanđelja“ ispisane pohlepom, dvoličnošću, mržnjom, nacionalizmom, onda ne očekujmo od ljudi previše.

bački stav koji odiše razumijevanjem, domaćinstvom, vrijednim radom, ustrajnošću i strpljivošću najjače su neizgovorene riječi Evanđelja po kojima drugi ljudi prepoznaju kvalitetu naših života te ih opisuju kao postojanost, mirnoću i dobroćudnost. To su epiteti koje smo mi iz svoje biskupije dobivali u krajevima Bosne. Trebamo ispravno sebe vrednovati, a ne u sebi gajiti

svijeta, jer hrabro srce izgara za ideale. Vjerničko srce pomiče granice ljudskih predrasuda i ljudske naivnosti. Ljubav koju kršćanstvo u sebi nosi ide daleko sve do križa. Nema straha pred najezdom raznih pošasti koje zlo u svijetu nosi. Nema straha pred mnogim prijetnjama, pred prekidom loših praksa.

Isus je onaj kojega nosimo drugima, koji je u središtu naših misija. Isus je onaj koji nam ide u susret i Isus je onaj koji je pred nama. Njegova je riječ konkretna i ne ostavlja ravnodušnima. S vjerom, nadom i ljubavlju uspjeh ćemo biti pravi misionari, a naša biskupija zadržat će svoj identitet koji prepoznamo u svojim liturgijskim slavljenjima u bogatstvu jezika, kultura, naroda, mišljenja, a sve to prožeto Kristom i njegovom željom da svi budu jedno!

Susret srca i ljubavi

Već danima živimo od Ljubavi Kristove, koja nas je na poseban način sve povezala u jednu veliku kršćansku obitelj 6. listopada u našoj dragoj crkvi Uskrsnuća Isusova, na svetoj misi primopredaje župe mons. Bele Stantića, novom župniku vlč. Marjanu Vukovu. Po riječima starog župnika, bio je to topli oproštaj, susret srca i ljubavi, oproštaj koji mnogo govori...

su se sljedećim riječima, a tekst prenosimo u cijelosti: *Dragi naš župniče! Ovo „naš“ danas nosi i ima puninu svog značenja koje je bilo i koje ostaje, dragi NAŠ župniče! Na više načina može se nekom reći hvala, a mi ćemo to pokušati onako kako ste nas Vi kroz godine učili. Za svoje mladomisničko geslo odabrali ste Marijine riječi iz svetog evanđelja po Luku: „Velika mi djela učini Svesilni, sveto je ime Njegovo!“ Danas sa zahvalnošću i naša srca kliču:*

Na svečanom misnom slavlju koncelebrirali su svećenici **Siniša Tumbas Loketić, Aleksandar Kovačević, Goran Vilov, Marinko Stantić**, dekan vlč. **Franjo Ivanković** te predstavnik dekanata vlč. **Dragan Muharem**.

Vjernici odjeveni u narodnu nošnju izrazili su duboku zahvalu za sve godine brižnog rada našeg duhovnog oca **mons. Bele Stantića** koji nas je vodio putem Krista i učio kako trebamo život staviti na riječ Božju! Zahvalili

„Velika nam djela učini Svesilni, sveto je ime Njegovo!“ za svaku godinu vašeg svećeništva i za svaku od 47 godina vašega pastoralā u ovoj župi.

Dragi župniče! Danas Vam želimo zahvaliti za toliko toga. Nebrojeno puta pomogli ste potrebite, prišli ostavljenima, utješili tužne, učili nas Kristovim očima gledati i prihvaćati drukčije. Neumorno ste otvarali vrata svoga srca, ali i svoga doma te tako svojom brigom za bližnjeg mnogima olakšali teške korake kroz životne poteškoće.

Nebrojeno puta Vaše ruke ovdje su načinile znak križa. Nad srcima mladenaca, na čelima tek rođene djece, nad njihovim majkama i očevima. Znak križa učinili ste i nad dlanovima ruku starih i bolesnih, nad skrušenim i raskajanom srcima u ispovjedaonici. Danas Vam zahvaljujemo i za sve Vaše dočeke ovdje, za ovim oltarom. Za svaki put kada smo otišli nahranjeni Riječju i Tijelom, a ostali u Vašim mislima praćeni blagoslovom i molitvom. I sve to uz: „Velika mi djela učini Svesilni, sveto je Ime Njegovo“.

Danas podižemo svoja srca k Nebu i uz molitve pjevamo: „Hvala!“ u ime svih generacija pod Vašim duhovnim vodstvom. Danas, župniče, prisvajamo Vaše geslo i kličemo: „Doista, velika nam djela učini Svesilni, sveto je Ime Njegovo!“ Vaš omiljeni pjesnik Aleksa Kokić napisao je stihove: „Moja je radost veća i uzvišenija, moje su riječi toplije i mekše, za moju sreću i brazde već znadu, jer one će jednog sunčanog dana s klasovima zrelih dati Kruh bijeli, za Misu mi Mladu“. Dragi naš župniče! Tijekom zavidnog broja godina Vašeg svećeništva mnogo je brazda uzorano. Nebrojeno se klasova zrelih povilo pod svodom nebeskim, mnogo je kruha nahranilo brojne obitelji. Svojom brižnošću nebrojeno ste puta zakrilili gladne i zaboravljene jer ste i te kako znali kako se vjera živi. Tijekom svih tih godina hoda Kristovim stazama mnogo je novih trsova u Božjem vinogradu Božjom milošću i pod vašim vodstvom podignuto i obilat rod donijelo. Naučili ste nas i na koji se sve način može biti aktivan na župi. Kao djecu i mlade učili ste nas vjeronauku, vodili odrastanjem, priključivali ste nas svim aktivnostima naše biskupije. Tijekom kušnje roditeljstva bili ste nam potpora i savjetnik, a u starosti zaklon i utjeha. Ovu svetu mise prate slušatelji putem valova Radio Marije i u ovom trenutku želimo s ponosom i zahvalnošću reći da ste Vi davnih devedesetih, u programu Radio Subotice pripremali prvu vjersku emisiju na hrvatskom jeziku. Danas smo Vas ponosno okružili i dočekali u nošnji jer ste sve

ove godine u nama iznova i iznova razvijali ljubav prema našem porijeklu i materinskom jeziku. I mogli bismo još dugo govoriti za što Vam sve želimo reći hvala. Ovo je, dragi župniče, i trenutak kada Vas želimo zamoliti i za oproštaj. Za sve moguće nesporazume, kušnje i poniženja koje ste doživjeli, ali i prihvatili i podnijeli. Hvala Vam što ste i u tim trenucima imali povjerenja u Boga i s ljubavlju ostali uz Božji i svoj narod. Bila nam je čast dijeliti s vama Vaš život i Vaše svećeničko poslanje, jer ste Vi za nas jedan od onih svetih svećenika koji se uvijek rado i maksimalno žrtvovao za svoje župljane i Crkvu.

Dragi župniče! Odabrali smo za uspomenu darovati Vam križ. Bog i čovjek svojim je rukama s križa zagrlio cijeli svijet i svima nam ostavio poruku da samo grleći križ hodamo k nebu. Križ je most i put između zemlje i neba, a Vi ste već sada, dok još kročimo tim putem, bili graditelj Božjega kraljevstva u našim dušama. Hvala Vam i neka Vas Svevišnji čuva, još dugo poživi i obilato nagradi za Vaš trud!

Nakon svete mise, župljani su od srca čestitali mladom župniku **vlč. Marijanu Vukovu**, vjerujući u Božju providnost njegova dolaska u župu Uskrsnuća Isusova! Sakristan **Josip Kopilović** pozdravio ga je riječima: *Cijenjeni vlč. Marjane! Čast mi je u ime svih župljana župe Uskrsnuće Isusovo i u osobno ime, pozdraviti Vas kao novoimenovanog župnika naše župe. Dočekujemo Vas otvorena srca i spremni na suradnju. Želimo Vam mnogo uspjeha u radu i sve što je pred nama, neka bude Bogu na slavu i svima nama na spasenje. Neka nas na zajedničkom hodu vjere, koji danas započinjemo, prati Marijin zagovor i nosi snaga Uskrslog Isusa. Naša župa, taj djelić njive Gospodnje, želi Vam dobrodošlicu riječima iz psalma 118: „Blagoslovljen koji dolazi u Ime Gospodnje, blagoslivljamo vas iz Doma Gospodnjega!“ Dobro nam došli župniče i dugo nam ostali! /Katehetski odjel župe Uskrsnuće Isusovo/*

Subotica: Proštenje u katedrali sv. Terezije Avilske

Proštenje u katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici proslavljeno je 15. listopada, a dan prije, 14. listopada, obljetnica posvete katedrale. Svetu misu posvete predvodio je subotički biskup mons. Ivan Pénzes, a misu proštenja katedralni župnik mons. Stjepan Beretić uz koncelebraciju svećenika Subotičke biskupije.

Na svetoj misi propovijedali su župni vikari koji djeluju u katedrali, **vlč. Patrik Tvorek** i **vlč. Ervin Bartus**. Oni su u svojim propovijedima istaknuli život i rad sv.

Terezije Avilske, a posebnost u svojoj propovijedi, vlč. Tvorek istaknuo je da je prije mjesec dana jedna skupina hodočasnika iz Španjolske obilazila Suboticu te su izrazili želju da posjete i katedralu. Kako ih je vlč. Tvorek upoznao o katedrali, saznali su da naša katedrala nosi ime njihove sugrađanke koja je živjela na području Španjolske. Stoga je vlč. Tvorek rekao da je doživio njihovo oduševljenje što naši vjernici štiju i časte sv. Tereziju Avilsku.

Na kraju svete mise, mons. Beretić zahvalio je svima koji su pomogli oko pripreme proslave proštenja, kao i pjevačima koji su i ovaj put uzveličali slavlje pod ravnanjem kantora **Miroslava Stantića**. Ujedno, na proslavi proštenja bila je i ekipa hrvatske i mađarske redakcije Radio Marije, koja je vjernicima približila novi program i nove emisije. Svetu misu putem valova mogli su pratiti i slušatelji Radio Marije. /Zv./

Za đakona zaređen Tomislav Vojnić Mijatov

Po posvetnoj molitvi i polaganju ruku đakovačko-osječkog nadbiskupa Đure Hranića, tijekom svečanog misnog slavlja u đakovačkoj prvostolnici na Misijsku nedjelju 20. listopada sveti red đakonata pored troje bogoslova iz R. Hrvatske, zaređen je i Tomislav Vojnić Mijatov iz župe Srca Isusova u Tavankutu.

Okupljeni smo na euharistijskom slavlju, na Misijsku nedjelju, u izvanrednom misijskom mjesecu, što ga kao takvog – na poziv pape Franje – obilježavamo zajedno s čitavom Crkvom, pod geslom „Kršteni i poslani“. Mi u Đakovu, ovogodišnju misijsku nedjelju i misijsko poslanje Crkve proživljavamo osobito snažno i radosno jer ćemo pod ovom misom zaređiti za đakone trojicu bogoslova i poslati ih u svijet: dvojica će biti inkardinirani i poslani na područje naše Đakovačko-osječke nadbiskupije, a jedan

samo opomenuti i potaknuti na ustrajnu molitvu, nego ona ojačava temelj naše molitve, to jest unutarnju sigurnost vjere da nas Bog sluša i da čuje svaku molitvu, rekao je nadbiskup Hranić.

Nadbiskup je podsjetio na poruku pape Franje za ovogodišnji Svjetski dan misija, u kojoj Papa, među ostalim, ističe da je svaki krštenik misija – Bog nam svima daje sasvim konkretne službe unutar toga njegova poslanja i nemoćan je bez naše ljudske suradnje te bez našeg prihvaćanja suradnje i konkretne službe unutar njegova poslanja. Podsjetio je i na svetog Ivana Pavla II. koji je 7. lipnja 2003. u svojoj homiliji u Osijeku, govorio o potrebi obnovljenoga misijskoga poleta.

Na kraju homilije nadbiskup je ređenike podsjetio da će svoju službu doživotno obnašati u beženstvu, koje je znak velikodušne pastoralne ljubavi za sve one koji će vam kucati na vrata i na koje ćete nailaziti na svom životnom putu. Istaknuo je da je beženstvo istodobno i oslobođenje od brige za vlastitu obitelj te poticaj na potpunu darovanost i služenje te ih pozvao: *Budite, dragi ređenici, molitelji; neporočni i bespriječni i pred Bogom i pred ljudima. To ćete uskoro obećati. Znaite da je vaša molitva ključ vaše ustrajnosti u službi i poslanju kojega danas primete. Neka vaš život uvijek bude Bogu ugodan prinos.*

Nakon homilije uslijedio je obred ređenja tijekom kojega je nadbiskup molio da u novim đakonima obiluje svaka vrst evanđeoske kreposti, iskrena ljubav, zauzimanje za siromašne i bolesne, skromnost u upravljanju i potpuna neporočnosti i uzdržavanje duhovne stege, kako bi ostali jaki i nepokolebljivi u Kristu i nasljedujući Krista, koji je na zemlju došao služiti. Nakon obreda ređenja, đakoni su primili i odjenuli štolu, znak đakonskog služenja i dostojanstva i zaogrnuti se dalmatikom.

Uz nadbiskupa Hranića, oko oltara bili su brojni svećenici: pomoćni biskup **Ivan Ćurić**, iz Subotičke biskupije **preč. Mirko Štefković**, izaslanik subotičkog biskupa i tajnik Biskupskog ordinarijata, **dr. Ivica Ivanković Radak**, sudski vikar te još nekoliko svećenika, prijatelja ređenika Tomislava Vojnića Mijatova. Svečanosti su nazočili rodbina, prijatelji i župljani ređenika, koji su na kraju misnog slavlja srdačnim pljeskom izrazili radost. Ljepoti svečanosti pridonio je Mješoviti katedralni zbor, pod vodstvom maestra **Ivana Andrića** i uz orguljašku pratnju **Darija Kusture**. /IKA/

inkardiniran te poslan u susjednu i dragu nam Subotičku biskupiju, rekao je nadbiskup te je nastavio: *Naviješten evanđeoski odlomak, u kojemu Isus svojim učenicima kazuje prispodobu kako valja svagda moliti i nikada ne sustati, nadbiskup je povezao sa situacijom vjernika koji su se umorili od molitve, posumnjali u nju, postali nesigurni u smisao molitve. Ljudi prestaju vjerovati u Boga kad više ništa od njega ne očekuju. Upravo se to događa u životu mnogih oko nas. Prestali su kucati na Božja vrata. Logično je prestati moliti, ako se ne vjeruje da nas Bog čuje i vidi. Mi se drugima otvaramo i s njima dijelimo naše najintimnije osjećaje, probleme i nevolje samo ako osjećamo da je ta druga osoba spremna slušati nas i čuti, da nas želi i može razumjeti. Današnja prispodoba nas, stoga, ne želi*

Poziv na svetost na putu k savršenosti sa sv. Terezijom Avilskom

U Karmelićanskom samostanu od 11. do 13. listopada održane su godišnje trodnevne duhovne vježbe za braću i sestre Karmelskog svjetovnog reda u Somboru.

Voditelj duhovnih vježba bio je o. **Zlatko Žuvela**. Na početku, svi skupa zazvali su Duha Svetoga. Tri dana duhovnih vježba OCDS Karmel u Somboru protekao je u duhu, a osnovni cilj je produbiti molitveni život po uzoru na sv. Tereziju Avilsku. Tijekom euharistije u subotu koju su suslavili o. **Bernardin Vismeg** duhovni asistent OCDS i o. **Zlatko Žuvela**, jedna sestra svečano je položila doživotna obećanja u OCDS, a jedan brat primljen je u novicijat, svečano primivši škapular

reda. Svi članovi OCDS dobili su nove škapulare sa slikom BDM od Gore Karmela i Karmelskim grbom. Duhovne vježbe su završene pjesmom: „Tebe Boga hvalimo”. /**Karmela Malenić**/

37. obljetnica posvete crkve Marije Majke Crkve u Subotici

U župi Marije Majke Crkve u Subotici, 11. listopada proslavljena je 37. obljetnica posvete crkve. Svečanu svetu misu predslavio je duhovnik sjemeništa *Paulinum* u Subotici, mons. **Marko Forgić**, uz koncelebraciju župnika vlč. dr. **Marinka Stantića** i župnog vikara vlč. **Arnolda Lukacsa**.

U propovijedi mons. **Forgić** prisjetio se kako je to izgledalo kada su prvi temelji te crkve postavljeni. Istaknuo je da je dobro i važno imati crkvu u svome mjestu te da je vjernici ne napuštaju. Na kraju svete mise župnik vlč. **Marinko** zahvalio je predvoditelju misnog slavlja te pozvao sve nazočne da mole za župnu zajednicu u Aleksandrovu. Pod ravnanjem kantora **Marija Bonića** zbor je uzveličao to slavlje. /**Marko Zelić**/

Sombor: Sakrament bolesničkog pomazanja

U župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru, 13. listopada služena je svečana sveta misa povodom Dana starih i bolesnih. Veliki broj župljana nazočio je tom velikom činu Božje ljubavi za stare, nemoćne i bolesne. Oni teže pokretni imali su pratitelje koji

su im strpljivo i s puno ljubavi pomagali.

Misno slavlje predslavio je župnik u mirovini, **Miroslav Orčić**. U svojoj propovijedi vlč. **Orčić** rekao je: *Danas kada molimo za stare i bolesne susrećemo se s boli i nemoći, a tada nam je potrebno dvoje – vjera i povjerenje. U najvećoj nevolji potrebna nam je Božja milost da nam da snage nositi svoj križ. Drugo je kada osjetimo da smo ozdravili trebamo zahvaliti na milosti ozdravljenja. Trebamo se i truditi ostaviti biljeg dobrote. Ne smijemo zaboraviti moliti za sebe, za snagu da budemo strpljivi i ustrajni u terapiji koje su nam liječnici propisali. I Isus je molio za snagu da može vršiti Božju volju. Trebamo pokazati mladima da se isplati biti strpljiv i uzdati se u Boga. Svi mi koji smo stari trebamo zahvaliti Bogu i živjeti na radost ukućana, moliti za sve drage ljude i za našu zajednicu. Sakrament bolesničkog pomazanja ojačat će nas da možemo podnositi svoje slabosti. Dragi vjernici, budimo pri ruci našim starima i bolesnima da osjete da su vrijedni svojoj obitelji i zajednici.* /**Marica Mikrut**/

Proštenje na Šištaku

Svetom misom 6. listopada mještani salašarskog naselja nadomak Subotice – Šištaka, obilježili su proštenje.

Zaštitnica tog mjesta je sv. Mala Terezija od djeteta Isusa. Budući da to mjesto nema svoju crkvu niti kapelu, proštenja se od 1997. godine obilježavaju kod najstarijeg križa subotičkog atara kojega je **Tome Šiško**vić podigao još davne 1871. godine. Od ove godine, doprinosom samih mještana (čiji bi popis bio dugačak) podignut je oltarni prostor i natkriven križ, da bi bio zaštićen od zuba vremena. Prema nacrtu mještanke **dipl. ing. Jasmine Milanković**, oltarni prostor izradili su **Antun Stipić-Tuniša** i **Mirko Gurinović**, uz svesrdnu pomoć obitelji **Marinka** i **Svetlane Milanković**, **Jelene Milanković**, **Alojzija** i **Jasmine Radak** te **Pere** i **Eme Brčić Kostić**. Svega toga ne bi bilo da zemljište nisu ustupili **Marko** i **Suzana Leko**, na čijem je teritoriju sazidan oltarni prostor. Još predstoji dovod struje, za što je zadužen

također mještanin **Stipan Milanković**.

Proštenje je predsjedao misnim slavljem **vlč. Dražen Skenderović**, koji je i najzaslužniji za otkrivanje prethodne razbijene spomen-ploče na križu, pa je i ta ploča sada obnovljena. Ozračje toga mjesta bilo je osobito svečano, jer sada i taj dio župe Marije Majke Crkve ima dostojno mjesto za slavljenje Boga. Zahvala Bogu, po svetici zaštitnici, neka ide i svima koji su na bilo koji način pridonijeli tome događaju. /**Iva Zelić**/

Hodočašće Subotičke biskupije Majci Božjoj Bistričkoj

Svake godine posljednja subota u mjesecu rujnu srezervirana je za dolazak vjernika Subotičke biskupije u Mariju Bistricu. Po prelasku državne granice, uputili smo se u Aljmaš, gdje smo se u molitvi krunice utekli Gospi Aljmaškoj da nas prati na svojem putu i preporučili svoju Subotičku biskupiju u njezin zagovor.

U večernjim satima, točnije u 20 sati, započeo je program u svetištu Majke Božje Bistričke. Zbog kiše nismo u svetište ušli u svečanoj procesiji, no pozdravili smo Majku pjesmom, koja je ove godine bila odjevena u tradicionalnu narodnu bunjevačku nošnju. Majka koja nas je i ove godine dočekala raširenih ruku i otvorena srca, bila je s nama. Na početku, pozdravio nas je rektor svetišta **vlč. Domagoj Matošević**, poželjevši svim hodočasnici dobrodošlicu i riječi potpore za naše tradicionalno hodočašće.

Program hodočašća bio je bogat duhovnošću. Već po ulasku u crkvu hodočasnici su pristupili pojedinačnim

svetim ispovijedima i molitvi svete krunice, a potom je uslijedila svečana sveta misa koju je predslavio **preč. Franjo Ivanković**. Nakon svete mise bila je kratka stanka, a potom i Križni put kojega su predvodili sami hodočasnici.

Sutradan ujutro slavljena je sveta misa koju je predslavio žednički župnik, **preč. Željko Šipek**. U konceleciji bili su **preč. Franjo Ivanković** i **vlč. Ervin Bartus**.

U svojoj propovijedi **vlč. Željko** pozvao je vjernike da budu veliki u ljubavi, dobroti, praštanju, u svakom dobrom djelu. Jer čovjek je velik onoliko koliko ljubi! I ove godine bračni parovi iz Subotice i okolice aktivno su sudjelovali u pobožnostima, a u 11 sati imali su svetu misu s bračnim parovima hrvatskog govornog područja, moleći se za moćni blagoslov Blažene Djevice Marije za svoj brak i svoje obitelji. Nakon toga, uputili smo se u Zagreb, a potom i

svojim domovima. /**Željko Šipek**/

Blagoslov učenika i studenata u Đurđinu

U župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu, 6. listopada svečano je proslavljena misa zaziva Duha Svetoga za početak nove školske i akademske godine. Euharistijsko slavlje predslavio je župnik, vlč. **Dražen Dulić**.

U prigodnoj homiliji župnik je potaknuo svu djecu i mlade na molitvu, učenje, savjesno obavljanje svih svojih obveza, kojih uvijek ima mnogo. Školske torbe

raznih boja i veličina, naredale su se ispred oltara, i pokoji index između njih. Dan prije školarci su imali pripremu za tu svetu misu te su se ispovjedili, podijelili službe čitanja, molitvu vjernika, prinos darova, ministriiranje, pjevanje. Na koncu euharistijskog slavlja, nakon zaziva Duha Svetoga, djeca i mladi okupili su se ispred oltara na zajednički blagoslov. /V. Dulić/

Misijska nedjelja u crkvi sv. Roka

U župi sv. Roka u Subotici 20. listopada svečano je proslavljena Misijska nedjelja te se žarko molilo za misije i misionare.

Dobre župljanke, djeca i mladi na Oratoriju pravili su kolače da bi pomogli misionarima. Na kraju svete mise, djeca su priredila kratki program u čast Misijske nedjelje sa snažnom porukom „I ti trebaš i možeš biti misionar“. Na toj misi svečano su proslavili svoj zlatni jubilej bračne ljubavi i vjernosti **Anastazija i Antun Miković**. Župnik **mons. dr. Andrija Anišić** zahvalio je **s. Silvani Milan** i onima koji su pomagali u pripremi programa za Misijsku nedjelju. /Zv./

Proslava bračnih jubileja u Đurđinu

U crkvi sv. Josipa Radnika u Đurđinu, 13. listopada četrnaest parova proslavilo je misnim slavljem bračne jubileje.

Za sve protekle godine zajedništva Bogu su zahvalili: **Lajčo i Justika Liliom** 60 god., **Grgo i Kata Kujundžić** 50 god., **Ivan i Jelena Horvacki** 45 god., **Stipan i Đula Ostrogonac** 45 god., **Ivan i Marija Čović** 40 god., **Franjo i Bernardica Bako** 35 god., **Marinko i Marija Orčić** 30 god., **Ivica i Elizabeta Horvacki** 25 god., **Tomo i Tereza Vidaković** 25 god., **Ivica i Marija Stantić** 25 god., **Mirko i Marija Orčić** 20 god., **Pajo i Angela Dulić** 20 god., **Perica i Anastazija Šarčević** 15 god., **Marko i Dajana Horvatski** 10 god. U homiliji nadahnutoj evanđeljem toga dana, župnik **Dražen Dulić** govorio je o Isusu koji moli, liječi, naučava, ozdravlja dušu i tijelo te ljubi i spašava ljude. *Bog svakom paru*

daje posebnu milost da bi supružnici mogli živjeti zajedno, neprestano nadilazeći prepreke koje im se pojavljuju kao napast da ne ostvare svoj odnos. Danas slavimo tu milost u životima svih parova u našoj zajednici (ovoj misi) koji su se susreli s takvim napastima i nastavili obogaćivati jedno drugo ljubavlju, opraštanjem i ozdravljanjem. Donosimo Božju ljubav svijetu u kojem živimo i zahvaljujemo Bogu za parove koji slave tu transformirajuću ljubav s nama danas. Učinimo svijet boljim mjestom za život! Volimo jedno drugo svom snagom bića svoga! – rekao je na kraju svoje homilije vlč. Dulić. Zatim je uslijedilo obnavljanje privole koju su jedno drugom izrekli na vjenčanju te blagoslov prstenja i jubilaraca. /V. Dulić/

Franjevačka kuća u Novom Sadu i urbanizacija

Konceptualni okvir izmjena i dopuna Plana generalne regulacije prostora u koji ulazi i čestica u Ulici Cara Dušana br. 2 u Novom Sadu koji je nedavno stavljen na javni uvid, utvrđuje da kutni objekt koji se naslanja na bočnu granicu čestice u Ulici Cara Dušana 2 mora sa susjednim objektom (u Futoškoj ulici br. 57) činiti jedinstvenu cjelinu. Iz tog razloga ranija katnost objekta koji će se graditi na tom broju, s četiri povećana je na sedam katova. Kuća koja se sada nalazi u Cara Dušana 2 već odavno propada i u njoj nitko ne stanuje, no u kući pokraj nje vrlo je živo i bez pogreške se može tvrditi da je ona duhovni centar zajednice katoličkih vjernika Novog Sada.

Naime, na adresi Cara Dušana 4 nalazi se kuća koju je nekadašnji gajdobranski župnik Matthias Lech darovao franjevcima te su je oni preuredili tako da je u njezinom prizemnom dijelu od 1943. smještena crkva sv. Ivana Kapistrana, dok je u katnome dijelu samostan otaca franjevaca. Danas se tu nalazi katolička nakladnička kuća *Agape*, svjetski priznat zbor mladih *Kapistran*, sjedište Fondacije *Poverello* za odgoj siromašne djece, Franjevački kulturni centar, a ondje se okupljaju članovi HKPD *Stanislav Preprek*. Kako kaže gvardijan **fra Karlo Harmath**, pri svakoj jačoj kiši, zbog loše izvedene kanalizacije u ulici Cara Dušana, crkva pliva u vodi, koja prodire čak i u oltarski prostor. Dvorište nam je često plivalo, a voda oštećivala tiskaru koja se kod nas nalazila. I sada, kada u našoj nakladničkoj kući stalno rade naši uposlenici, kada je Franjevački kulturni centar zauzet redovitim susretima, kada svakodnevno imamo pastoral sakramenata, kada kroz naše prostorije cirkulira ponekad i 250 ljudi dnevno, plašimo se da će najavljena gradnja čije se značajke stalno mijenjaju, dodatno devastirati prostor u kojem živimo.

Najavljena visoka zgrada, uz obvezu izgradnje podzemne garaže u donjoj etaži ispod cijele zgrade, uz susjednu na kućnom broju 6 koja se također gradi, ostavit će franjevačku kuću u svojevrsnoj građevinskoj rupi, s naslijeđenim i prijetećim problemima kanalizacije koji sasvim sigurno neće nestati planiranom izgradnjom okolnih višekatnica, nego obratno – oni mogu brzo eskalirati i dodati im se novi. Novosadski franjevci uputili su primjedbe na taj plan i čekaju javnu raspravu o njemu. /M. Tucakov/

Sombor: Blagoslov školskih torba u župi Uzvišenja sv. Križa

U župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru, 6. listopada slavljena je sveta misa za početak nove školske godine. Blagoslov za sretan početak školske

i vjeronaučne godine primili su učenici koji su u crkvu došli ponijevši školske torbe.

U svojoj homiliji, župnik **mons. Slavko Večerin** poručio je okupljenoj dječici i mladeži sljedeće: *Vjera je izazov koji treba prihvatiti i njegovati. Ona treba biti jaka i oblikovana. To je borba sa samim sobom. U toj borbi potrebno je potražiti Božju pomoć, da pošalje Duha Svetoga da nam dade snage na tom putu. Tražiti zadnja mjesta, ljubiti neprijatelje. Sebičnost i dvoličnost velika su opa-*

snost, i zato trebamo zahvaliti Bogu na milosti vjere. U novoj školskoj godini ne možemo se osloniti na vlastite snage, već se treba osloniti na Boga da nam pošalje Duha mudrosti i strpljivosti na tom putu obrazovanja. /Marica Mikrut/

Zagreb: Obilježena 105. godišnjica rođenja mo. Albe Vidakovića

U povodu 105. godišnjice rođenja mo. Albe Vidakovića hrvatskog svećenika, skladatelja, muzikologa, dirigenta i pedagoga, rodom iz Bačke, članovi Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata u Zagrebu, u ime sjećanja na njega postavili su 3. listopada vijenac na ploču na zgradi u Novoj Vesi u Zagrebu u kojoj je stanovao naš veliki glazbenik.

Albe Vidaković, značajan kao znanstvenik muzikolog, istraživao je hrvatske srednjovjekovne glazbene teme, a svojim glazbenim darom i velikim zalaganjem dao je veliki doprinos sakralnoj glazbi u Hrvata. /Lajčo Perušić/

Bivši maturanti postali su brucoši

Maturanti 2018./19. koji su četiri godine pohađali Paulinum, uspješno su položili ispit zrelosti i postali su prema uzrečici „brucoši“. To znači da su nakon mature primljeni na visoke škole i fakultete. Njima ljetno vrijeme nije značilo odmor ili prave ferije, nego su se morali pripremiti za prijemne ispite. S radošću su nam javili da su položili prijamne ispite i da su primljeni na željene fakultete. Dvojica su upisali bogoslovni fakultet (Italija, Hrvatska), dvojica učiteljski fakultet (Subotica, Sombor) a jedan je primljen na Pravni fakultet sveučilišta „Pázmány Péter“ u Budimpešti. Našim bivšim maturantima želimo da se snađu na novim učilištima, da dobro uče, da na vrijeme završe svoj studij i da budu vrijedni članovi Crkve i društva u našoj sredini.

Berbanski dani na Paliću

Polovicom rujna na Paliću održani su jubilarni „Berbanski dani“. Ta manifestacija održala se već točno 30 puta. Dakle, radi se o sada već tradicionalnoj manifestaciji koja se održava u čast berbe grožđa i drugog voća, po kojima je naš kraj prepoznatljiv. Posjetitelji su mogli uživati u bogatom gastronomskom programu, bazaru rukotvorina, prerađevinama meda, voća, vina i rakije. Uz to je priređen i zabavni program plesa, glazbe i igraonice za djecu. Na ovogodišnjim danima berbe sudjelovali su i vitezovi vina „Arena Zabatkiensis“ te je izabrana i „kraljica berbe“. Paulinci svake godine posjećuju Berbanske dane, prije svega jer je ta manifestacija prilika za rekreaciju i upoznavanje mnogobrojnih prirodnih proizvoda. Nakon obilaska sajma, prema dugogodišnjem običaju, hranom i pićem počastio nas je državni tajnik Imre Kern.

Susret mladih u Mužlji

Pod geslom „S krilima i s korijenjima“ priređen je susret mladih u Mužlji. Susret je organiziran na poziv zrenjaninskog biskupa dr. Lászla Németa SVD na razini biskupije i održan je u kolegiju „Emaus“. Prvo predavanje pod naslovom „S korijenjima“ održao je glumac Csaba Pindroch iz Budimpešte. Drugo predavanje „S krilima“ iznio je franjevac Hugo Guja iz Koložvara. Na susretu je cijelo vrijeme sudjelovao i biskup Német,

komu je bila upriličena tema „Pitaj biskupa“, a zatim je slijedio neposredni razgovor. Na cjelodnevnom susretu mladi su imali prilike razgovarati s gostima franjevcima iz Rumunjske, s Paulincima iz Subotice, zatim s kolegijalcima iz Mužlje i iz Zrenjanina. U dvorani za tjelesnu kulturu održane su razne skupinske aktivnosti i igre. Za duhovne razgovore, molitvu i klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom, sudionici su imali prilike otići u kapelu kolegija ili u župnu crkvu.

Na obredu preminuća sv. Franje

Sveti Franjo Asiški pripada jednom od najpopularnijih svetaca u katoličkom svijetu. Ne štiju ga samo redovnici franjevci nego i vjernici po župama. Dan sv. Franje je 4. listopada, ali slavlje počinje već 3. listopada kada se služi obred preminuća sv. Franje. To je spomen večer kada je sv. Franjo preminuo u okružju svoje braće koji su se molili za blaženi odlazak njihova osnivača s ovoga svijeta.

Paulinci svake godine toga dana sudjeluju na misi i na obredu preminuća u subotičkoj franjevačkoj crkvi. Ove godine svetom misu predslavio je gvardijan samostana vlč. Zdenko Gruber, koji je ujedno propovijedao na hrvatskom jeziku, a na mađarskom jeziku govorio je vlč. mr. Szilárd Balcsák, župnik Male Gospe u Subotici. Nakon svete mise, svi su se okupili oko oltara sv. Franje, pjevajući psalam 142., kojega su braća franjevci pjevali tijekom preminuća sv. Franje.

Caritasova jesen u bojama nade

Rujanski i listopadski dani za srijemskomitrovački Caritas Sveta Anastazija bili su ispunjeni obiljem zapaženih aktivnosti.

Od važnih aktivnosti izdvaja se posjet korisnika Dnevnog centra za osobe s mentalnim smetnjama i intelektualnim poteškoćama „Sveta Tereza“ iz Srijemske Mitrovice Caritasu u općini Bogatić i njihovoj „Avliji održivog razvoja“. Pri koncu rujna predstavnici Caritasa posjetili su Srednju medicinsku školu „Draginja Nikšić“ u Srijemskoj Mitrovici, a donaciju – ortopedska i medicinska pomagala i opremu za kineziterapiju ravnatelju škole **Đuri Maričiću** uručila je koordinatrica Caritasa „Sveta Anastazija“, **Kristina Dragišić**. Srijemskomitrovački Caritas 28. rujna bio je dio međubiskupijskog susreta mladih katolika iz Republike Srbije u Srijemskoj Mitrovici. U susret Međunarodnom danu starijih osoba, 1. listopada, djelatnici i korisnici Caritasa odazvali su se u Dom Narodne skupštine Republike Srbije. Za korisnike koji zbog starosti i (ili) bolesti nisu mogli putovati, organiziran je prigodni program u prostorijama Caritasa u Srijemskoj Mitrovici. Srijemskomitrovački Caritas također je bio prisutan i na Regionalnom forumu „Socijalna inkluzija osoba s invaliditetom i osoba s mentalnim smetnjama“ zemalja jugoistočne Europe koju je organizirao Caritas Srbije u Beogradu, 1. i 2. listopada. Predstavnici Caritasa 3. listopada održali su u prostorijama Crvenog križa u Šidu tribinu na temu „Nasilje i diskriminacija nad starima i kako ju spriječiti“. /**Kristina Dragišić/Ivica Zrno/**

Srebrni bračni jubileji u Mužlji

Trinaestero parova proslavilo je u crkvi Imena Marijina u Mužlji 25. obljetnicu svoje bračne ljubavi i vjernosti.

Slavljenici su ove godine bili: **Oszkár i Mónika Mezei, István i Anna Duga, László i Hajnalka Kocsobán, Attila i Rozália Horváth, Nándor i Jolán Törköly, Gyula i Katica Madarász, Mihály i Katalin Fodor, Tibor i Ibolya Kátai, György i Hajnalka Tóth, László i Rózsika Budai, Tibor i Melinda Labanc, Attila i Brigitta Duga, Zoltán i Melinda Fekete**. Srebrenim jubilarcima pridružio se i bračni par **Mihály i Katice Fodor**, koji su proslavili dijamantni jubilej, 60 godina braka. Jubilej je započeo svečanim ulaskom ministranata s križem i jubilaraca u crkvu, gdje ih pozdravila vjenčana koračnica koju je na orguljama odsvirala **Márta Rontó**. Svečanost su pripremali **József Varga, Cecília Szarvák i Attila Sarnyai**. /**Janez Jelen/**

Proštenje u Mužlji

U čast blagdana Imena Marijina, priređeno je od 12. do 15. rujna u Mužlji nekoliko vjersko-kulturnih priredba.

U župnoj crkvi Imena Marijina proslavljena je u četvrtak 12. rujna sveta misa, a nakon toga prigodni koncert održao je zbor „Emanuel“. U petak 13. rujna nastupio je omladinski zbor i zbor odraslih, kao i instrumentalne izvedbe na gitari, klaviru i berdi.

U prijedopodnevni satima 14. rujna proslavljena je sveta misa koju je predslavio novosadski župnik i opat **Róbert Erhard**, a propovijed je izrekao župnik **József Bogdan**; suslavili su protonotar **Jenő Tietze**, mužljanski salezijanci, kao i gost iz Kazincbarcike, ravnatelj katoličke škole sa 650 učenika, salezijanac **Ferenc Tran Si Nghi**. Misi su nazočili i predstavnici mjesne zajednice Mužlja. Pjevanje je predvodio vokalno-instrumentalni sastav „Don Bosco“ s dragim gostima, **Donatom i Dorottyom Sándorom** te ostalim prijateljima iz Budimpešte.

Kao što je tijekom povijesti Marijin zagovor vodio kršćane do pobjeda nad zemaljskim neprijateljima, tako je ona i danas uz nas u borbi protiv naših duhovnih neprijatelja, a to su grijeh, đavao, strah i pakao, poručio je propovjednik.

Istoga dana navečer održan je koncert na kojemu su nastupili mladi iz Mužlje i Budimpešte. Tom prigodom nastupio je omladinski vokalno-instrumentalni zbor „Don Bosco“ pod vodstvom **Simone Mezei**. U nedjelju 15. rujna misno slavlje predslavio je i propovijedao novobečejski župnik i dekan **József Mellár**.

U danima slavlja mogla se pogledati i tradicionalna izložba slika, vezova i drugih umjetnina. Održana je i svečana sjednica Mjesne zajednice u mužljanskom KUD-u „Petőfi Sándor“, a među ostalima, pohvalu za požrtvorni rad dobio je vjeroučitelj i predsjednik crkvenog odbora, **Ferenc Gabona**. /**Janez Jelen/**

Susret volontera Caritasa Srijemske biskupije

U župi sv. Ane u Maradiku 5. listopada organiziran je i održan Susret volontera Caritasa Srijemske biskupije.

Na početku susreta, sve okupljene pozdravio je **mons. Đuro Gašparović**, srijemski biskup. Uslijedio je duhovni nagovor koji je predvodio **preč. Berislav Petrović**, župnik u Novom Slankamenu. Predavanje je potom održao **István Dobai**, bivši ravnatelj Caritasa Subotičke biskupije koji je protumačio što znači voljeti i ljubiti. Na njegove riječi nadovezao se **Gabor Ric**, sadašnji ravnatelj Caritasa Subotičke biskupije koji je okupljene pozvao da imaju oko i uho jedni za druge. U ime civilnog odjela, govorila je **Gordana Vukašin**, koordinatrica nevladine udruge „Grupa 484“. Svoju riječ uputio je **Fabio Molon**, predstavnik Caritasa Bolzano-Bressanone. Na koncu, obratio se i **Petar Dujić**, koordinator biskupijskog Caritasa Srijem već radi, kao što su: Dnevni Centar za osobe s invaliditetom „Sveta Tereza“ u Srijemskoj Mitrovici, Projekt „Your Job“ na teritoriju Općine Ruma, Projekt smanjivanja rizika od prirodnih katastrofa, Pomoć migrantima, Dom „Sveta Elizabeta“, Kućna njega i Projekt drva. /**Ivica Zrno/**

Papa ustanovio Nedjelju Božje riječi

U Vatikanu je 30. rujna objavljeno apostolsko pismo u obliku motu propria „Aperuit illis“ kojim Papa određuje da Treća nedjelja tijekom godine bude posvećena slavljenju, razmišljanju i širenju Božje riječi.

Nedjelja Božje riječi slavit će se svečano da bi se otkrilo pashalno i spasenjsko značenje Božje riječi koja na uvijek novi način potiče izaći iz individualizma i iznova se roditi za ljubav. Papa Franjo poziva *nikad se ne naviknuti na Riječ Božju* koja uvijek na novi način poziva na *milosrdnu ljubav Oca koji traži od svoje djece da žive u ljubavi*. Riječ Božja je kadra otvoriti nam oči i omogućiti nam da se izvučemo iz ralja individualizma koji nas guši, sputava i čini naš život neplodnim. Ona širom otvara put dijeljenja i solidarnosti, ističe Papa. */Bitno.net/Više o ovome u rubrici Liturgijska formacija/*

Papa Franjo prihvatio odreknuće od službe kotorskog biskupa mons. Ilije Janjića

Papa Franjo prihvatio je odreknuće od službe pastoralnog upravljanja Biskupijom Kotor mons. Ilije Janjića zbog navršene dobi i imenovao apostolskim upraviteljem za „sede vacante“ barskog nadbiskupa mons. Rroka Gjollleshaja.

Sveti Otac je u skladu s kan. 401. § 1 Zakonika kanonskog prava, prihvatio odreknuće od službe pastoralnog upravljanja Biskupijom Kotor, koje mu je, jer je dosegao dobnu granicu, svojevrjeme predao preuzvišeni mons. Ilija Janjić, biskup navedene crkvene pokrajine, priopćeno je iz Apostolske nuncijature u Sarajevu. */IKA/*

Novi sveci Katoličke crkve

Tijekom svečanog misnog slavlja koje je 13. listopada predvodio na Trgu sv. Petra u Vatikanu, papa Franjo proglasio je svetima petero novih svetaca.

Moliti, hoditi i zahvaljivati tri su teme homilije koju je uputio papa Franjo na misi kanonizacije pet novih svetaca. U homiliji je podsjetio da je molitva lijek srcu, vjera zajednički hod, a zahvalnost „najjednostavnija i najblagotvornija riječ“.

Pet novih svetaca prikazuju lice Crkve sposobne živjeti na egzistencijalnim periferijama svijeta, Crkve

koja postaje takva u jednostavnom domu i svetoj Crkvi u svakodnevnom životu. Te se odlike zrcale u povijesti i životu britanskog kardinala Henryja Newmana, utemeljiteljice družbe Kćeri svetog Camilla Giuseppine Vannini, Indijke s. M. Mariam Threse Chiramel Mankidiyan, s. Dulce Lopes Pontes iz Brazila i Marguerite Bays iz Švicarske. */IKA/*

Papa u Kardinalski zbor uvrstio 13 novih kardinala

Osmorica ih pripada misionarskim redovničkim zajednicama. Desetorica imaju pravo glasa kod izbora novog Pape, a trojica su navršila 80 godina. Kardinalski zbor sada ima 228 članova od kojih je većina nazočila zajedno s izaslanstvima sa svih pet kontinenata toj svečanosti.

To je neka vrsta konzisotrija redovnika, primijetio je kardinal Miguel Angel Ayuso Guixot, podsjećajući da većina novih kardinala potječe iz redovničkih zajednica, što je providonosno za izvanredni misijski mjesec.

Kršćani djeci daju islamska imena da ih ne bi zlostavljali u školi

Pakistanski kršćani svojoj djeci daju islamska imena da bi izbjegli zlostavljanje u školama, izjavio je tamošnji katolički biskup Samson Shukardin, jer ne žele da njihova djeca „budu potencijalne mete diskriminacije u osnovnim i srednjim školama te na fakultetima“.

Manjine se naziva nevjernicima te ih se negativno prikazuje u udžbenicima čime se promiču predrasude protiv njih, upozorio je katolički prelat dodavši da se kršćani boje „napada i progona“. Kao uzrok naveo je to što mnogi ekstremisti kršćane pogrešno povezuju sa Zapadom. *Ako Zapad bilo gdje u svijetu udari na muslimane, razjareni fundamentalisti u Pakistanu često napadnu crkve,* rekao je biskup Shukardin. Jedan od problema koje je istaknuo jesu i otmice te prisilna obraćenja i brakovi. *Muslimani vjeruju da obraćenjem jedne osobe na islam stječu vječni život. Ako početni trud propadne, ljudi se okrenu otmici.* */Bitno.net/*

Nedjelja, 3. studenog 2019.**TRIDESET I PRVA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:****Mudr 11,22 – 12,2; Ps 145,1-2.8-11.13cd-14; 2Sol 1,11 – 2,2; Lk 19,1-10**

U prvom čitanju slušamo divno razmišljanje o Bogu i svijetu. Kada bismo to čitanje pročitali lagano i meditativno s osjećajem, ne bi nam trebalo ništa tumačiti. Sve je jasno. To je mudrost! Jednostavna i jasna. Bog voli svijet! On je ljubitelj života! On je strpljiv i čeka da se pokajemo. I Pavao je strpljiv sa Solunjanima. Moli za njih, hrabri ih, i unatoč svim njihovim kolebanjima, ostaje uz njih preko poslanica i molitve. I Isus je strpljiv. Dočekao je Zakeja da se ponizi pred mnoštvom, popevši se na smokvu koja i nije baš neko veliko drvo te ga tek tada pogledao i pred svima rekao da brzo siđe s drveta i da ga ugosti u njegovoj kući. Sve nas Bog strpljivo čeka. Čeka da napravimo „budalu“ od sebe pred ljudima, da se pokajemo i obratimo. Isto tako trebamo i mi biti strpljivi jedni prema drugima. Jer ako se družiš s konjima, mirišeš na konje, ako radiš u kuhinji, mirišeš na hranu koju spremaš, ako se družiš s Bogom, onda si strpljiv kao i on. I ne samo to, nego i milosrdan, i milostiv, i spor na srdžbu i bogat dobrotom...

*Milostiv je i milosrdan Gospodin, spor na srdžbu, bogat dobrotom. Gospodin je dobar svima, milosrdan svim dje-
lima svojim.*

Nedjelja, 10. studenog 2019.**TRIDESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:****2Mak 7,1-2.9-14; Ps 17,1.5-6.8b.15; 2Sol 2,16 – 3,5; Lk 20,27-38**

U današnjem prvom čitanju prvi puta u Starom zavjetu susrećemo spremnost sedam braće na mučenje s vjerom u uskrsnuće. Bio je to oblik otpora prema sirijskom kralju iz dinastije Seleukovića. Bilo je i drugih oblika otpora, koji su vjerni Židovi pružali prema režimu koji je zlostavljao njihov narod i oskvrnuo Božji hram, ali tih sedam braća izabralo je taj, nimalo zavidan i hrabar način. Svega dvije-tri godine poslije, Makabejci su pobijedili i sve je bilo u redu, ali do tada, netko je morao dati svoj život za očuvanje vjere. Povijesno je važno znati i to da su se nakon pobjede protiv Sirijaca i međusobne nesloge, od Makabejaca (zajednički naziv za Židove koji su pružali otpor) odvojili pobožni Židovi koji oblikuju saduceje, farizeje i esene. U evanđelju, saduceji, koji su negirali uskrsnuće mrtvih, provociraju

Isusa besmislenim pitanjem čija će biti žena od sedam braća u uskrsnuću. Isus, iako bi mogao, nikada nikoga nije ponizio, nego je ozbiljno pristupio odgovoru na pitanje: U uskrsnuću, nema ženidbe, nema smrti, nego smo anđelima jednaki. Smisao ovoga života jest upoznati Boga da bismo mogli s njime cijelu vječnost provesti.

Nedjelja, 17. studenog 2019.**TRIDESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:****Mal 3,19-20a; Ps 98,5-9; 2Sol 3,7-12; Lk 21,5-19**

Evanđelje ove nedjelje progovara nam o propasti Jeruzalema, o rušenju divnog hrama Božjega, vjerskog identiteta i ponosa svakog Izraelca, i o strašnom progonu Kristovih učenika. Budući da „evanđelje“ znači „radosna vijest“, taj odlomak nije baš poticajan, a ni veseo. Međutim, žalosna činjenica jest da mi ljudi ubijamo jedni druge iz raznih razloga, da mučimo, tlačimo i ponižavamo jedni druge te da zbog toga nevini i dobri ljudi, osobito djeca, svakodnevno ispaštaju, dok svijet, među njima, tisuće kršćana (katolika), brine svoju brigu. Gdje bi ti ljudi osjetili trunku utjehe, ako ne u Isusovim riječima: *Ali ni vlas vam s glave neće propasti. Svojom ćete se postojanošću spasiti.* Vjerujem da je pitanje vremena kada će te riječi itekako i nama značiti.

Nedjelja, 24. studenog 2019.**ISUS KRIST KRALJ SVEGA STVORENJA****ČITANJA:****2Sam 5,1-3; Ps 122,1-5; Kol 1,12-20; Lk 23,35-43**

Koliko god puta čuli taj evanđeoski odlomak, koliko god razmišljali o njemu, vjerujem da će nas uvijek fascinirati svijest da je naš Isus, Kralj svega stvorenja, podnio toliku žrtvu i muku za nas ljude. Kakve li samo optužbe i pogrde izgovaraju protiv njega? Koliko samo pogrda, što utemeljenih i neutemeljenih, svijet izgovara protiv Crkve? Koje je moje kraljevstvo? Dobro je podsjetiti se da smo sakramentom krštenja svi primili kraljevsko dostojanstvo, onog kraljevstva koje vlada iz ljubavi žrtvujući se za druge.

Gdje sam ja u svemu tome?

Volio bih, dijeleći istu sudbinu kao i moj Kralj, da mu budem s desna govoreći: *Isuse, sjeti me se kada dođeš u kraljevstvo svoje.*

Služba riječi u misi, IV. dio

Ustanovljenje Nedjelje Božje riječi – nova odredba pape Franje!

Dok pišem ovaj tekst, obradovala me je vijest koju sam netom pročitao. Papa Franjo izdao je dokument kojim se ustanovljuje *Nedjelja Božje riječi*. Dokument pod nazivom *Aperuit illis*, objavljen 14. listopada, ostvarenje je Papine želje da jedna nedjelja... bude u cijelosti posvećena Božjoj riječi, da bi se shvatilo neiscrpno bogatstvo sadržano u tom stalnom dijalogu između Gospodina i njegova naroda (Apost. pismo *Misericordia et misera*, 7).

Premda sam imao namjeru nastaviti promišljanja u našem nizu, ovaj put napravio bih iznimku te iskoristio prostor ove rubrike da predstavim glavne misli najaktualnijeg dokumenta Svete stolice. Tim više što je usko vezan uz temu kojom se trenutačno bavimo – *Služba riječi u misi*. Evo što su ključni trenutci spomenutog Pisma:

Posvetiti jednu nedjelju liturgijske godine Božjoj riječi može omogućiti Crkvi da iznova doživi kako uskrslu Gospodin otvara i za nas riznicu svoje riječi da uzmožemo biti u svijetu navjestitelji toga nepresušnog bogatstva. Ovim Pismom želim odgovoriti na mnoge zamolbe koje su mi pristigle od Božjeg naroda da se u čitavoj Crkvi u jedinstvu nakanâ slavi *Nedjelja Božje riječi*. Sveti Jeronim je s pravom napisao: *Ne poznavati Pisma znači ne poznavati Krista*. Slično tomu, sv. Efrem govori: *Tko je uopće kadar razumjeti, Gospodine, sve bogatstvo samo jedne od tvojih riječi? Mnogo je više onoga što nam promiče od onoga što možemo razumjeti. Mi smo poput žednih ljudi koji taže žed na nekom studencu. Tvoja riječ pruža toliko različitih aspekata, jednako kao što su brojna motrišta onih koji je proučavaju. Gospodin je obojio svoju riječ raznolikim ljepotama, tako da oni koji je proučavaju mogu kontemplirati ono što im je draže. On je u svojoj riječi sakrio sva blaga tako da svatko od nas može naći bogatstvo u onome što kontemplira*.

Konkretna Papine upute o slavljenju:

- Određujem stoga da III. nedjelja tijekom godine bude posvećena slavljenju, razmišljanju i širenju Božje riječi (to će iduće godine biti 26. siječnja). Nedjelji Božje riječi pripast će tako pravo mjesto u razdoblju u godini u kojem smo pozvani na jačanje vezâ sa Židovima te na molitvu za jedinstvo kršćana. Nije riječ o pukoj vremenskoj podudarnosti: slavljenje *Nedjelje Božje riječi* očituje ekumensku vrijednost zato što onima koji slušaju Sveto pismo pokazuje put kojim valja ići da bi se prispjelo istinskom i čvrstom jedinstvu.

- Zajednice će iznaći način da tu *Nedjelju* proslave kao svečani dan. Bit će, međutim, važno da se na euharistijskom slavlju Sveto pismo postavi na vidljivo mjesto, da bi se pred pukom očitovala normativna vrijednost koju posjeduje Božja riječ. Bit će posebno prikladno na tu nedjelju jasno istaknuti značaj navještaja Gospodnje riječi, a u homiliji naglasiti čast koju smo joj dužni iskazivati.

- Biskupi mogu te nedjelje predsjedati slavljem uvođenja u službu lektorata ili povjeravanja slične službe, da bi se dozvalo u svijest važnost navještavanja Božje riječi u liturgiji. Važno je da se učini sve da bi se neke vjernike pripremio da budu istinski navjestitelji riječi uz odgovarajuću pripremu, što se već uvriježilo kod akolitata ili uvođenja u službu izvanrednih djelatnika svete pričesti.

- Jednako tako, župnici će moći pronaći načine da Bibliju ili neku od biblijskih knjiga, razdijele čitavom vjerničkom zboru, da bi se time jasno pokazalo koliko je važno nastaviti u svakodnevnom životu čitati Sveto pismo, temeljito ga proučavati i moliti uz njega. Budući da je to knjiga naroda, oni koji su pozvani biti služitelji riječi moraju osjetiti snažnu potrebu da ju učine dostupnom svojoj zajednici.

- Nadasve homilija ima sasvim posebnu ulogu, jer posjeduje gotovo sakramentalni karakter (*Evangelii gaudium*, 142). Za mnoge je naše vjernike to jedina prigoda koja im se pruža da vide ljepotu Božje riječi, i to s obzirom na njihov svakodnevni život. Potrebno je posvetiti dovoljno vremena pripremi homilije. Tumačenje svetih čitanja ne može se improvizirati. Od nas se propovjednika, radije, traži da ne držimo preduge i premudre homilije ili govorimo o temama koje nemaju veze s istima.

- Dobro je i da katehete, u svojoj službi pomaganja drugima rasti u vjeri, osjete prijeku potrebu za osobnom obnovom temeljitim upoznavanjem i proučavanjem Svetoga pisma, što će im omogućiti da potpomognu istinski dijalog između onih koji ih slušaju i Božje riječi.

Na koncu Apostolskog pisma, papa Franjo zaključuje: *Neka Nedjelja Božje riječi pomogne Božjem narodu rasti u pobožnom i revnom dubokom upoznavanju sa Svetim pismima, kao što je sveti pisac podučavao još od drevnih vremena: Jer, riječ je posve blizu tebe, u tvojim ustima i u tvome srcu da je vršiš* (Pnz 30, 14).

Bogu hvala na tom Pismu pape Franje, pa neka gore spomenute želje i odredbe zažive i u našoj Biskupiji i svim našim župama!

Markovo evanđelje

(I. dio)

Uvod

To je najstariji tekst koji je sastavljen na temelju svjedoka i kratkih tekstova druge generacije kršćana. Zato se kaže da sadržava „tradiciju“ – ono što su usmeno predavale osobe koje su bile u kontaktu s Isusom: apostoli, ili neki u odnosu s apostolima, s Marijom. Ostali autori, Matej i Luka uzeli su za temelj Marka i dodali još svoje izvore. Originalnost se vidi i zbog strukture teksta. Dobro je poznato da su evanđelja napisana suprotnim redom od romana ili životopisa. Vjernik, nadahnut od Duha Svetoga, kreće se od najvažnijeg, od čina spasenja: muka i uskrsnuće Isusa Krista. Zatim naučavanje, čuda, obiteljski odnosi pa rođenje... U vrijeme evanđelista Marka, interes kršćanske zajednice stigao je samo do krštenja Nazarećanina. Do početka 70-ih godina p. Kr., Isusov pokret nije zanimao rođenje Mesije, nego događaji: od krštenja do otkupljenja na križu i u uskrsnuću. Poslije pet do deset godina, njihovu pozornost počinje privlačiti i utjelovljenje. Tako u Mateju i u Luki imamo opis rođenja Nazarećanina po predanju svjedoka ili druge generacije vjernika. Sam pisac prenositelj je svjedočanstva one vjere koju je imala prva i druga generacija oko Isusa i apostola. Marko je napisao ono što je primio od njih i ono što on sam vjeruje. Taj tekst je sekundaran, sadržaj je važan: vjera pisca, koji dolazi od Isusa preko apostola, osobito Petra.

Ta vjera pak obuhvaća cijelu knjigu u trima koracima. U naslovu čitamo: 1). *Početak Radosne vijesti o Isusu Kristu, o Sinu Božjem* (Mk 1,1). To je vjera zajednice i samoga Marka. 2). Na polovici teksta nailazimo na ispovijed apostola: *Ti si Mesija* – tu nalazimo iskustvo učenika (Mk 8,29). 3). I svršetak je jedno dramatično iskustvo od stotnika ispod križa: *Uistinu, ovaj čovjek bijaše Sin Božji* (Mk 15,39). Prva izjava Marka i njegove zajednice i budućih generacija temelji se na iskustvu apostola, tj. sv. Petra, i obraćenih svjedoka iz poganstva (stotnika). Evanđelist želi pokazati da njegova vjera – koja je opisana u knjizi – sagrađena je na stijeni svjedoka: apostola oko Petra, i pogana, koji su sami iskusili silu Mesije koji umire i koji je uskrišen. To iskustvo nama je važno: tekst je drugotan – on samo

posreduje duševna zbivanja onih oko Isusa Krista na zemlji – nama – preko Marka.

Ako smo reflektirali na nakanu prvog evanđelista, onda smo shvatili da se Evanđelje, Radosna vijest, život po Isusu Kristu predaje preko svjedoka, tj. vjernika. Napisani tekst je sredstvo, ne vjera. Točnije, opis sadržaja vjere. I nevjernik ga može čitati. Vrlo teško doći će do vjere. No prije Marka, osobe, svjedoci nosili su u sebi i živjeli Radosnu vijest, jer nije bio napisanoga teksta. Od NZ-a, od knjige, od Biblije, daleko je svetiji i vrjedniji onaj čovjek koji svaki dan ostvaruje Isusov život u svojim društvenim odnosima. Marko želi reći da nije svet toliko tekst, nego osoba koja živi Evanđelje. Poznajemo činjenicu da sv. Pavao, koji je umro najkasnije 67. god. p. Kr., mnogo puta poziva se na evanđelje. Ali knjiga još sigurno nije postojala. Za njega je Evanđelje sam Uskrsli. Tako i poslije nastanka pisanih svjedoka (četiri evanđelja) još su važniji živi svjedoci u svakoj generaciji, koji svojim životnim vrednotama, djelima pokazuju učinkovitost Isusovih uputa za ovozemaljsku aktivnost pojedinaca i zajednice.

Postoji i jedna velika razlika između gore navedenih iskustava (Petra i stotnika) i vjere Markove zajednice. U opisu povijesnih događaja Petar i stotnik nisu još imali Isusa u obliku Kruha. Naredne generacije ne temelje svoju vjeru čisto na voljnom činu: *Vjerujem Petru, imam pouzdanje u iskustvo stotnika...* – Dobru volju iznutra hrani sam Uskrsli. Vjera svjedoka – tijekom desetljeća na zemlji – pušta korijene u osobi Otkupitelja. Kršćani bilo koje generacije pred nama ili poslije nas – ne crpe svoju vjeru samo od apostola i stotnika, nego iz prvotnog izvora, iz Isusa Krista, koji dan danas živi u katoliku i djeluje preko njega. To mistično jedinstvo i rast ne daje se potpuno razgoliti umom, jer nije ni sasvim objekt uma, nego prakse: zajednički život s Kristom donosi nutarnje uvjerenje da je Petar i stotnik imao pravo iskustvo u to vrijeme povijesti. Evanđelist Marko nije nam toliko tekst ostavio, nego mogućnost iskustva Uskrsloga po onoj dobroti što se ostvaruje po našim rukama zajedno s onim koga primamo u Euharistiji.

Novozavjetni tekstovi o Isusovoj majci

Tko su majka moja i braća moja?

Glavni razlog i osnovna svrha nastanka novozavjetnih spisa jest navještaj otajstva našega Gospodina, Spasitelja i Sina Božjega. Prema vremenu nastanka, prvi novozavjetni tekst iz Poslanice Galaćanima (Gal 4,4) tek uzgredno spominje Mariju: *Ali kada dođe punina vremena, posla Bog svoga Sina rođena od žene*. Pavao u tom tekstu razlaže temu Božjeg posinaštva darovanog ljudima i aludira na Mariju kao onu obećanu ženu iz Post 3,15 i novu Evu majku svih živih iz Post 3,20.

Po kronološkom redu slijedi tekst Markova evanđelja (oko 62. god.). Marko spominje Mariju vrlo šturo, pa čak i naoko negativno te se ova dva mjesta (Mk 3,31-35; 6,1-6) nazivaju *antimariološkim*. U njima Isus odbija uplitanje svoje obitelji i rodbine koja ga želi odvratiti od njegove službe i govori da su njegova majka i njegova braća učenici koji čine Božju volju i slušaju njegovu riječ. Na drugom mjestu Nazarećani, upravo zato što poznaju Isusovu majku, zanimanje njegova oca, imena njegove braće i sestara, odbijaju prepoznati Isusa – Mesiju.

Službenica Gospodnja i Majka Isusa Krista

Kasnije nastali novozavjetni spisi, Evanđelje po Mateju (oko 68. – 70. godine), Evanđelje po Luki (oko 75. god.) i Evanđelje po Ivanu (oko 95. god.) govore o Mariji nešto više. Matej piše svoje evanđelje Židovima i obilato upotrebljava starozavjetna proročanstva (Iz 7,14; Mih 5,1-5). On opisuje Mariju kao onu *koja je rodila Isusa Krista* (Mt 1,16) na tajanstven djevičanski način (Mt 1,18-25), pri čemu je Josip imao samo ulogu poočima i zakonitog oca pred židovskim zakonom. Starozavjetne proročanske riječi ostvaruju se u Marijinu sinu, Mesiji-Kristu koji je došao otkupiti narod od grijeha i svojom osobom biti *Bog s nama* – Emanuel. Evanđelist Luka još je izražajniji u pojedinostima o Mariji dok piše od Isusovu rođenju i djetinjstvu. On ističe Mariju te se ona čini središnjom osobom njegova opisa. Ona u svom srcu pohranjuje sve što se u Jeruzalemu događa i što se o malome Isusu priča, da se stječe dojam kako je te podatke Luka mogao čuti samo od Marije, premda je to malo vjerojatno.

U opisu navještenja Luka dubinsko-psihološki crta Marijinu osobu. Marija se zbunjuje i plaši, razmišlja, postavlja pitanja, izražava sumnje, uočava poteškoće (Lk 1,29.34). Istodobno, Marija je Bogu sasvim odana, savršeno otvorena, u njegovoj milosti uronjena, vjerna službenica i savršena vršiteljica njegovih riječi. Unatoč

svim nejasnoćama i poteškoćama Marija Bogu poklanja svoj život, svoju budućnost: *Evo službenice Gospodnje: neka mi bude po riječi tvojoj!* (Lk 1,38). Luka naglašava Marijinu jednostavnost (Lk 1,48). Poput svih drugih židovskih djevojka vjerojatno nije znala ni pisati ni čitati i nije imala prethodno ulivenog znanja, ali je imala duboku vjeru u Boga. Marija pripada sloju ljudskog roda koji se nazivao *siromasima Božjim* kojima je u Bogu jedina nada i spasenje. Sva njezina veličina dolazi od Boga koji ju je obdario milostima, jer anđeo je pozdravlja: *Veseli se, milosti puna!* (Lk 1,27). Kao da je „Milosti-puna” njezino ime, njezina bit i narav.

Majka Crkve

Punina milosti nalazi se u Mariji jer sluša Riječ Božju i drži je. Elizabeta ju naziva sretnom i blaženom (Lk 1,45), a Marija sama prepoznaje svoje blaženstvo (Lk 1,48) jer je predano slušala i vjerovala Božjoj riječi, o njoj je razmišljala i čuvala je u svom srcu (Lk 2,19. 51.; 11,27). U opisu traženja dvanaestogodišnjeg Isusa u Hramu, Marija je označena kao vjerna Bogotražiteljica i primjer vjernice u Isusovo uskrsnuće. Riječi *Zašto ste me tražili?* (Lk 2,49) odjekuju opet na grobu Isusovu: *Što tražite živoga među mrtvima?* (Lk 24,6).

Evanđelje po Ivanu opisuje Mariju kao ženu koja je već na početku Isusova djelovanja sudionica *znakova* Božje prisutnosti, na čiji intervent Isus čini *znak* u Kani Galilejskoj (Iv 2,3-4), ali i na svršetku Isusova života, ona je opet prisutna kao *žena* (usp. Post 3,15) koja riječima: *Ženo, evo ti sina* postaje majka svih vjernika (Iv 19,26-27). Zato Djela apostolska spominju Mariju koja među Kristovim učenicima iščekuje Duha Svetoga. Marija već u početcima Crkve izvršava poslanje koje je primila podno križa – majčinstvo sve djece Božje – početnica novog ljudskog naraštaja.

Prvokršćanska predaja ne razvija mariološki nauk i ne propovijeda o Marijinim zaslugama, nego ju spominje samo u okvirima nužne povezanosti s otajstvom Isusa Krista. Pretjerano naglašavanje Marijine veličine nauštrb razlaganja otkupiteljskih zasluga Kristovih dovodi do zatamnjenja spoznaje njegova mesijanskog poslanja i Bogosinovstva. Iako se mariološki nauk razvijao tijekom povijesti kršćanstva, Crkva nikada nije odvajala nauk o Mariji od nauka o Kristu i njegovu Bogočovještvu. Kada želimo govoriti o Mariji i njezinim vrlinama, uvijek i prije svega valja posegnuti za tekstovima Svetog pisma, te od nje učiti o poslušnosti i vjernosti onome što je i kako je to u Bibliji zapisano.

Neplanirano

Ovogodišnju kampanju „40 dana za život“ u Hrvatskoj obilježila je knjiga NEPLANIRANO, koju je kao svoje životno svjedočanstvo napisala Abby Jonson. Ta knjiga već je predstavljena ili će još biti predstavljena u 13 gradova u Hrvatskoj. Knjiga je objavljena ove godine u izdanju izdavačke kuće *Verbum* iz Splita.

Nakon što sam odlučio da ću o toj knjizi pisati u svojoj rubrici ovoga mjeseca, potražio sam na internetu nešto o njoj, iako sam ju već imao u ruci i počeo čitati. No budući da u knjizi piše da se ne smije ništa prepisivati bez „pismene suglasnosti nakladnika“, odlučio sam prenijeti ono što su drugi pisali, uz naznaku odakle sam preuzeo. Tako sam naišao najprije na predstavljanje filma pod naslovom *Neplanirano* i mnogo toga o samoj knjizi pod istim naslovom.

O kakvoj se knjizi radi? Prenosim riječi nakladnika koji je ovako predstavio tu jedinstvenu knjigu: *Potresna životna ispovijest: od ravnateljice klinike za pobačaje do gorljive zagovornice prava nerođenih Abby Johnson*.

„Ono što sam godinama govorila ljudima, što sam vjerovala, podučavala i zastupala, sve je to laž. Što bi bilo da sam znala istinu i da sam je govorila svim tim ženama?“

Kada je u listopadu 2009. Abby Johnson dala otkaz, odmah je dospjela u sve vijesti. Abby je, naime, bila ravnateljica klinike u Texasu poznate po pobačajima, što ju je vodila organizacija Planned Parenthood (Planirano roditeljstvo). Sa svojega je položaja odstupila nakon što je prvi put vlastitim očima svjedočila pobačaju te se pridružila protivnicima pobačaja koji su se molili pred ogradom klinike u sklopu inicijative „40 dana za život“.

Na stranicama te potresne knjige po kojoj je snimljen i istoimeni film, Abby Johnson prvi put otkriva sve detalje svoje dramatične životne priče koja će vas držati u napestosti do samoga kraja: osobna previranja, tisuće pobačaja, sudska bitka i na koncu potpuna duhovna preobrazba.

Abby Johnson bila je u prvim redovima bitke na obje strane, i na pro-choice i na pro-life strani, i stoga nam donosi doista jedinstven uvid, unoseći nadu i suosjećanje u temu koja izaziva političke kontroverzije. Stoga tu knjigu trebaju pročitati svi oni koji se brinu o pravu na izbor i pravu na život, kao i svi oni koji pomažu ženama suočenima s neželjenom trudnoćom.

„Zadivljujuće otvorena priča! Ni svađalačka ni ideološki obojena, već informativna – nudi činjenice iz prve ruke i posve iskrene osjećaje.“ (Peter Kreeft)

Promocija u Subotici?

Ovih dana predložio sam subotičkim voditeljima kampanje „40 dana za život“ da pokušaju organizirati

predstavljanje te knjige i u Subotici. Oni su već stupili u kontakt s animatorima te kampanje u Hrvatskoj i nadamo se da će ta jedinstvena knjiga biti predstavljena i u našem gradu i da ćete ju moći nabaviti po promotivnoj cijeni.

I film „Neplanirano“

Film se na početku svog prikazivanja susreo s ozbiljnim pokušajima cenzure.

Međutim, zahvaljujući CitizenGO peticiji „Želim gledati Unplanned“ koja je do sad prikupila 217 768 potpisa, kao i mnogim drugim načinima kojima su ljudi podržali distributere filmova u različitim zemljama, „Unplanned“ krenuo je u međunarodnu distribuciju. Od 12. srpnja film se prikazuje u Kanadi, u studenom stiže u Nizozemsku i Belgiju. Distribucija je dogovorena i u susjednoj Italiji. Za Hrvatsku nema najava.

Planned Parenthood (Planirano roditeljstvo) najveći je izvršitelj pobačaja u Americi i jedan od njegovih najvećih zagovaratelja u svijetu uključujući i hrvatsko susjedstvo.

Pritisci na distributere i kina koja žele prikazati film vrlo su snažni. U Kanadi su dva kina otkazala projekciju, jer su njihovi vlasnici ili voditelji te članovi njihovih obitelji primili prijetnje smrću.

Na pitanje odakle strah, redatelj filma odgovorio je: „Da, strah je vrlo velik. A njegov korijen je da ako identificiramo nerođeno dijete, dijete u maternici, kao ljudsko biće, onda ćemo morati promijeniti ponašanje prema njemu“, odgovorio je redatelj.

Mnogi su došli gledati film sa stavom da žena ima pravo na pobačaj, a izašli svjesni istine da nerođeno dijete ima pravo na život. Nakon prikazivanja filma *Neplanirano*, 94 osobe koje su radile u klinikama za pobačaje dale su otkaz.

Film koji je unatoč cenzuri, podmetanjima i bojkotu s kojim se susreo, u prvom vikendu prikazivanja zaradio 6 milijuna dolara te odmah stigao na četvrto mjesto najgledanijih filmova u SAD-u. <https://narod.hr/svijet/nakon-prikazivanja-filma-neplanirano>.

Svjedočanstvo hrvatskoga liječnika

U okviru promocije knjige *Neplanirano*, u Zagrebu o svom iskustvu prestanka vršenja pobačaja svjedočio je i šibenski ginekolog dr. Ivan Zmijanović koji je svojim radom i svjedočenjem već zaštitio pedeset nerođenih beba i pomogao njihovim roditeljima da ih prihvate i rode. Njegovo svjedočenje koje je objavljeno na Hrvatskoj katoličkoj mreži objavit ćemo u idućem broju *Zvonika*.

Kateheza za 1. razred osnovne škole – mali misionari

Otkrivamo znakove Božje brote

Ciljevi: • upoznati učenike s tekstom Mt 28, 18 – 20 te s ulogom misionara • definirati kako Isus traži da i mi budemo mali misionari i da pomažemo drugima, osobito siromašnima

• razvijati osjećaj brige za druge ljude, za misionare

Molitveno-meditativni početak

Uvod: Pozdravljam učenike uz molitvu Oče naš. Zatim postavljam pitanja: Za što smo sve molili riječima molitve Oče naš? Zbog čega, od sve hrane, molimo baš za kruh? Zna li vi neke ljude koji nemaju dovoljno kruha za život? Gdje ste ih vidjeli i po čemu ih prepoznajete?

Motivacija: Učenici dobiju radni listić na kojem su sličice igračaka, male dječje odjeće, misijske kutijice i riječi MISIJE, MISIONAR, RADOSNA VIJEST.

- Što biste učinili s onime što je na sličicama?
- Pročitajte riječi koje pišu na listiću.
- Zna li vi što one znače?

Otkrivanje i razumijevanje sadržaja: Danas ćemo govoriti o misijama i misionarima. Isus je jednom prigodom rekao svojim učenicima: *Idite, dakle, i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!* Isus daje svojim učenicima zadatak ili misiju, tj. šalje ih po cijelom svijetu da šire Radosnu vijest – da ljudima govore o Isusu i o Bogu. Što su još trebali raditi? – Poučavati, biti dobri, pomagati drugima, krstiti. (Objasniti što to znači samo na razini obavijesti.) Što im Isus obećava? – On će biti s njima. Što je bilo kada nije bilo više apostola? – Oni su poslali druge učenike.

Iz toga zaključujemo da su Isusovi učenici (apostoli) bili prvi misionari, jer su oni prvi dobili zadatak ili misiju da šire Radosnu vijest po svijetu. I danas neki Isusovi učenici putuju u daleke zemlje, govore o Isusu, pomažu ljudima tih zemalja. Zemlje u kojima djeluju ti ljudi zovu se misijske zemlje (u Aziji, Africi i Americi). Jeste li čuli za te zemlje? Tko tamo živi? (Pokazati neku sličicu maloga djeteta iz Afrike.) Kako je njima? Zašto im je teško? Što mi možemo učiniti? I misionari pomažu!

Sinteza: a) Tko može biti misionar? – Svećenici, časne sestre... b) Kako se postaje misionar? – Želimo govoriti o Isusu ljudima koji za njega ne znaju. c) Kako mi možemo biti misionari?

ZA MISIJE MOGU: 1) moliti 2) skupljati hranu 3) dopisivati se s misionarima 4) prikupljati novčana sredstva, a najzgodniji način je preko misijskih kutijica.

Aktualizacija: Donesimo odluku stavljati novčane priloge u misijsku kutijicu do Uskrsa, a onda ih poslati misionarima te im napisati pismo. Ako pomažeš ljudima u svojoj blizini i misijskim zemljama, komu si sličan? Komu su misionari slični? Tko je na zemlji živio i pomagao svim ljudima? Dakle, ako pomažeš ljudima, sličan si Isusu. Jeste li spremni svojim rukama pomoći ljudima u svojoj blizini? Isus se sada raduje, gledajući vas, svoje male misionare koji žele pomoći, a svoj ćete pristanak pokazati crtanjem svoje ruke, svojeg dlana, na koji ćete upisati svoje ime. (Učenici crtaju ruku i pritom slušaju glazbu.) Izrada plakata: Kako se vi zovete kada pomažete ljudima? – Mali misionari. (Stavljam plakat s naslovom „Isus treba i tvoju ruku da bi pomogao siromašnima“ na zid, zatim oni donose „svoje dlanove“.)

Molitveni završetak: Okupljanje oko plakata i izricanje spontanih molitava za misionare i one kojima je pomoć potrebna.

Staša Srdanović, Splitsko-makarska nadbiskupija

(Preuzeto s: Animacijski materijali za Svjetski dan misija 2019.)

Razgovor s umirovljenim svećenikom Subotičke biskupije, mons. Belom Stantićem

Svećenička služba – milost koja mi je darovana

Mons. Bela Stantić rođen je 8. kolovoza 1939. godine u Tavankutu, u katoličkoj obitelji Petra i Dominike koji su izrodili trinaestero djece, od kojih je desetero ostalo na životu. S obzirom na to da se obitelj prvih godina selila iz Žednika u Tavankut i obratno, Bela je osnovnu školu završio u Subotici, živeći za to vrijeme kod bake i djeda. Od malena je volio ministrirati, a svaki dan prije škole odlazio je u katedralu na svetu misu. Nakon završenog drugog razreda gimnazije, preč. Lajčo Budanović na molbu da postane svećenik, vlč. Belu šalje u sjemenište u Đakovo, gdje je završio drugi dio srednje škole te nastavlja studij teologije. Po završetku studija i svećeničke formacije te odsluženja vojnoga roka, mons. Stantić zaređen je za svećenika 29. lipnja 1964. u subotičkoj katedrali. Kao svećenik službovao je u Adi, Titelu, katedrali, Maloj Bosni i župi Isusova Uskrsnuća u Subotici, gdje je djelovao i najdulje, punih 47 godina, sve do 6. listopada 2019. Svoju službu u Crkvi nastaviti će u mirovini i svećeničkom domu „Josephinum“ u Subotici.

Zv.: Za sam početak, kako je započeo i tekao Vaš svećenički životni poziv?

Mons. Bela Stantić: U ono vrijeme, zbog velikog manjka svećenika, u Đakovu su nas redili nakon četvrte godine studija te nas slali na ispomoć župama, a petu godinu smo završavali izvanredno. U petoj godini nakon Uskrsa, biskup me je poslao u Adu na ispomoć nekoliko mjeseci, a poslije toga u Titel gdje sam proveo godinu i pol dana. Nakon toga bio sam kapelan u Subotici. Dakle, ušao sam u svećeničku službu radosno. Doživljavao sam svoj svećenički poziv kao milost koju mi je Bog darovao, ali kao bogoslov vidio sam i na terenu da ima toliko teških situacija gdje bi trebalo pomagati, pa sam želio biti među onima koji rade, koji pomažu. Svoj svećenički stalež nisam doživljavao kao neki privilegij ili zaštićeni stalež, nego sam silno htio raditi i pomagati svojoj braći i učiniti nešto spasonosno za ljude.

Zv.: Koje su službe obilježile početak Vašeg svećeničkog djelovanja?

Mons. Bela Stantić: Dvije godine pošto sam bio kapelan u Sv. Tereziji, biskup Matiša Zvekanović premjestio me je u Malu Bosnu i imenovao kapelanom odnosno upraviteljem župe. Ondje je otraga crkve bila i ekonomija za sjemenište, a kako sam bio salašarsko dijete, biskup je pomislio da će mi to odgovarati. Dobro mi je i bilo. Budući da je župa bila mala, vodio sam i ekonomiju. No mogu reći da je malobošnjačka župa tada bila jedna od najboljih župa. Divno je bilo ondje raditi, gotovo 99 %

vjernika dolazilo je na svetu misu, suradnja je bila divna jer su dolazili pomagati, salaši su bili puni obitelji. Bile su to godine Drugog vatikanskog koncila i vjernike je trebalo pripremiti na velike promjene, jer se od vjernika tražilo uključivanje u svetu misu. Tada sam odlazilo ljudima na salaše. Šorovi su se sastajali u jednom salašu pa smo do jutra znali razgovarati o svemu. Lijepo su prihvatili te promjene. Bio je to divan narod koji me je prihvatio i s kojima sam radio četiri godine. Učinili smo i neke intervencije u samoj crkvi, promijenili oltar, ali najvažnije je bilo to da je bilo djece i mladih. U to vrijeme imao sam pedeset-šezdeset mladih na omladinskom vjeronauku, koji smo održavali u bivšoj košari koju smo preuredili za te namjene, jer nismo imali vjeronaučnu dvoranu. Bilo je to divno vrijeme od 1968. do 1972. koje sam proveo na župi u Maloj Bosni.

Zv.: Tada je došla '72 godina...

Mons. Bela Stantić: Bilo je to spontano... Mislio sam da je za mene samo lijepa i mala salašarska župa. No kako je Mala Bosna bila mala župa, biskup me je ljeti slao na more. Naime, Subotička biskupija je od Kotorske biskupije dobila mali otočić sv. Jurja na kojemu je postojala samo crkva, a sve ostalo bilo je porušeno. Ljeti bismo odlazili ondje sve sređivati. U to vrijeme u sjemeništu je duhovnik bio vlč. Andrija Šipek koji me je tijekom odsustvovanja ljeti mijenjao na službi u Maloj Bosni. Nakon mogega povratka, upitao me je bih li išao iz Male Bosne ako bi biskup to zatražio. Moj je stav bio takav da ako biskup

bude to zatražio, učinio bih tako, nakon čega je vlč. Šipek rekao biskupu da želim otići iz Male Bosne. Naime, vlč. Šipek doživio je toga ljeta, dok me je mijenjao na službi, kako je lijepo na župi u Maloj Bosni te je nakon toga on imenovan župnikom u istoj. Tadašnjeg župnika u župi Isusova Uskrsnuća, vlč. Garbijela Crnkovića, imenovao je duhovnikom u sjemeništu, a mene župnikom župe Isusova Uskrsnuća umjesto njega te sam na tu službu stupio 15. listopada 1972. godine.

Zv.: Četrdeset i sedam godina bili ste župnik u župi Isusova Uskrsnuća. Što po Vašem životnom i svećeničkom iskustvu znači biti župnik?

Mons. Bela Stantić: Tijekom tih godina dogodile su se brojne velike situacije i promjene. Nikada nisam zamišljao župnika kao nekog birokrata ili koji bi bio privilegiran pred ljudima, pred kojim ljudi trebaju pasti na koljena ili prilaziti s nekim strahom. Želio sam biti ugodan s ljudima i razbijati predrasude o svećenicima. Stoga sam izbjegavao titule. Bio sam samo župnik, a to je službenik kojega je Bog pozvao. Biti župnik znači biti na službi čovjeku u ime Božje, biti od Boga poslan da prenosim ljudima poruku Evanđelja i pomognem im spasiti se. Rekao sam to i pri svojem oproštaju od vjernika župe Isusova Uskrsnuća – da mi je nakana bila da se spase oni, ali i ja. Dakle, spasiti čovjeka, dovesti ga k Bogu, jer sam svjestan da je čovjek stvoren za Boga i da kraj svih teškoća i problema s Bogom i u Bogu u punini može doživjeti radost. Nakana mi je bila ljude dovesti k Isusu koji je prisutan u euharistiji.

Zv.: Znamo da župnička služba obuhvaća različite poslove, od obnova do rada s ljudima, upravljanja ekonomijom župe pa sve do obilaska starih i bolesnih. Što ste kao župnik najviše voljeli raditi?

Mons. Bela Stantić: Najveća su mi briga bile obitelji! Svojedobno sam obitelji vodio na Obiteljsku školu koju su isusovci tada osnovali u Zagrebu. Mnogi su tada počeli svoj obiteljski život, što se tek sada i vidi, a možemo reći da su se u to vrijeme te obitelji stabilizirale. Tada su mnogi od njih prihvatili i brojnu obitelj s više djece.

Shvatio sam da je Bog život stavio u ruke obitelji i da o tome ovisi naša budućnost. Već tada je počela tendencija za rađanjem manje djece u korist lakšeg i komotnijeg života, što nije uvijek bilo iz loše namjere, već su ljudi željeli živjeti lakše. Tada su počeli i odlasci sa salaša da bi se zaposlili u gradu, sve s težnjom da im život bude olakšan. Postavilo se pitanje kako pomoći ljudima da na uštrb lakšeg materijalnog života ne mijenjaju svoj odnos prema Bogu i obitelji. Bilo je to teško, jer je utjecaj svijeta bio velik, osobito posredstvom medija kojima je taj svijet ulazio u njihove domove, obitelji i duše. Drugo, bilo mi je jako važno da vjeronauk držim redovito tijekom cijele godine. Osjetio sam da je zemaljski život najvažnije proživjeti tako da ljudi sačuvaju vjeru!

Zv.: Što vjernici očekuju od svoga župnika?

Mons. Bela Stantić: Da budemo prvi svjedoci vjere, prvi svjedoci pravog kršćanskog života. Da to što njima govorim i živim. Kada smo se opraštali, župljani su mi priredili vrlo lijep program zahvalnosti. I vidio sam da su primijetili da je mi je bilo važno biti im svjedok kada se radi o držanju Božjih zapovijedi u vršenju svećeničke službe. To nije uvijek bilo tako. Nisam savršen. Ne želim sebi laskati. Ali mislim da su ljudi to primijetili. Nastojao sam biti to što njima govorim. Ako ih ja učim moliti, da i ja sam molim. Kada ih zovem na svetu ispovijed i pričest, da se i sam ispovijedam i pričestujem, da adoriram pred Isusom. Župnik treba biti takav pastir, da vjernike vodi onako kako živi.

Zv.: Jeste li mogli raditi s ljudima na isti način jučer ili prije četrdeset godina? Koji su izazovi koje ste morali svladati da biste išli u korak s vremenom?

Preporučam dragim čitateljima da ne dopuste da ih išta odvoji od Boga. Imamo samo jedan život i taj život nam je Bog dao da postignemo život vječni. Svećenik je tu da nam u tome pomogne preko milosti sakramenata. Zato molite za svećenike, da nam dragi Bog pošalje dobrih i vrijednih svećenika.

Mons. Bela Stantić: Utjecaj svijeta ostavio je veliki trag na ljudima. Rekao bih da su ljudi nekada bili privrženiji Crkvi, ali možda i zato što su bili slobodniji. Ljudi na salašu mogli su rasporediti vrijeme i bili su prisutni kada god je bilo potrebno. Kada sam došao u grad, ljudi su bili zaposleni osam sati, a ostalo vrijeme slobodni. Danas

Biti župnik znači biti na službi čovjeku u ime Božje, biti od Boga poslan da prenosim ljudima poruku Evanđelja i pomognem im spasiti se.

su razapeti tolikim zahtjevima i potrebama. Vidim da bi katolički roditelji po svaku cijenu svoju djecu htjeli dobro odgojiti i učiniti ih pravim vjernicima. Škola ih apsorbira, onda dodatne aktivnosti uz školu. Roditelji sve to prihvaćaju da djeca ne budu prepuštena ulici jer oni rade. Kamo će s djecom? Danas ih često nema tko ni čuvati. Onda su prisiljeni da djecu moraju dati i na folklor, sport, što je također jedna vrlina i oni u tome uživaju. Muče se kako sve to spojiti. Treba imati obzira prema vjernicima u tom smislu da prilagodimo sebe i vrijeme u crkvi koje je njima prihvatljivo da bi se mogli uključivati. Drugo, u moje vrijeme u početku je još bio patrijarhalni način

života. Ljudi su još uvijek bili zajedno u obitelji. Svijet nije imao toliko utjecaja na njih, pa su se lakše odupirali. Držali su se zajedno, a otac je bio veći autoritet. Danas su roditelji djecu sačuvali od ulice, ali automatski su udaljenija od Crkve i župnog života. To sigurno ostavlja traga na kršćanskom životu sadašnjeg vjernika.

Zv.: Je li se percepcija vjernika prema župniku promijenila za 40 godina?

Mons. Bela Stantić: Pamtim sebe od '46.-7. Onda je već počeo komunizam. Poštovanje prema svećenicima bilo je veliko. Ali rekao bih to ponekad baš nije bilo tako iskreno. Ne znam varam li se. Danas bih rekao da je jedan veliki dio ljudi rezerviran prema svećeniku. Kada prolazim ulicom, vidim da ne reaguju. Postoji jedan broj ljudi koji su, rekao bih, pročistili svoj stav prema svećeniku i doživljavaju da im je ipak jako potreban kada se radi o duhovnoj strani života. Tko hoće pravo kršćanski živjeti,

dobro zna što znači kad možeš otići kod župnika i potužiti se, ispovjediti se u svako doba, tražiti savjet, čuti ohrabrenja u crkvi itd. Sadašnji vjernici pročišćavaju sebe u tom smislu da vide da svećenik ipak nije gospodin, da nije netko njima dalek, nego netko tko ih prati.

Zv.: Kada cijeli svoj život posvetiš ljudima kojima si okružen na župi, pa jednog dana služba i završi, kakvi se osjećaji javljaju u čovjeku?

Mons. Bela Stantić: Nije sramota kazati, to se možda i sad pomalo primijeti, pomalo i plačem, ali ne iz nekih loših razloga, već upravo iz dobrih namjera. Ipak je to bio dug život i s nekim ljudima sam skoro cijeli njihov život proveo, koji su se za ovih četrdeset i sedam godina i rodili i išli na vjeronauk, primili sakramente, vjenčali se, djecu sam im krstio... Kada sam uvidio da više ne mogu dati ono što bi trebalo, smatrao sam da je bolje dati priliku mladima, a ja ću možda moći na drugi način koristiti molitvom, s obzirom na to da u domu imam kapelicu. Ipak još mnogo toga mogu, pomagati braći svećenicima.

Zv.: Najljepše i najteže iskustvo župničke službe...

Mons. Bela Stantić: Najljepše je, ne jedan trenutak,

nego proživljavati svoje svećeništvo plodnim i radosnim. Svaki događaj na župi pratio sam svojim osjećajima i srcem, radovao sam se svakom krštenju, prvoj pričesti, vjenčanju... Što se tiče negativnoga, najteže mi je bilo ići na sahranu, a znam da se čovjek nije pripremio za smrt. Na

Župnik treba biti takav pastir, da vjernike vodi onako kako živi.

neki način to sam vidio kao svoj neuspjeh za koji nisam znao rješenje.

Zv.: Planovi za budućnost?

Mons. Bela Stantić: Dokle dragi Bog daje, dotle imam budućnost. U tom duhu i želim svećenički život provoditi, u molitvi i zahvaljivanju i preporučivanju svojih vjernika, naroda i Crkve. Vidim da je to velika uloga i velika služba u Crkvi i da je potrebna. Bog mi je dao tu priliku da mogu biti često u kapelici i da mogu često to činiti. Moliti, zahvaljivati i činiti pokoru i za svoje grijehе.

Nitko o tom nije ništa rekao

O Mariji su znali pričati oni,
čija riječ k'o zvono sa zvonika,
u krvav suton, kroz tišinu zvoni,
zapljuskujući srca prolaznika.

No nitko nikad nije znao
opisat' ono, što je baš u meni,
Tvoj sveti pogled, Majko, ugledao
i što sam ja u Tvojoj gled'o zjeni.

I nitko nikad nije čuo, što sam
u kasne sate, dok se tajne vade,
- A bilo često iza sedam, osam –
govorio Ti kao sitne jade.

I nitko nije mojih obećanja
- A bila su k'o rukoveti klasja –
Razumio, jer plašt je sivih sanja
zaprečio da sunce ih obasja.

I nikad nisu tuđe ljudske oči
u mlazu mojih kapi pročitale,
da radost naša iza žrtvâ kroči,
i da su patnje na put sreće stale.

Al' eto, Majko, mi se dobro znamo!
Ja Tebi pružam blijedu bijedu s dna
života, da jedno drugom za uzdarje damo:
Ti meni sebe svetu, ja Tebi sebe jadna.

Mijo Škvorc

Materijalno vs. duhovno blago

Grešno stanje u kojemu se čovjek nalazi, stalno ga navodi na neki krivi, nezdravi odnos s materijalnim stvarima koje ga okružuju. Želi ih za sebe, želi ih posjedovati. Na taj ga način materijalni svijet zarobljava, vezuje te kao kumir zauzima mjesto u srcu, koje izvorno i isključivo pripada jedino Bogu. Život sv. Franje Asiškog oduvijek je bio na neki način uzoran, što se tiče slobode, nevezanosti i nutarnjeg siromaštva. On je doista živio bez ikakvog vlasništva, bez ikakvog posjeda, živio je bez ičega na ovome svijetu. A opet, bio je vedar, zadovoljan, sretan čovjek. Zato što je shvatio istinu, to je bila milost, da o materijalnim stvarima uopće ne ovisi čovjekova ni sigurnost, ni sreća, a ni spokoj. Te najdublje čežnje u čovjeku jedino i samo Bog može ispuniti.

Čovjek se osjeća sigurnim kada je ljubljen i prihvaćen od Boga, čovjek je sretan i zadovoljan u svome nesebičnomu davanju sebe drugomu (Bogu), jedino Božja prisutnost i blizina mogu dati čovjeku trajni nutarnji mir – smisao života. Upravo zbog tih istina je sv. Franjo cijelim svojim bićem bio potpuno okrenut Bogu. Ako je Bog smisao moga života, onda ću ga tražiti svim svojim snagama, onda ću u njega ulagati svoje vrijeme i energiju. Onda neću i ne želim trošiti ništa na prolazne stvari. Osim Boga, ne treba mi ništa od ovoga svijeta. Sveti Franjo u svojoj nutrini uistinu je bio slobodan čovjek, nenavezan na ovaj svijet. Uopće nije imao briga u vezi s vlastitom sigurnosti, nije robovao ni novcu, ni zaradi, ni uspjesima. Nije imao potrebu išta za sebe zadobiti ili posjedovati. A s obzirom na to da nije imao ništa svoje, nije trebao ništa ni obraniti, ni zaštititi. Nije imao potrebu ni za kakvim zidovima ni ogradama. Nije imao nikakvih svađa u vezi s imovinama: nesporazuma, ljutnje, optužba. Nije se morao boriti za nekakva svoja prava. Franji su na taj način zapravo bili otklonjeni izvori mogućih nesuglasica.

Materijalna dobra zbog naših navezanosti na njih, uvijek mogu stati između nas, mogu biti zapreka u našim međuljudskim odnosima i kadri su sprječavati naše iskrene susrete. Ja imam, ti nemaš, ja nemam, ti imaš – zbog dobara ti ili zavidim ili te prezirem. Želim tvoje za sebe ili trebam braniti svoje od tebe. Želim ti nešto prodati, želim se tvojim koristiti, a tebe iskoristiti. Zbog materijalnoga često te ne doživljam kao osobu, zapravo te ne susrećem. Doživljam te samo kao neko sredstvo za sebe, kao izvor vlastite koristi. Franjo je želio

odstraniti sve što bi mogao utjecati na njegove odnose i s ljudima, a onda i s Bogom – želio je odstraniti svaku zabrinutost, ovisnost, novac.

Naša iskrivljena navezanost na materijalno razara zapravo i naš odnos s Bogom. Zanimljivo je kako najčešće molimo, odnosno tražimo od Boga da nam pomogne u vezi s našim materijalnim dobrima. I Bogom se koristimo kao nekim sredstvom za svoje ciljeve. Franjo ne želi takav odnos s Bogom. On ne želi u središte stavljati svoje materijalne potrebe, da se oko njih vrti i da zahtijeva od drugih, pa čak i od Boga, da se svi vrte oko njegove sigurnosti. Franjo želi biti slobodan. Siromašan svetac, upravo zato što nije imao ništa svoje, mogao je sve doživljavati kao dar.

Čovjek tek kada sebi ne pripisuje ništa na ovome svijetu, kada je siromašan u svojim željama i zahtjevima, primjećuje kako zapravo biva nošen od drugih, primjećuje kako netko vodi brigu o njemu, kako je važan

Čovjek tek kada sebi ne pripisuje ništa na ovome svijetu, kada je siromašan u svojim željama i zahtjevima, primjećuje kako zapravo biva nošen od drugih, primjećuje kako netko vodi brigu o njemu, kako je važan svome Stvoritelju.

svome Stvoritelju. S nutarnjim siromaštvom prepoznaju se darovi, prepoznaje se darivanost, ali i sam darovatelj – Bog. Čovjek biva svjestan kako sve dolazi od njega. Da je on taj koji nas obogaćuje, koji nam stalno izlazi u susret. A ako nemam ništa svoje, onda se mogu radovati i onim najmanjim darovima. Onda mogu biti zahvalan i za najjednostavnije darove u svome životu, za svakodnevnice darove. Onda je sve dar, sve je milost i u svemu je prisutan onaj koji mi je jedino i pravo bogatstvo, moj Stvoritelj.

Crkveni i društveni aktivisti

Formulaciju „crkveni aktivisti“ čuo sam nedavno od mlađega kolege, aktivnoga u ovdašnjoj katoličkoj, no više u narodnoj zajednici i njezinim formalnim strukturama. Objašnjavao je kako je on svoj put započeo kao ministrant, privržen Crkvi i svećeniku, te kako je uz Crkvu i svećenika počeo ostvarivati put društvenoga angažmana, kojim sada korača.

Logički je, pomislio sam, da je mnogo osoba započelo koračati u društvu tako što su se javno pokazali u Crkvi, članovima svoje župne zajednice, kao otvorena osoba spremna služiti, pomoći, čak i kada to nije baš zgodno ili kada se treba pripremiti u kratkom vremenu na zadatak koji ti Crkva povjeri. Crkva je odlična škola aktivizma! Treba znati da su prema važećim crkvenim dokumentima, ministranti dionici crkvene službe, slično kao i čitači, izvanredni poslužitelji pričesti i sakupljači milostinje. Proširit ćemo to i na one koji vode brigu o crkvenome prostoru, ali i one koji vode administraciju župe, redare pri velikim molitvenim ili euharistijskim svečanostima te na članove župnoga pastoralnoga vijeća. Ne treba zaboraviti ni one koji možda nemaju neke posebne sposobnosti, ali uvijek zajednici donesu neki kolačić i sok da se posluže oko zajedničkoga stola ili mogu pristaviti kavu. Zaboravljamo da oltarnike, amikte, cingulume, misnice, albe, štole treba redovito prati i glačati, a onda posložiti i čuvati od oštećenja. Svijeće se neće same izmijeniti kada dogore, niti cvijeće vječito ostaje svježije i ugodno za oko! Konačno, misne hostije potrebno je umješno ispeći, a vino na provjereni način proizvesti ili kupiti od pouzdanih proizvođača. Često niti ne znamo tko je u župnim prostorima pokosio travu, počistio snijeg, pričvrstio, podmazao, poslužio, oprao, obrisao, podvorio nemoćne... U nerijetkim slučajevima te se službe preklapaju, nekada zbog nedostatnog broja ljudi, nekada zbog manjeg interesa za sudjelovanje u životu zajednice, a nekada zbog toga što svećenici žele samo mali broj osoba (ili čak samo jednu) u svojem neposrednom okruženju.

Sasvim je prirodno da gledajući, primjerice, ministrante i promatrajući njihovu službu, očekujemo njihov „aktivizam“ u Crkvi, da njih pitamo, od njih tražimo informaciju i pomoć, put do zaređenih službenika Crkve. Oni su pravi crkveni „glasnici“ i nerijetko ih se još uvijek promatra kao uzorne modele kršćana od kojih zajednica očekuje pomoć u svojem funkcioniranju. U našim je krajevima zajednica kršćana svedena odavno na liturgijsko-molitveni skup, no u ponekim manjim sredinama ministranti su uzdanica cijeloga sela. Nema druge opcije nego da oni budu primjerni te čestiti ljudi. Ovdje, naravno, mislim i na momke i na djevojke. Nije ni čudo što su sustavi društvenoga uređenja, uključujući i ovaj u

kojem živimo, preuzeli crkveni „aktivizam“ utemeljen na stoljećima tradicije i postojanosti i da se na njemu grade principi društvenoga pa i političkoga aktivizma.

Promotrimo odlike crkvenoga aktivizma, govoreći jezikom suvremenoga društvenoga aktivizma. Glavna je ta što je izvor crkvenoga aktivizma Bog i njegova agenda. Božje je Kraljevstvo glavni projekt koji se u Crkvi ostvaruje, i to u vječito trajućem ciklusu. Koordinatorima toga projekta možemo smatrati zaređene službenike Crkve, no nije isključeno da se u pojedinim dijelovima gdje njihovi osobni darovi, stručnost i sposobnosti nisu najbolje izraženi, koordinatorima pojedinih radnih skupina imenuju i nezaređeni članovi Crkve. Imenovanje je ovdje važna riječ, s obzirom na to da vlast u Crkvi imaju samo zaređeni službenici. Najveći dio posla imaju aktivisti, mi, svatko u svojoj dogovorenoj i isplaniranoj aktivnosti, koju provodi bez kalkulacija i odgađanja, požrtvovno i dokle god je Crkvi potrebno. Povremeno se rezultati vrednuju, a pogreške priznaju i ispravljaju. Umora bude, no motiva nikada ne manjka – glavni je motiv Božja zapovijed: *Besplatno primiste, besplatno dajte* (Mt 10,8) i njegov konačni certifikat „dobroј zemlji“: *Zasijani na dobru zemlju – to je onaj koji Riječ sluša i razumije, pa onda, dakako, urodi i daje: jedan stostruko, jedan šezdesetostruko, a jedan tridesetostruko* (Mt 13,23).

Nikako nije dobro ni u društvu biti pasivan! Treba planirati i ostvarivati društvene projekte, trudeći se raditi ih za dobro društvene zajednice, čime će onda i Crkva biti u prednosti. Društvene udruge i njihov rad zakonski su regulirani, a programi i područja njihova djelovanja, uz manja ograničenja, veoma su široki. To s jedne strane daje vrlo široku mogućnost izražavanja (Božjih) darova u društvu, no pruža i priliku za stanovite manipulacije, jer nemaju svi članovi društva moralno ispravne namjere, a zakonski imaju mogućnosti promovirati ih te, financijskim sredstvima, ostvariti.

Sama činjenica da je udrugu u našoj zemlji prilično lako utemeljiti, a onda i pokušati za njezin rad pronaći sredstva, velika je šansa i za Crkvu samu. Naime, budući da je veliki broj donatora koji u našoj zemlji djeluju na pomaganju aktivnosti civilnoga sektora prilično nevoljan da službenim pravnim tijelima Crkve financijski pomaže, velika je šansa da vjernici, u tijesnoj suradnji s njima, a za potrebe Crkve, sami utemelje i stave u funkciju civilne organizacije. Ta mogućnost u Srbiji sasvim je podcijenjena, osobito na razini biskupija (redovničke ustanove stoje malo bolje). Pojedine udruge crkvenoga značenja imamo u području kulture, povijesti i informiranja, također u području Caritasa. Vrijeme je, sasvim sigurno, i za odlučnije projekte.

30. listopada Blaženi Stanisław Mysakowski

(* 15. rujna 1896. † 30. listopada 1942.)

Blaženi Stanisław rođen je 15. rujna 1896. godine u gradu Wojsławice (oko 4000 stanovnika) kod Lublina u Poljskoj. Sin je Nikole i Władysława Mysakowski. Ispit zrelosti položio je u gradu Zamoscu, a onda je stupio u bogoslovno sjemenište u Lublinu. U tom gradu završio je teologiju na Teološkom fakultetu, a 1920. godine zaređen je za svećenika. Poslije ređenja, nastavio je studij na Katoličkom sveučilištu u Lublinu. Dok je kao svećenik studirao, imenovan je kapelanom kod sestara milosrdnica u mjestu Kazimierzówce kod Lublina, a od 1922. godine bio je ispovjednik sestara Kongregacije Božje providnosti. Kad je 1924. godine završio studij, intenzivno i svestrano započeo je pastoralno i karitativno djelovanje u Lublinu. Našao je suradnike s kojima je osnovao svećeničku udrugu Dobroga pastira. Uz to, obavljao je dužnost župnog vikara u župi svetoga Pavla od 1925. do 1932. godine, pa od 1932. do 1939. godine u katedralnoj župi sv. Ivana Krstitelja. Još 1933. godine odlučio se povući iz župnog pastoralna, da bi svoje svećeničko zvanje posvetio djelima ljubavi prema bližnjima i društvenom radu. Svoju gorljivu djelatnost temeljio je na promicanju kršćanske ljubavi prema bližnjima i na širenju i promicanju kršćanskih istina. Njegovo je djelovanje bilo višestruko. Organizirao je i Udrugu svete Zite da se skrbi o seoskim djevojkama koje su posao našle u gradu.

Stanisław Mysakowski uvidio je potrebe svoga vremena, pa je organizirao nove strukture za siromašne. Organizirao je starački dom za muševce, vodio je pučku kuhinju. Veliku je pozornost posvećivao pastoralu mladića. Radio je i u jednom centru za djecu s ulice. Našao je vremena i za mnogostruku djelatnost među najsiromašnijima. Kako je djelovanje među najsiromašnijima tražilo i sredstava i suradnike, Stanisław je osnovao udrugu Vitezovi presvetog Srca. Ta se udruga već 1924. godine skrbila za 310 obitelji. Potrudio se pomoći i invalidima. Postao je pročelnik posebne škole za invalide.

Mysakowski je za djecu iz siromašnih gradskih obitelji organizirao školske praznike i oporavak u lječilištima. U mjestu Zemborzykach, usred šume, podigao je lječilište, gdje su djeca u potrebi mogla provoditi školske praznike. Kada su Nijemci počeli progoniti Židove, ta je zgrada trebala postati sklonište za progonjene. Nažalost, zgrada je izgorjela prije nego što je mogla postati sklonište.

Vjerovao je da je obrazovanje najsiromašnijih jako važno. U tu svrhu 1935. godine organizirao je predavanja i knjižnicu te različite tečaje, pa tako i autoškolu i krojačku radionicu. Pokrenuo je časopis „Żupna jeka” i različite tečaje za samoodgoj djece iz siromašnih obitelji.

Kada je izbio Drugi svjetski rat, Stanisław Mysakowski bio je veliki pomoćnik za brojne izbjeglice u gradu. Odmah je organizirao pomoć u hrani i pučku kuhinju. Tijekom bombardiranja katedrale u Lublinu, pomagao je svojim rukama. Spašavao je ljude iz vatre i ruševina. Inicirao je najnužnije raspoređivanje na ruševinama katedrale. Uspjelo mu je zamijeniti razbijene prozore i vrata. Dao je obnoviti razrušene oltare i klupe, očistio je crkvu od krhotina, a uspjelo mu je postaviti i privremeni krov na razrušenu katedralu. Čim je 1939. godine njemačka vojska ušla u grad, uhićeni su mnogi intelektualci. Uhićena je i jedna skupina svećenika, a među njima 17. studenog 1939. godine i Stanisław Mysakowski. U prosincu je odveden u koncentracijski logor Sachsenhausen. Iz toga logora 14. prosinca 1940. godine prebačen je u logor Dachau kao logoraš broj 22591. Tada su počeli njegovi dani mučenja, zlostavljanja, a on je svojom velikom duhovnom snagom hrabrio logoraše da ne očajavaju u ponižavajućim zlostavljanjima u logoru. Stanisław je trpio brutalne i okrutne muke. Na koncu, Stanisław je bio posve iscrpljen od teškog rada i stalnog gladovanja, a onda je izdvojen sa skupinom bolesnih logoraša te je određen za plinsku komoru, gdje je ubijen. Njegovo je tijelo 30. listopada 1942. godine spaljeno u krematoriju.

Bio je svećenik, socijalni radnik, dušobrižnik za mlade, odgojitelj, tješitelj. Bio je pravi kateheta grada Lublina. Svoj je život posvetio prije svega služenju najpotrebitijima među siromašnima, starima i invalidima.

Blaženim ga je proglasio 13. lipnja sv. papa Ivan Pavao II. zajedno sa 107 poljskih mučenika, koji su mučeni i ubijeni kao žrtve nacionalsocijalizma.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Ispovijed (8)

Što je oprano neka se ne baca u blato. Što je u valjanoj ispovijedi očišćeno, neka se ne čisti blatom. (Biser mišljenja, 004538)

Otac Gerard dobar je znalac moralnog bogoslovlja. Marljivo je proučavao poznate autore moralnog bogoslovlja svojega vremena. Proučavanje moralnog bogoslovlja nije bilo samo radi znanja nego da se što bolje osposobi za služenje sakramenta Pokore. Tijekom svoga boravka u franjevačkom samostanu u Subotici, od 1945. do 1948. posjetio ga je njegov nećak i našao ga u kapeli Crne Gospe pokraj ispovjedaonice te ga upitao: „Što radite?” Otac Gerard je odgovorio: „Čekam duše!” Smisao Gerardova čekanja duša odražava se u njegovu zapisu: *Prema svakom pokorniku milo postupiti. Kao ispovjednik, biti kao med na koji neka navali muha let, to jest pokornici. Neka se na takvog ispovjednika pokornici lijepe i neka ih Isus ponese sa sobom* (Theologia pastoralis, 003464). Od ispovjednika se traži da budu dobri i hrabri pastiri koji otimaju ovce iz vučjih ralja, odnosno sotone: *U ispovijedi se treba dogoditi nešto slično, kao kad bi netko oteo janje iz usta vuku da ga ne proždre. Isus, po ispovijedi, otima dušu od paklenoga vuka, to jest sotone. Jer sve što je u duši bilo strašnoga po grijehu, nestaje jer duša se po ispovijedi čisti i kao anđeo odleti Isusu u krilo* (Isto, 003035).

Borba protiv grijeha nije samo za osobnu korist pojedinca, nego i liječi čitavo Kristovo otajstveno tijelo. Da bi kršćanski život po sakramentu sv. ispovijedi imao trajni učinak, potrebno je da pokornik surađuje s milošću Božjom, kroćenjem zlih nagnuća i molitvom. *Ispovjednik je upravitelj savjesti duša prema Božjim i crkvenim zakonima. U izvanrednim slučajevima koji se odnose na vrlo pobožne duše, Duh Sveti je vođa. Neka, dakle, ispovjednik moli da i u slučajevima koje ne razumije, ne priječi Duha Svetoga, odličnog vođu, u odnosu na te duše* (Isto, 003498-99). Otac Gerard vrlo dobro razlikuje osobnu svetu ispovijed, pokajanje i odrješenje od duhovnih razgovora koje duše zatraže. Tijekom ispovijedi vrlo delikatno isključuje svaku drugu temu koja nije u vezi s ispovijedi i pokajanjem. Rado prihvaća duhovni razgovor i savjetovanje, ali poslije ispovijedi, ravnajući se prema načelu moralista Prümpera: „Moralis scientiae numquam sufficientia” (Nikada dovoljno znanja iz

moralnog bogoslovlja). Za o. Gerarda *bilo svećenik, bilo pokornik samo su ljudi, ali ako posjeduju živu vjeru i dobru volju neka obojica ostanu mirni, jer bilo svećenik, bilo pokornik, koliko god je moguće, ispunjavaju po ispovijedi Božju volju* (Isto).

Unatoč dobroj volji, ispovijedi i odrješenju od grijeha, slabi smo ljudi i ponovno padamo u grijeh. Otac Gerard to uspoređuje s našom željom da imamo uvijek novo i čisto odijelo, ali i ono se ponovno uprlja. Što tada? Ponovno na ispovijed, često pristupati ovom sakramentu da duša *postaje nova, lijepa bez mane, dok ponovno ne sagriješimo. Kada se ponovno ispovjedimo, opet lijepi postajemo* (Razgovor s Isusom, 004040). Kao djelatelj Božjega milosrđa, o. Gerard se u sakramentu pomirenja susretao s dušama koje unatoč dobroj volji trpe od skrupula. Sluga Božji takvim dušama dopušta da ponavljaju već ispovjeđene grijeha ravnajući se načelom: *Što je oprano, neka se ne baca u blato. Što je u valjanoj ispovijedi očišćeno, neka se ne čisti blatom* (Biser mišljenja, 004538). Skrupuli su kao blato kojim se duša ne smije kaljati, nego izbjegavati. Ako je grijeh iz prošlog života ispovjeđen i okajan, a duši je neprestano pred očima, *dosta je kajati se i sve više ga zaboravljati* (Isto). Ovome o. Gerard dodaje: *Što moralisti uče, protiv toga neka skrupuli ne buče!* (Theologia pastoralis, 002822). Gerardova revnost za duše ne iscrpljuje se samo revnošću u službi sakramenta sv. ispovijedi. Ona obuhvaća cijelu njegovu kontemplativno djelatnu karizmu u Crkvi kada zapisuje: *Moje disanje, po pravilu reda, neka bude vikanje da se svima smilujete. Moram vikati u sav glas, da ne propadne duša spas. Moram vikati za pomoć dušama više nego za opstanak disanja tijela* (Isto, 002820). Otac Gerard dopustio je da bude nošen kontemplativno molitvenom karakteristikom karmelićanske karizme. Autentični redovnički život učinio ga je uzornim redovnikom, kako živjeti i prakticirati kontemplaciju i djelatnost.

(nastavlja se)

Djelitelj sakramenta sv. ispovijedi treba biti uvijek u dosluhu sa svojim Učiteljem, da bi mogao pokornicima prenositi Isusovu autentičnu poruku.

Naša draga i sveta Élisabeth

ili

o knjizi *Tajni dnevnik Élisabeth Leseur*

Dnevnici imaju magnetsku privlačnost. Sigurno se sjećate osjećaja kada ste krišom zavirivali u dnevnik svoje sestre ili brata ili čitali lektiru *Dnevnik Anne Frank*. Prodor je to u skriveni prostor čovjekovih najdubljih emocija, najintimnijih refleksija događaja, gorljivih misli i želja kojih se nerijetko plašimo ili zbog nekih razloga ne možemo iskazati drugima. Pisanje dnevnika najčešće je preporučivano oruđe za upoznavanje sebe, jer se dnevničkim bilješkama postupno i pouzdano može pratiti gibanje osobnosti u vremenu i njezin rast u izazovima, emocijama, događajima. Élisabeth svoj dnevnik opisuje „kao otvaranje srca koje je bilo blagotvorno u trenutcima kada je Providnost u meni, bez mene činila nešto što sam razumjela tek poslije“.

Malo je za Élisabeth Leseur reći samo ono što je pod naslovom knjige istaknuto, a to je da je ona žena zbog čije se dobrote muž ateist obratio i postao svećenik. Prekrasna je njezina misao po tom velikom pitanju njezina života, a zapisala ju je ovako: „Mili moj Spasitelju, između tvojega i mogega srca treba se sklopiti taj savez ljubavi koji će tebi dati jednu dušu, a meni zauvijek onoga koga ljubim i koga želim sa sobom u tvojemu Nebu“. U toj knjizi utjehu i potporu naći će svi koji za njom posegnu motivirani podnaslovom, ali izvanrednost toga štiva ogleda se u horizontu iznevjerenog očekivanja, to jest svega onoga što knjiga pruža, a što se na prvi mah ne predviđa. Élisabeth Leseur hodila je putem svetosti i u usmjeravanju svojih misli, duha i života spram Boga, svi se možemo podučiti. Nakon Élisabethine smrti, Crkva pokreće proces za njezino proglašenje blaženom što zbog Drugog svjetskog rata pada u zaborav te je proces revitaliziran 1990. godine.

Kompozicija knjige razvedena je i dobro osmišljena da bi se što bolje mogao upoznati i pratiti život Élisabeth Leseur, rođene 1866. godine u Parizu, nanovo obraćene 1898. te preminule nakon više dugih i mučnih bolesti 1914. godine. Knjiga se sastoji iz pronicljivog Uvoda

Félicia Leseura, Élisabethinog supruga koji objavljuje to štivo, pod nazivom *Moja draga i sveta Élisabeth*. Slijedi korisna *Kronologija* života tog bračnog para o čijim se svakodnevnim mijenama malo doznaje iz dnevničkog rukopisa. Élisabethina *Molitva za krjepost nade*, sročena na nagovor njezine sestre Juliette, čija je rana smrt duboko potresla Élisabeth, uvodi nas u dnevničke zapise: prvi dio *Dnevnika* u razdoblju 1899. – 1906., *Bilježnica s odlukama* 1906. – 1912., drugi dio *Dnevnika* 1911. – 1914. te *Svakodnevne misli* 1899. – 1906. Na koncu knjige nalazi se jednostavna i do protrućuća izravna *Moja duhovna oporuka za Felixa*.

Čitajući taj dnevnik, mi s Élisabeth učimo moliti i uživamo u nadahnjujućim stavovima i iskrenim zazivama vjernice koji na trenutke bljesnu poput poetskih bisera, a na trenutke nas prožmu intelektualnom britkošću. Élisabethinim primjerom bivamo ponukani na odlučnost te se potpomognuti katalogom preporuka, učimo što i kako možemo promijeniti u svom duhovnom i izvanjskom ponašanju, učimo kako ustrajavati i kako obnavljati svoje odluke radi kršćanskog usavršavanja. Konstantno promatramo vlastitu savjest, ispitujemo ju i njegujemo pomoću Élisabethine strogosti i oštroidosti čime nam savjest postaje osjetljivija i ljepša te može samo jače zasjati pred Bogom i pred ljudima. Od Élisabeth učimo kako živjeti s narušenim zdravljem i teškim bolestima koje vidno mijenjaju našu svakodnevicu, te posebice s duhovnim i emocionalnim patnjama koje nosi smrt i uvrede, provokacije i nerazumijevanje naših najbližih. Učimo i kako je potrebno moliti, vršiti pokoru, trpjeti jednako za sve duše, kao i za one duše koje najviše ljubimo te da Bog naše goruće molbe neće ostaviti neuslišanima, ako smo natopljani pouzdanjem u Božju volju.

Odluke Élisabeth Leseur od jednog trenutka slijevaju se u namjeru da svaki dan bude sažetak cijeloga njezina života. Imajući na umu njezino geslo *Uglaviti u Kristu sve*, dobivamo malo bližu sliku o Élisabethinoj snažnoj duhovnoj usredotočenosti na nadnaravnost u svakodnevstvu. Srcu Isusovu posvećivala je svoje bližnje i sebe, a sebe na poseban način samozaboravom i šutnjom o vlastitom životu i bolima jer „za tebe (Srce Isusovo) ću čuvati suze svojega srca, a drugima dajem samo nasmiješene oči“. Toplo svima preporučujem tu knjigu da bi Élisabeth postala i naša draga suputnica na putu svetosti.

Budući da ne mogu u potpunosti živjeti život o kakvom sam sanjala, učinit ću život koji imam boljim i plodnijim za Boga i duše. U konačnici, radnik ne bira što će raditi, a dijete se podvrgava nježnoj Očevoj volji. Jedino je važno ispuniti svoju zadaću; nisu važni ni okolina ni ponuđena sredstva. Imat ću manje radosti i ljudske utjehe nego da živim među kršćanskim prijateljima i srcima, to je istina, ali iz iskustva znam kako velikodušno Bog može sve to nadoknaditi.

Liječenje sustava suradnje u Indiji

Da bi život funkcionirao na način koji omogućava pokretanje, progres i osjećanje zadovoljstva, neophodno je da su svi članovi sustava koji ga čine povezani te da gledaju u istom smjeru. To pravilo vrijedi za obiteljski sustav, za timski rad u tvrtkama, ali i na državnoj i političkoj razini. Optimiziran i fleksibilni sustav najmoćniji je sustav, kažemo u terapiji.

Moje iskustvo u Indiji bilo je upravo orijentirano i usmjereno na timski rad. Na poziv nizozemske organizacije „Cordaid” koja okuplja konzorcij katoličkih organizacija, šest mjeseci radila sam na tom dalekom kontinentu. Problem s kojim su se suočile organizacije koje su implementirale projekt pomoći žrtvama tsunamija sastojao se u njihovoj (ne)komunikaciji da skupa rade, dogovaraju se i pružaju pomoć u unaprijed lociranim regijama.

Ovdje, kao i u obiteljskoj sistematskoj psihoterapiji, karakteristično je bilo da se problemi pojedinaca sagledavaju u kontekstu narušavanja odnosa (kao i u cijeloj obitelji), u tom slučaju mojoj primarnoj radnoj skupini koja je funkcionirala kao cjelina i kao sustav. To bi značilo da promjene ili teškoće u bilo kojem dijelu sustava, kod svakoga člana dovode do disfunkcionalnih promjena, baš kao što i poremećaji i nesklad u obitelji utječu na svakog njenog člana.

Nakon kratkog razmišljanja i odluke da se uhvatim u koštac s izazovom toga posla, vrlo brzo zatekla sam se u državi Tamil Nadu, 60 km sjeverno od grada Chennaja, tj. Madrasa, kako je drugi naziv za ovaj desetmilijunski grad. Tu sam se i nastanila u jednoj kućici nadomak ogromnog prostranstva koje izlazi na ocean, koja je ujedno bila i ured za to područje. Okruživale su me male ribarske zajednice i obitelji koje su ubrzo postale moji dobri susjedi.

Projekt je obuhvatio oko 28 sela u tom području i 30000 ljudi. Na tim prostorima snažni kolonijalni trag ostavili su kako Portugalci tako Nizozemci i Englezi. Donoseći svoju kulturu i jezik, tragovi su vidljivi i u arhitekturi, školama, ali prije svega u Crkvi.

Moji prvi domaćini bio je „Lojola” – katolički koledž koji je i bio nositelj projekta, zajedno s još sedam indijskih nevladinih organizacija. Tri katedre tog koledža (biofizika, društvene znanosti i povijest), njihovi studenti i profesori sudjelovali su u radu i aktivnostima koje smo organizirali kroz spomenuta sela.

Ono što se dijagnostificiralo kao problem jest loša komunikacija svih sudionika na projektu. Da bi projekt funkcionirao, svi entiteti morali su se dogovarati, planirati i poštovati rokove. Njihova nevoljnost da surađuju, a time i implementiraju aktivnosti na vrijeme, bila je potaknuta brojnim razlozima: od kastinske podijeljenosti do

nerazumijevanja pozicije i uloge druge organizacije pa do osobnih problema. Na skrivenoj psihološkoj razini na onoga iz „druge kaste” gledalo se kao nedovoljno dobrodošlog u tim, što je stvaralo tihu pasivno agresivnu odbojnost jednih prema drugima.

Problem su predstavljali i stvarni uvjeti u kojima su ljudi ondje živjeli i radili. Unatoč visokim temperaturama, teže dostupnoj pitkoj vodi i raznim insektima nastojali smo učvrstiti voditelje zajednica (sela), mlade i školsku djecu s njihovim učiteljima da ne ostanu pasivni u slučaju

nevolje koje su ondje česte. Tsunami je bio samo jedna u nizu katastrofa, no mnogo su češće poplave, požari, selidbe kao i niz bolesti koje prate to područje, od side do lepre, uslijed nedostatka stalnih liječnika, lijekova i higijene.

Facilitiranje tog procesa sastojalo se u vođenju zajedničkih sastanaka, planiranju i definiranju rokova za rad sa skupinama sela, podjelu humanitarne pomoći ili edukaciju koja se provodila po cijelom ruralnom području. Uradila sam niz individualnih coaching sesija s projektnim menadžerima i njihovim timovima. Motivirati skupine pomagača bilo je moguće samo ako je tim bio spreman na suradnju. Lobirali smo i za most kod lokalnih političara, da bismo povezali skupinu sela i kopno.

Naravno, plodove rada ne možemo vidjeti odmah. Važno je da kada zaoremo brazdu, ne vadimo plug dok ne dođemo do kraja reda. Kada sam nakon nekoliko godina otputovala na ređenje jednog prijatelja isusovca na jugu, odvezli su me do „mog sela” u kojemu sam radila. Imala sam što i vidjeti, veliki, široki most povezivao je dvije obale. Srce mi je bilo puno zahvalnosti za Božju vjernost, za ljude koje sam susrela, kao i potporu onima koje smo pomogli, a kao ispunjenje davanašnje želje da se okušam u misijama. Ono što je bilo važno jest da su ljudi koji su surađivali u zajedničkom poslu, zapravo izliječili sustav suradnje, jer jedino tako most je i mogao biti podignut.

Nove cipele

Dragi čitatelji! Volim cipele koje traju nekoliko (čitaj – što više) sezona, ali nekad ipak dođe vrijeme za kupovinu novih. Volim i nadahnuća koja dolaze i dok skupa razgledamo i isprobavamo i dok ih (osobito pažljivo, da što duže „ostanu nove“) radosno „šećem“ po jesenskom lišću i uživam gledajući ih. I o čemu mislim dok ih gledam? Moje nove cipele, kako su lijepe, još kad ih malo „razgazim“, kada se noga i cijelo tijelo navikne na visinu pete i oblik kod prstiju, bit će sjajno. Vrijedi malo i pretrpjeti jer su tako lijepe, baš u mom stilu.

Nekad kupimo (ili dobijemo) pogrešne cipele. Očekujem kvalitetu, prilagodbu materijala, sklad svojih tabana i poplata, da te ljepota modela „očuva“ od bolnih stopala ili čitave kralježnice, a to se ne dogodi. Jednostavno, ne valjaju. Onda trpim (bila sam glupava i „pala“ na ljepotu ili dobru cijenu!) dok ne prođe sezona ili – uzimam stare, pa makar i istrošene! Trpjeti neudobne cipele je teško, a kako li je tek – trpjeti neudoban život? Prevelike teškoće, iscrpljujuće bolesti, obiteljske sukobe. Sve to čini da trpiš svaki tren, jer cipele izuješ i prestane boljeti nakon nekog vremena (otok ili žulj), ali život ne možeš izuti.

Nosila sam različite modele cipela. Udobne i stare, neudobne i nove. Preuske, pretanke, bušne, prevelike, izuljane; savršene u svemu, osim u boji; stvorene samo za poziranje, ali nošene jer-nemaš-druge cijeli dan. Znam osjećaj dok ih nosim i kada ih izujem. Živjela sam mnogo života – mnogo životnih situacija. Ljubavi i strahove, radosti i bolesti, poljupce i smrti, zagrljaje i svađe, rađanja i umiranja, suze radosti i suze očaja. Znam kako je imati i izgubiti, čekati i ne dočekati. Zato imam jedan poseban osmijeh dok gledam – i svoje i tuđe – i cipele i živote. Znam ih, hodala sam u njima. Znam mnoga blaženstva i boli – živjela sam ih. Mnogi moji prijatelji (dugogodišnji, novi, čak i tek internetski!) to osjećaju, pitaju me za savjet, lijek, utjehu, riječ, pomoć. Nekad uspijem dati. Sve što imam! Nekad im ispričam gdje sam kupila savršene sandale ili koje polučizmice su izdržale sva moja „lutanja“, blato, snijeg i led. Ili kako sam našla i zadržala prave ljude i kako sam izdržala boli, samoću, gubitak i očaj. Zato – hvala Bogu za sve cipele u mom životu, bez kojih ne bih znala grliti druge i nositi osmijeh koji kaže: „Znam kako je, bila sam u Tvojim cipelama. Bog Ti je blizu, a i ja.“ Nerado bacam stare cipele, makar i bušne, dok od njih ne naučim sve što treba, a toga ima. Jer učimo živjeti do kraja života. (vh)

Sablazni u životu kršćanina

Onomu, naprotiv, tko bi sablaznio jednoga od ovih najmanjih što vjeruju u mene bilo bi bolje da mu se o vrat objesi mlinski kamen pa da potone u dubinu morsku. (Mt 18,6)

Sam Isus kaže – ne može se živjeti bez sablazni, ali neka ne dolaze po nama. Razmišljam o tome često, jer nas odrasle djeca gledaju, slušaju i od nas uče, djeca i najmanji što vjeruju. Riječ, pogled, glas, dodir – ton, boja, jačina, vrst. Sve može na svetost poticati, ali i sablazniti. Iskreno, i sama se nekad osjećam kao „najmanja koja vjeruje“ i trudim se odbiti sablazni, koje i mene samu napadaju. Trudim se ne primijetiti, obraniti, ublažiti, opravdati, ljubiti sve. Jedna od najvećih sablazni mi nisu one „od svijeta“, već one među nama, kršćanima. Trudim se „prevesti“ neke teške riječi koje netko izgovara o bratu kršćaninu, papi, biskupu, svećeniku ili redovniku/ci, o zajednici. Nastojim razumjeti, oprostiti, moliti za sebe i osobu po kojoj mi dolazi sablazan, zahvaliti i za tu osobu, jer me ipak vodi k Bogu, a onda očekujem da ju Bog promijeni. Molim

i za sebe da nestane osjećaja sablažnjenosti u meni, a i za tu osobu da joj Bog pomogne odrezati od sebe što treba da bismo se spasili. Jer svatko od nas može postati sablazan za druge. Ako se to počne događati, trebam primijetiti, priznati, rezati sve što me tjera na grijeh, moliti za one koje sam možda sablaznila i moliti ih da oni za mene mole, da bi se ipak svi spasili. Ne bježati i zataškati. Prestati i priznati. A dalje – moliti i ljubiti i tako se protiv sablazni boriti. (v.)

Izazov za roditelje

Ugovor o korištenju mobitela za tinejdžere

„Ti si sada ponosni vlasnik pametnog mobitela. Dobar si i odgovoran 13-ogodišnjak i zaslužuješ ovaj dar. Ipak, uz njega dolaze i neka pravila i obveze. Molim te, pročitaj ugovor. Nadam se da razumiješ da je moja obveza da te odgajam tako da budeš zdrav mladić koji može funkcionirati u svijetu i živi s tehnologijom, a da ona njime ne vlada. Ako se ne budeš pridržavao stavki s liste, prestat ćeš biti vlasnik mobitela. Volim te najviše

na svijetu i radujem se našem razmjenjivanju milijuna poruka u budućnosti. Nadam se da se slažeš sa svim ovim odredbama. XOXOXO, mama!“

1. Ovo je naš pametni mobitel, tatin i moj. Mi smo ga kupili. Mi plaćamo za njega. Tebi ga posuđujemo. Zar nismo najbolji?

2. Uvijek ćemo znati zaporku.

3. Ako telefon zvuči, javi se. Reci „Halo“ i ponašaj se pristojno. Ne ignoriraj poziv ako ti na zaslonu piše „Mama“ ili „Tata“. Nikad!

4. Svakog radnog dana u 19.30 sati, telefon ćeš predati tati ili meni, a vikendom ćeš to činiti u 21 sat. Preko noći će biti isključen, a ponovno uključen u 7.30. Ako nije vrijeme da zoveš prijatelje na kućni telefon, na koji bi se javili njihovi roditelji, nemoj zvati ni na mobitel i ne šalji SMS. Vodi se instinktima i poštuju druge obitelji onako kako bismo mi željeli da nas poštuju.

5. Mobitel ne ide s tobom u školu. Uživaj razgovaraj s ljudima s kojima se dopisuješ. To je životna vještina. Izleti, dani kad je skraćena nastava i izvanškolske aktivnosti zahtijevat će posebne dogovore.

6. Ako padne u WC školjku, razbije se o pod ili jednostavno iščezne, ti si odgovoran za troškove popravka. Kositi ćeš travu u dvorištu, čuvati ćeš djecu i štedjeti ćeš novac koji si dobio za rođendan. Tako nešto se može dogoditi i moraš biti pripremljen.

7. Ne koristi se tehnologijom da bi lagao, varao ili pravio budalu od druge osobe. Ne upuštaj se u razgovore koji mogu vrijeđati druge. Prije svega, budi dobar prijatelj i izbjegavaj sukobe.

8. Ne govori u poruci, elektroničkoj pošti ili u razgovoru ništa što ne bi rekao i uživo.

9. Isto tako, ne piši i ne govori preko telefona nešto što ne bi rekao da se u istoj prostoriji nalaze i roditelji osoba s kojima komuniciraš. Nauči se autocenzuri.

10. Bez pornografije. Po internetu traži informacije koje bi mogao otvoreno dijeliti sa mnom. Ako te bilo što zanima, pitaj nekoga, najbolje mene ili svoga oca.

11. Isključi ga, stišaj ili uopće ne upotrebljavaj u javnosti. Osobito u restoranima, kinu ili tijekom razgovora s nekim. Nisi nepristojna osoba, ne dopusti da mobitel to promijeni.

12. Ne šalji i ne primaj fotografije svojih ili tuđih intimnih dijelova tijela. Nemoj se smijati. Nekada ćeš biti u iskušenju učiniti to, bez obzira na svoj visoki stupanj inteligencije. Riskantno je i moglo bi uništiti tvoj tinejdžerski/studentски/odrasli život. To je uvijek loša

ideja. Cyber prostor je ogroman i moćniji je od tebe. Kao što je teško popraviti lošu reputaciju, teško je i obrisati nešto takvo.

13. Ne snimaj bezbroj fotografija ili videa. Ne moraš baš sve dokumentirati. Proživi događaje, oni će ti ostati u pamćenju zauvijek.

14. Ponekad telefon ostavi kod kuće i dobro se osjećaj zbog te odluke. On nije živ i nije tvoj produžetak. Nauči živjeti bez njega. Budi jači od osjećaja da nešto propuštaš.

15. Skidaj novu ili klasičnu glazbu koja je različita od onoga što slušaju milijuni drugih. Tvoja generacija ima pristup ogromnoj količini glazbe, kao nikada ranije u povijesti. Iskoristi taj dar. Proširi obzorja.

16. Ponekad odigraj i neku igru riječi, slagalicu ili mozgalicu.

17. Otvori oči. Pogledaj što se događa u svijetu oko tebe. Gledaj kroz prozor. Slušaj ptice. Prošeći. Razgovaraj sa strancem. Raspituj se bez „gugljanja“.

18. Ako zabrljaš, uzeću ti telefon. Sjest ćemo i razgovarati o tome. Krenut ćemo ispočetka. Ti i ja uvijek učimo. Ja sam na tvojoj strani. U ovome smo zajedno.

Nadam se da se slažeš s tim uvjetima. Većina lekcija ne tiče se samo mobitela već i života. Odrastaš u brzom svijetu koji se stalno mijenja. Uzbudljiv je i zavodljiv. Budi što jednostavniji. Vjeruj svom umu i srcu, prije nego bilo kojem stroju. Volimo te. Nadamo se da ćeš uživati u svom genijalnom novom mobitelu. Mama i tata!“ **(autor nepoznat)**

Edukator ID vikend u Subotici

Pitate se što je to Edukator ID? I nas je to zanimalo. Čuli smo iskustva, preporuke, da nam je to potrebno i da moramo iskusiti. I tako je Edukator ID, na čelu s našim dragim animatoricama, **Martom** i **Martinom**, došao u Suboticu. Nas 17 odlučilo je jedan vikend posvetiti sebi, dubljem razmišljanju o tomu tko smo, gdje smo i kamo idemo.

Edukator ID je alat koji pojedincima, ali i zajednicama, daje bolji uvid u sposobnosti i talente svakoga ponaosob. Na taj način upoznajemo sebe, svoje vrijednosti, jedinstvenost, talente, sposobnosti i vještine kako bismo ih mogli što bolje upotrijebiti. Mladi se često pitaju koji su moji talenti, što je to što mi ide od ruke, čime bih se trebao baviti u životu. U prisposobi o talentima, Isus nam jasno daje do znanja da svatko od nas imam barem jedan talent i da te talente ne smijemo zakopati, već ih moramo otkriti i upotrijebiti. Ali mislim da smo svi svjesni da to nije uvijek lako.

Edukator ID poručuje nam da je svaka osoba jedinstvena jer ima svoju osobnost, svoje talente, interese, vrijednosti, znanja i stečena iskustva. Sve to unosimo u sve svoje životne uloge. Kada ih poznamo, možemo bolje obavljati svoj posao, bolje razumjeti ljude oko sebe. Živjeti u punini svoje poslanje i biti na blagoslov drugima.

Taj prostor nije dovoljno prepričati i objasniti da bi se znalo što smo sve doživjeli i saznali. Pokušat ću vam ukratko prepričati i, nadam se, zainteresirati vas. Saznali smo koji su naši temperamenti, talenti, jesmo li introverti ili ekstroverti, radimo li bolje u skupini ili sami. Ono što su animatorice stalno ponavljale, a što je ostavilo veliki dojam na sve nas, jest to da nema više ili manje vrijednih talenata. Isto vrijediš i ako si introvert i ako si ekstrovert. Cijeli program usmjeren je na otkrivanje i produbljivanje naših snaga, onoga u čemu smo prirodno skloni, u čemu smo dobri, čak i izvrsni. „Izvršnost postižemo ulažući u snage, a ne u slabosti.“

Nakon tog vikenda punog ohrabrenja, poticanja, samopromišljanja i otkrića, dobili smo novu snagu koju možemo upotrijebiti u vlastitu životu, odnosima s obitelji i prijateljima, u školi, na poslu, u nekoj zajednici, s djecom na oratoriju na svojim župama.

Radovi nastali tijekom Edukator vikenda

U jednoj vježbi dobili smo popis zadataka koji su naizgled bili različiti, ali su ipak imali isti cilj. Promišljati o svojim talentima, o onome što smo do sada čuli i naučili. Samo smo, u 20 minuta koliko smo imali na raspolaganju, mogli odabrati što ćemo raditi. Tako su nastali radovi koje objavljujemo, ali to je samo dio njih. Neki su crtali, statistički obrađivali podatke, pisali o

sebi, o drugima. Tada su nam naše animatorice otkrile da je svatko od nas nešto napravio za tako kratko razdoblje, jer smo izabrali ono što volimo, ono što nam leži, gdje se osjećamo „kao riba u vodi“. I to je bit, svatko je u nečemu dobar, nešto mu ide od ruke. Ni jedan talent nije bolji ili vrijedniji od drugog. Svi su dobri i jednako korisni. Zajedno tvore mozaik koji čini naše društvo. Kada samo jednoga ne bi bilo, slika ne bi bila potpuna. Svi smo važni, naši doprinosi su važni.

Baš takvog sam te htio

Dok je Bog čovjeka pravio,
maštu nije štedio,
od blata je krenuo!
Oblike je razne pravio,
dok mu se jedan nije svidio.
Oblik svoj podijelio je svima
pa se zamislio koje osobine i talente ima:
hrabrost, mudrost, svakome ponešto,

odveć On to dijelio je vješto.
Malo smijeha i radosti,
optimističnosti i ljubaznosti,
zatim odlučnosti i odgovornosti
i trunčicu gorljivosti.
Dijelio je tako od svega što ima,
dok po jedan dio nije dao svima.
I na kraju potvrdi Bog:
Baš takvog sam te htio,
TI SI MOJ!

S. N.

Lutanja

Kreneš li u svoj svijet
tako ambiciozan, mlad i lijep
i kročiš ti po tom putu,
a ne vidiš da si slijep...

Što si zbilja slutio
kad si ulicama zalutao?
Nije li ti ni na pamet palo
da si trebao gledati gdje si skretao?

Sada je u ulicama mrak
i ulične svjetiljke su ugasle;
Teško dišeš, boriš se!
U tvojim dubinama vladaju sile zle.

Na što se pozivaš?
Svjetle zrake ne probijaju se do srca više,
već poput suncokretovih sjemenki
nazubljeno srce, bori se da diše!

E sada krećeš, bježiš, moliš
putokaze da te odvedu na druge strane.
No, gdje su, daleko, dalje, predaleko?
Ruke pomoći – ne pomažu, ne maze...

A trebaju li ti zbilja tuđe ruke?
Pogledaj bolje svoje, operi ih.
A zar nema više svjetlosti sunčeve?
Podigni glavu, a oči - otvori ih.

Zbilja, bježao si, lutao;
Zidove si gradio, pred njima padao;
Vidike si sužavao, pa im se pokoravao;
Nisi se obazirao, nisi stajao.

A uvijek si dva ugla imao,
na plodnim si njivama jeo,
i srce – ono je bilo meko i nježno i
Sunce – ono ti je neprestano sjalo.

R. D.

Promišljanja o Edukator ID vikendu

Izdvojio bih Edukator kao značajnu crtu mog života. S obzirom na to da je mladost posebna, istraživačka, nerijetko labilna u području biranja životnih putova, a s druge strane Edukator „onaj“ koji usmjerava, pronalazi, potiče i učvršćuje, sasvim je prirodno gledati na njega kao na pravi smjer u pravo vrijeme. U procesu koji je trajao tri dana, otkrivali smo svoju autentičnost. Spoznavali smo (i spoznajemo) snage u području svojih talenata i mogućnosti, radi lakšeg i bržeg djelovanja. Božju snagu uvrstili smo u svoj trodnevni rad. Ono što je najpoticajnije, jest spoznaja o tuđim vrijednostima, o neophodnosti jednih za druge, o zajedništvu koje je toliko prezreno. Dobili smo snagu za dalje borbe. Karizmatični, otvoreni, iskusni i voljom čelične animatorice, Marta i Martina, pridonijele su cjelokupnoj konstruktivnosti. Svi smo napravili barem korak više, a to je samo početak. /V. P./

U početku Bog stvori nebo i zemlju, taj isti Bog stvorio je sva čuda prirode, ali samo jedno je stvorio na svoju sliku i priliku, stvorio je tebe! Tebe tako jedinstvenog, neponovljivog, dao ti je slobodu, ljubav, talente i sve ostalo da bi mogao biti svet i doći k Njemu u Kraljevstvo Nebesko. Edukator ID bio je prikaz svega toga, bio je prikaz koliko smo svi jedinstveni, bio je prikaz koliko nas Bog ljubi. Ali isto tako, bio je prikaz kako mi na svojoj jedinstvenosti trebamo raditi, kako ljubiti Boga. Nevjerojatno je bilo spoznati kakve sposobnosti imamo i kako njima možemo vršiti Božju volju, koliko smo različiti i koliko je to odlično kada ih znamo upotrijebiti s drugima, za druge, a najviše za Boga. Nije lako, mnoge vatre su ugasili, ali ovu neće nikad! /J. Š./

Vikend proveden u preispitivanju sebe, otkrivanju svojih dubina. Nije to lako. Prići onome što godinama potiskuješ. Sjetiti se svih rana, odbacivanja, nesigurnosti, usamljenosti. Proživjeti ih opet.

Vikend pun suza i smijeha. Druženja i samoće. Preispitivanja svoje nutrine i sebe kao dijela zajednice. Vikend pun poticaja, ispitivanja dubina. Pronalaska sebe. Otkrivanja svoje biti. Onoga što sam istinski ja. Vrijeme u kojem se dozvolilo sebi biti svoj, istinski „ja“. Vratiti se u djetinjstvo. Gledati u budućnost. Saznati nešto novo o sebi, prihvatiti sebe.

Došla sam vidjeti koji su moji talenti. Nisam ih prepoznala, a znala sam da ih imam, da vidim u čemu sam dobra i gdje je moje mjesto. Sada vidim da je u redu biti JA.

Zlatna harfa u znaku župnih nebeskih zaštitnika

Trideset treća smotra dječjih crkvenih zborova Subotičke biskupije – Zlatna harfa, ove godine održana je u Beregu 12. listopada u crkvi sv. Mihaela arkanđela. Povod održavanja Zlatne harfe u Beregu jest što mjesto obilježava 700 godina od prvog spomena Berega, davne 1319. godine i zbog toga su mještani prihvatili organizirati manifestaciju, jer kako kažu *šokački svijet voli radosnu i razdraganu pjesmu.*

Susretu se odazvalo jedanaest zborova s područja Subotičke biskupije i to iz Subotice, Žednika, Đurđina, Male Bosne, Tavankuta, Bajmaka, Sonte, Bača, Plavne, Vajske i Bođana. Potom se susret nastavio slavljenjem svete mise koju je predslavio ovogodišnji mladomisnik, domaći sin i novosadski kapelan vlč. **Daniel Katačić** sa zborom svećenika koji su došli podržati svoje male župljane. Misno slavlje glazbeno je pratio kantor iz katedrale sv. Terezije Avilske u Subotici, **mo Miroslav Stantić.**

Nakon blagoslova, započeo je službeni program ovogodišnje Zlatne harfe. Na početku programa vlč. **Luka Poljak** pročitao je pismo subotičkog biskupa **mons. Ivana Pénzesa** u kojem je rekao da ga svake godine veseli to zajedništvo. Prije početka nastupa, pozdravne riječi uputio je i vlč. Daniel Katačić u ime bereškog župnika. Tema ovogodišnje smotre Zlatne harfe bile su pjesme o zaštitnicima župa odakle su došli sudionici.

Ovogodišnju Zlatnu harfu otvorio je zbor Dječjeg vrtića Marija Petković – Sunčica i Biser iz Subotice, a potom su se nizali nastupi zborova iz župe sv. Josipa Radnika iz Đurđina, župe sv. Pavla iz Bača, Plavne i Bajmaka, župe sv. Marka evanđelista iz Žednika, župe Presvetog Trojstva iz Selenče i Male Bosne, župe Uskrsnuća Isusova iz Subotice, župe sv. Jurja iz Vajske i Bođana, župe sv. Roka iz Subotice te župe sv. Terezije Avilske iz Subotice.

Nakon održanih nastupa, član Katoličkog društva „Ivan Antunović“, vlč. Luka Poljak, uručio je zahvalnice svima koji su sudjelovali i onima koji su se odazvali tom događaju.

Svoju zahvalnicu organizatori su uputili Subotičkoj biskupiji, Katoličkom društvu „Ivan Antunović“ i Vijeću franjevačkih zajednica. Ove godine smotra Zlatna harfa mnogo je uradila na novom imidžu, stoga je urađen dizajn plakata i zahvalnica, a djelo je to **Ivana Blesića** iz Subotice. Ovogodišnju smotru prenosila je hrvatska redakcija Radio Marije Srbije, te su se organizatori

zahvalili direktoru **mons. dr. Andriji Anišiću** na angažmanu. Zahvalu su uputili i vlč. **Davoru Kovačeviću**, župniku iz Berega, kao i domaćem sinu vlč. Danielu. Osobita zahvala išla je Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu „Silvije Strahimir Kranjčević“ koji su marljivo pripremali ugošćavanje Zlatne harfe. /Dario Marton/

VRTIĆI MARIJA PETKOVIĆ SUNČICA I BISER

ŽUPA SV. TEREZIJE AVILSKE IZ SUBOTICE

ŽUPA SV. JOSIPA RADNIKA IZ ĐURĐINA

ŽUPA SV. PETRA IZ BAČA

ŽUPA USKRSNUĆA ISUSOVA IZ SUBOTICE

ŽUPA PRESVETOGA TROJSTVA IZ SELENČE

ŽUPA SV. MARKA EVANĐELISTA IZ ŽEDNIKA

ŽUPA SV. JURJA IZ VAJSKE

ŽUPA SV. ROKA IZ SUBOTICE

ŽUPA SV. PETRA I PAVLA IZ BAJMAKA

ŽUPA PRESVETOGA TROJSTVA IZ MALE BOSNE

Ostvarenje Božjega sna i tajno oružje

Postoje mnoga Marijina imena koja odražavaju dio njezine osobe. Ona nas privlači, budi u nama sigurnost i pred nju najčešće dolazimo kao djeca. Prikazana je uvijek nježno, držeći dijete Isusa, s blagim osmijehom ili žalosnim izrazom lica. Poznati američki nadbiskup Fulton Sheen o Blaženoj Djevici Mariji pisao je i govorio pod još jednim nazivom – Božji san. Stvoritelj je zamislio Mariju kao savršenu ženu mnogo prije njenog Bezgrešnog začeća. Poput mladića koji zamišlja svoju idealnu buduću ženu, zaljubljen je u taj ideal, čekajući da je susretne, sve dok se ne dogodi onaj trenutak kada u sebi usklikne „Ona je ta!“.

Tako je Stvoritelj zamišljao Blaženu Djevicu Mariju. On je jedini koji je stvorio svoju Majku. Učinio ju je savršenom. Zato je ona najnježnija i najbrižnija majka. Iako je s njim dijelila boli gledajući ga na križu, njezin Sin ju je ipak želio sačuvati od smrti. Zato ne slavimo Marijino uskrsnuće, nego uzašašće. Marija nije umrla nego je uznesena na Nebo. Osim što ju je učinio savršenom Majkom, Stvoritelj ju je učinio najslavnijom ženom na svijetu. Njeno je ime prisutno u svim kulturama u različitim oblicima. Ona je neiscrpna inspiracija umjetnicima, žena koja je najčešće slikana. Ideal je ženstvenosti. Marija je žena kakvom bi svaka žena u svojoj dubini duše željela biti, a svaki bi muškarac koji upozna Marijinu ljepotu i ženstvenost, želio voljeti ženu poput nje. Marija je savršena zaručnica. Zaručnica je Duha Svetoga.

Doista to remek-djelo stvaranja zaslužuje naše divljenje. No Stvoritelj ju je želio ne samo kao majku svoga Sina nego i kao onu koja će neprijatelju zadati posljednji udarac. Po njoj je započeo djelo spasenja – Utjelovljenjem. No zašto želi baš uz Marijinu pomoć zgaziti glavu sotone? Ne zato što je ona jednaka Bogu, nego zato što je Bog u njoj. On se želi još više proslaviti preko Marije, svoje ponizne službenice. Preko Marije želi činiti velika djela. I baš je njoj dao tu moć da ona zgazi zmiju.

Opet se možemo zapitati zašto se sotona toliko boji Marije? Zato što je ohol. Još više trpi kada ga pobjeđuje i kažnjava jedna žena. On Bogu mora priznati moć i veličinu, zna da je svemoćan Stvoritelj. Ali nikako ne može podnijeti Marijinu poniznost! Upravo zato, Bog je Mariji dao toliku moć da se zli duhovi više boje jednog Marijinog uzdaha nego mnogih molitava drugih svetaca. Zato što se odlučila poniziti i prihvatiti Božju volju, Bog je želi još više uzvisiti! U tome se ispunja Marijin Veliča: *Veliča duša moja Gospodina, klikće duh moj u Bogu, što pogleda na neznatnost službenice svoje: odsad će me, evo, svi naraštaji*

zvati blaženom. Jer velika mi djela učini Svesilni, sveto je ime njegovo! (Lk 1, 46-48)

Moćno oružje u rukama Marijine djece

Krunica je duhovno oružje, nebeski mač koji je Stvoritelj zamislio. Trebala su stoljeća da ono bude potpuno otkriveno i rasprostranjeno. Priča o nastanku krunice počinje još na prvim stranicama Evanđelja, a nastavlja se sve do kraja 20. stoljeća. Od tada do naših dana to je tajno oružje nailazilo na mnoge prepreke, bilo zaboravljano, izvojevalo mnoge bitke, ispratilo u slavu smrt tolike mučenike.

Riječi anđela Gabrijela kojima je pozdravio Mariju početak su molitve koja će se nebrojeno puta moliti kroz stoljeća. Tridesetak godina kasnije, Isus će svoje učenike poučiti kako se obraćati svome Ocu, kako moliti. Te riječi, početak *Zdravo Marije* i *Oče naš* temelj su molitve krunice.

Od davnih vremena u kršćanskom svijetu po samostanima molio se brevijar. Temeljio se na Božjoj riječi – na 150 psalama. Vremenom, kako su mnogi vjernici ili redovnici i redovnice koji nisu bili pismeni htjeli sudjelovati u toj molitvi Crkve, razvio se oblik molitve pod nazivom *Marijin psaltir*. Svi koji nisu mogli moliti brevijar, molili bi 150 *Zdravo Marija*.

Konačno, u 13. stoljeću stvorena je krunica. Jedna je žena u Španjolskoj očekivala rođenje djeteta i usnula je neobičan san. Sanjala je da je rodila psa s bakljom u ustima. Taj je pas obišao čitav svijet i zapalio ga svojom bakljom. Taj se san doista ostvario – rodila je sina Dominika Guzmana, osnivača Reda propovjednika, dominikanaca. U vremenu širenja hereza i sve većeg otpadanja od prave vjere, taj se nadareni govornik posvetio propovijedanju protiv heretika i obrani vjere. Ipak, unatoč gorljivim propovijedima, nije doživljavao uspjeh. Povukao se u šumu i u molitvi tražio pomoć od Blažene djevice Marije. Ona mu je otkrila tajnu kako će obratiti heretike: *Propovijedaj moj Psaltir*. Sv. Dominik tada je nastavio propovijedati o otajstvima Kristova života i moliti 150 *Zdravo Marija*. Tako je taj od prije poznati oblik molitve, dobio novu dimenziju – vodila je u kontemplaciju i obraćenje.

Kao što je sv. Dominik uveo 15 otajstava Kristova života u razmatranje krunice koja su odražavala srž kršćanske vjere koja je u to vrijeme bila ugrožene herezama, sličan postupak ponovio se početkom trećeg milenija kršćanstva.

Moćno oružje trebalo je nadograditi, prilagoditi vremenu koje je svijet suočilo s novim krizama. Sveti Ivan Pavao II., poznat po svojoj odanosti Blaženoj djevici Mariji, u svom apostolskom pismu 2002. godine *Rosarium Virginis Mariae* podsjeća kako su neki sveci i blaženici poticali na razmatranje nad novim otajstvima krunice (npr. Ljudevit Montfortski i Georg Preca). Uvodeći Otajstva svjetla, Ivan Pavao II. naglasio je potrebu za novim svjetlom u tami našega vremena. U tom apostolskom pismu također podsjeća da molitva krunice nije statična pobožnost nego se pod vodstvom Duha Svetoga razvijala tijekom stoljeća.

Upravo tim Otajstvima svjetla Crkva je dobila oružje kojim se može boriti protiv iskušenja modernog vremena. Ona uvode u razmatranja o potrebi za krštenjem za kojim danas mnogi ljudi koji sebe smatraju vjernicima više ne osjećaju potrebu, odgađaju krštenje male djece ili u njemu vide samo formalnost. Drugo nas otajstvo podsjeća na veličinu i dostojanstvo braka, toliko ugroženog i relativiziranog. Potreba za obraćenjem, odricanje od grešnog života i potpuno opredjeljenje za Božje kraljevstvo, danas se ne čine važnim mnogim kršćanima koji su zapali u zamku *new agea* po kome nam ni ne treba obraćenje jer su sve religije jednake, a Isusov put samo jedan od ponuđenih. Razmatranje o Isusovu preobraženju ne može nas ostaviti ravnodušnima prema njegovom božanstvu, jer on nije samo čovjek koji je učio o ljubavi i pokazao kako živjeti sretno. Također, Isusova stvarna prisutnost u Euharistiji na koju nas podsjeća peto Otajstvo svjetla, budi u nama vjeru i strahopoštovanje koji su se u mnogim dijelovima kršćanskog svijeta ugasili. Sv. Ivan Pavao II. tim je otajstvima krunicu osnažio za borbu protiv tame i zabluda modernog vremena.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Zavjet Gospi Fatimskoj i bakina priča siromaštva...

Sjeća li se tko mladih godina, onih iz djetinjstva? Kao da vas gledam nasmiješene i spremne da izdeklamirate sav svoj životni roman u jednom dahu. Ta, tko se ne bi sjećao mladosti svoje. Ne sjećamo se što smo jutros doručkovali, a možda i nismo... Ipak jesmo, samo što? Tko može pamtiti šta je jutros bilo? A što je bilo nekada, e, toga se sjećamo. Sjećamo se daleke mladosti, možda prvih koraka, puzanja po sobi i dvorištu, pune šake pijeska ili zemlje koju smo sa slašću trpali u usta. Zatim, izazivanja patka, purana ili guska koji bi nas potjerali, a onda uhvatili za haljinicu ili hlačice, a više puta i koža bi bila crvena. Gazde pijetlovi osobito su bili ratoborni pa bi bilo i suza. Poslije naše igre s društvom na ulici. Koji puta se potukli, došli kući razbijena nosa jer smo naišli na nečiju pesnicu ili nas je poljubila zemlja. Kod kuće bismo rekli da je sve u redu. Čak bi se začudili kad je mama pitala otkud krvi na košulji? To već nismo znali. Jer, Bože sačuvaj, izdati nekoga s kim smo se malo nezgodno sudarili i „grlili“. Već smo najbolji prijatelji, a sutra još bolji.

Osobito smo poučavani da budemo dobri, lijepo se vladamo, o drugima sve najljepše govorimo, molimo se Bogu, Gospi i svecima, idemo u crkvu, starije i roditelje slušamo. Život nas nije mazio. Nije se živjelo u obilju, ali onim što smo imali, bili smo zadovoljni i sretni. A bilo je baš i gladnijih godina prije moga rođenja. Stariji se i toga sjećaju. Tako su prošli školski dani, lijepo doba mladosti, došle ozbiljne godine, a mi se i sada rado vraćamo u lijepu pa i tešku prošlost. Evo kako jedna naša bakica, desetljeće starija od mene, govori svojoj unučici. Jedne večeri, dok je sjedila pokraj peći i slušala priče iz davnina, djevojčica je upitala:

- *Bako, je li ti bilo teško brinuti se za moga tatu i svu ostalu djecu koju si imala, a imala si ih šestero.*

Baka se nasmiješila i odgovorila svojoj unučici:

- *Dijete moje... Bilo je dana kada se samo jela pogača, pomazana s malo masti. Čaša mlijeka dijelila se na nekoliko vrlo malih šalica. Meso se jelo samo za posebne prilike i to u vrlo malim količinama, ali nikome nije nedostajalo Ljubavi. Vremena su tada bila teška. Ljudi su se više cijenili i voljeli, a manje se gledalo na stvari. Danas je obratno i taj svijet ne poznajem. Žalim, jer vi nikada nećete osjetiti ni djelić takvog spokoja koji je prebivao u našim srcima.*

- *Bako... A jesi li jako plakala kada ti je bilo teško?*

- *Jesam, miło moje. Lagala bih kada bih rekla da nisam. Svako srce proplače ma koliko jako bilo, jer nije od kamena. Plakala sam, ali noću kada svi zaspu. Nitko nije mogao čuti jecaj srca moga i molitvu koju sam molila*

svake večeri. Molila sam Boga za snagu da bih odgojila i pružila sve od sebe za dobro mojih najmilijih! A ujutro bi na mom licu sjajio osmijeh i samo lijepo riječi. Opet jednake za sve njih! Danas sam ponosna što nisam pokleknula ni u jednom „porazu“ i ostala dosljedna svojim ciljevima! S rukom na srcu zaklopit ću oči bez suza i tereta. Jer moj je život tekao po planu Božjem!

Ta baka nježno reče, i dva srca, mlado i vremešno zagrljše jedno drugo.

I sami smo doživjeli u životu mnoge kušnje, teškoće i neimaštinu. I prebrodili ih kao baka koju smo spomenuli. Kada Majka Božja može spasiti jedno selo od uništenja, koliko se tek brine za sve nas. Molimo joj se osobito u ovom mjesecu molitvom krunice. A Otac Nebeski, do kojega dolaze sve naše molitve, neka nam udijeli život koji će svijetli generacijama koje dolaze za nama. Bog vas blagoslovio, dragi prijatelji!

Mjesec listopada, kao i svibanj, posvećen je našoj nebeskoj Majci. Molimo najljepšu molitvu njoj posvećenu: KRUNICU. Jedan dan ovoga mjeseca, 7. listopada, poseban je spomendan Blažene djevice Marije od krunice, tj. Kraljica krunice. U većini crkava obilježava se listopadska pobožnost na koju nas kao djecu nitko nije prisiljavao, već smo trčali u crkvu i gurali se u redu tko će predmoliti krunicu. U ovom mjesecu je i 13. listopada, posljednji dan ukazanja Marijina u Fatimi. Taj je dan meni osobito urezan u srce. I kip Majke Božje Fatimske u mojem rodnom mjestu podsjeća me na taj datum. Zašto? Zato što se u čast Gospi Fatimskoj svake godine, 13. listopada u podne, slavi sveta misa zahvalnica. Gospa je sačuvala selo od uništenja 1944. godine. Taj dan Zavjetni je dan Gospi Fatimskoj. Ove godine je 75. obljetnica, a 76. misa zahvalnica, na kojoj sam i ja bio. Hvala ti Majko!

Svi sveti – vještice

Svake godine 1. studenog Katolička crkva slavi svetkovinu Svih svetih. U toj svetkovini Crkva obnavlja vjeru u vjersku istinu koju mi ispovijedamo svaki put kada govorimo Vjerovanje i kažemo: *vjerujem u općinstvo svetih*. To znači da vjerujemo u povezanost

Njima naša pomoć nije potrebna, a nama jest.

Drugo, ljudi koji su u čistilištu nalaze se na mukama i tako daju zadovoljštinu za svoje male grijehе ili grijehе za koje nisu poslije svete Ispovijedi dali zadovoljštinu. To je ono što nam svećenik daje poslije svete Ispovijedi za „pokoru“. Oni sebi ne mogu pomoći, ali vjernici koji su još na zemlji mogu im pomoći: molitvama, dobrim djelima, a najviše svetim misama. Naime, svaka sveta misa produžetak je Isusove žrtve na križu. Po toj žrtvi mi možemo dobiti oprostjenje

Svaka sveta misa produžetak je Isusove žrtve na križu. Po toj žrtvi mi možemo dobiti oprostjenje grijehа i za svoje pokojne.

grijehа i za svoje pokojne. Zato mi poslije smrti nekog člana obitelji ili za svoje prijatelje naručujemo svete mise: ležeće, tj. odmah kad umre, šest tjedana, pola godine, godišnjicu itd. Zato je hvale vrijedno što čine vjernici u nekim krajevima, da

Naš kršćanski život ima smisla samo ako će nas dovesti k Bogu u nebo, pa makar i kroz čistilište.

umjesto mnogo cvijeća kod sprovoda, stavljaju novac kod odra da se služe svete mise za pokojnika. Tako Crkva na zemlji pomaže Crkvi u čistilištu. Muke im se skraćuju i oni se pridružuju svetima u nebu.

Treće, Crkva na zemlji smo mi koji smo kršteni i dalje živimo svoju povezanost s Gospodinom Bogom, a anđelima, Svetima u nebu i onima koji se u čistilištu pročišćavaju za nebo. I mi pripadamo svetima. Naš kršćanski život ima smisla samo ako će nas dovesti k Bogu u nebo, pa makar i kroz čistilište.

Svetost nije privilegij samo nekih ljudi, nego smo svi pozvani na svetost. Zato nam cijeli zemaljski život treba biti usmjeren prema nebu. Varka je vjerovati u postojanje neba, a u njega ne doći. Ili odgađati dolazak u nebo za stare dane, a mladost provesti u paklu.

Svi sveti nisu vještice za strašenje starih ljudi i djece, nego sreća nas kršćana da se utvrdimo u vjeri u vlastito Uskrsnuće i u nadi da ćemo jednom to postići.

ljudi koji su na nebu, na zemlji i u čistilištu. Kako smo povezani?

Prvo, ljudi koji su u nebu – Sveti, oni su blaženi i sretni u zajedništvu s Gospodinom Bogom i s anđelima, zauvijek. Oni nama mogu pomoći svojim zagovorom. Gospodin to dopušta i mi se zato molimo svetima: Bl. Djevici Mariji, sv. Josipu, sv. Antunu, sv. Leopoldu itd.

700 godina Berega (Bačkog Brega) (nastavak)

Kada je 1781. srušena stara crkva, podignuta je nova od čvrstoga materijala. Ta je bila duga 34,2 metra. Gradnja današnje crkve je završena 1740. godine na mjestu gdje je bila prva, pa je druga crkva podignuta od trošnog materijala. Crkva je duga 33 metra, široka 14, a visoka 12,5 metara. Toranj je visok 33 metra. Župna crkva je obnovljena 1976. godine dok je Ivan Sabatkai bio privremeni upravitelj župe. Godine 1796. crkva je dobila dvije slike umjetnika Matije Hanischa. Jedna prikazuje sv. Josipa, a druga sv. Ivana i Pavla. Obje je slike 2014. godine restaurirala Zsuzsanna Korhecz Papp iz Subotice.

Bereški župnici i upravitelji župe

Prije dolaska prvog svjetovnog svećenika na mjesto župnika, o bereškim katolicima skrbili su franjevci iz Baje. Spominje se ime fra Martina Ibrašimovića Oriovčanina. Bereg je od 1812. do 1911. godine uvijek imao kapelana.

Prvi je župnik 1757. godine bio **András Fábry**. Župnik Fábri rođen je 1730. godine u današnjoj Slovačkoj, u Trenčinskoj županiji. Godine 1753. primljen je u kalačko sjemenište. Po završetku studija bio je kapelan u Santovu. Do godine 1756. bio je župnik u Kuli, a u Beregu do svoje smrti 1778. godine.

Antal Herczegh bio je župnik u Beregu od 1780. do 1782. godine. Od 1777. do 1779. godine bio je župnik u Gakovu. Od 1783. do 1790. godine bio je župnik u Gari. Iz Gare je premješten u Baju, gdje je umro lipnja 1791. godine.

Župnik **Bazilije Ikotić** u Bereg je došao 1782. godine. Godine 1766. bio je kapelan u Baču, a 1769. postao je župnik u Plavni. Godine 1774. postao je župnik u Gari. Godine 1782. došao je u Bereg. Te je godine i umro.

Georg Mettes došao je u Bereg 1782. godine. Prije toga je 1775. godine bio kapelan u Plavni, 1779. kapelan u Bačkom Monoštoru, 1780. bio je kapelan u Gari, a 1782. imenovan je župnikom u Beregu. Godine 1785. povukao se na bolovanje. U Beregu je bio župnik od 1782. do 1785. godine. Kada je ozdravio, imenovan je 1787. godine kapelanom u Kolutu, a 1787. godine je imenovan sončanskim kapelanom, gdje je umro 22. studenog 1793. godine.

Josip Potegić rođen je u Bođanima 1746. godine. U kalačko je sjemenište stupio 1768. godine, a po završetku studija 1771. godine, imenovan je kapelanom u Lemešu (Svetozar Miletić). Godine 1773. postao je subotički kapelan, a 1774. godine kapelan u Sonti. Godine 1775. bio je kapelan u Čavolju i u Aljmašu. Godine 1776. imenovan je župnikom u Bikiću, gdje je djelovao do 1785. godine. Godine 1785. imenovan je župnikom u Beregu, gdje je od 1798. godine obavljao i dužnost dekana. Potegić je u Beregu bio do 1799. godine, kada je imenovan župnikom

u Baču, gdje je umro 1802. godine. Pokopan je u bačkoj župnoj crkvi.

Martin Miletić bereškom župom upravljao je 1799. godine. Rođen je 1768. godine u đurskoj (Győr) županiji u župi Szentiván. Završivši u Kalači studij teologije, 1794. godine postao je kapelan u Baču, gdje je 1798. godine bio i upravitelj župe. U Beregu je djelovao 1799, a od 1800. godine djelovao je u Gari.

György Csabicsovszki u Beregu je bio župnik od 1801. do 1824. godine. Rođen je 1757. godine u gradu Púchov, u današnjoj sjeverozapadnoj Slovačkoj u Trenčinskoj županiji. Katona o Csabicsovszkom piše da je po narodnosti Mađar. Púchov je grad sa slovačkim stanovništvom. Filozofiju je studirao u Budimu, teologiju u Kalači te je 1781. godine postao subotički kapelan. Godine 1786. do 1800. godine bio je bikički župnik, a 1800. imenovan je bereškim župnikom. On je od 1810. do 1824. godine obnašao i dužnost dekana. Umro je u Beregu 3. rujna 1824. godine.

István Tamásy 1825. godine bio je privremeni upravitelj župe u Beregu. Godine 1810. bio je kapelan u Somboru. Godine 1811. bio je kapelan u Baču, od 1812. do 1817. godine bio je kapelan u Novom Sadu, a godine 1820. bio je kapelan u Beregu. Od 1821. do 1822. godine bio je kapelan u Bajaszentistvánu. Bio je kapelan u Bajmoku 1823. godine. Bio je kapelan u Santovu 1824. godine. Od 1826. do 1835. godine bio je župnik u Plavni.

Marko Zomborčević od 1826. do 1837. godine bio je župnik u Beregu. Godine 1806. bio je kapelan u Bečeju. Od 1807. do 1809. godine bio je kapelan u Subotici. Bio je i kapelan u Baji 1810. godine. Bio je kapelan i u Aljmašu od 1811. do 1813. godine. Od 1815. do 1816. godine bio je kapelan u Baškutu (Vaskút). Od 1817. do 1822. godine je bio upravitelj župe u Kucuri. Od 1823. do 1825. godine bio je župnik u Plavni.

Imre Lukačić bio je bereški župnik od 1838. do 1847. godine. Lukačić je bio 1817. godine upravitelj župe u Bikiću. Od 1818. do 1821. godine bio je kapelan u Somboru. Bio je kapelan u Brestovcu 1822. godine. Godine 1823. je bio kapelan u Kačmaru. Od 1824. do 1825. bio je kapelan u Čonoplji. Od 1833. do 1837. godine bio je župnik u župi Szent Benedek (Dunaszentbenedek).

David Barašević bio je bereški župnik od 1848. do 1873. Godine 1824. bio je kapelan u Lemešu. Od 1825. do 1826. bio je kapelan u Gornjem Svetom Ivanu (Felsőszentiván). Od 1827. do 1829. godine bio je kapelan u Čantaviru. Godine 1830. bio je kapelan u Bačkom Monoštoru. Od 1831. do 1832. godine bio je kapelan u Novom Sadu. Godine 1833. bio je kapelan u Gari. Godine 1834. bio je kapelan u Stanišiću. Od 1835. do 1841. godine bio je kapelan u Čonoplji. Od 1842. do 1843. godine bio je kapelan u Subotici. Godine 1844. bio je upravitelj župe u Gornjem Svetom Ivanu.

Oltar u rokoko stilu

Oltar koji je posvećen sv. Franji u somborskoj crkvi Presvetoga Trojstva izrađen je u kićenom baroknom, tj. rokoko stilu prije 250 godina. Kronika somborskog franjevačkog samostana koju je napisao fra Bona Mihaljević govori o nekim okolnostima podizanja oltara. Godine 1769. bratstvo svetog Franje za podizanje oltara dalo je 539 forinti. Antun Meneskivić, gradski senator i član bratstva, za oltar je darovao 100 forinti. Oltar je te iste 1769. godine podignut i oltarna slika je tad postavljena, na spomendan rana sv. Franje prvu svetu misu prikazao je dekan Antun Bajalić.

Somborski franjevci, u svojoj novosagrađenoj crkvi, prvi oltar posvetili su osnivatelju njihova reda, sv. Franji Asiškom (1182. – 1226). Oltar ima bogatu kompoziciju. Ukrašavaju je velika slika (ulje na platnu) s bogato krašenim okvirom. Slika predstavlja stigmatizaciju sv. Franje. Na lijevoj strani oltara je s. Elizabeta Ugarska i prosjak, s desne strane je sv. kralj Ljudevit IX. Iznad oltarne slike nalazi se skulptura koja predstavlja Boga Oca stvoritelja. Oltar krasi i stupovi sa stiliziranim korintskim kapitelima iznad kojih kleče anđeli. Na fotografiji načinjenoj oko 1870. godine, vidimo originalni izgled oltara. Oltar je tijekom mnogih obnova ostao bez nekih ukrasnih detalja, kolorit umjetnog mramora ili imitacije mramora je više puta mijenjan.

Toliko znamo da je oltarna slika zajedno s oltarom završena i postavljena 1769. godine. Točno se ne može odrediti tko je autor slike, postoji više nagađanja, ali dokument ili potpis na slici koji bi potvrdio autora još nije pronađen. Slika prikazuje

stigmatizaciju sv. Franje. Na slici dominira Franjo koji stoji na jednoj stijeni. Događaj se zbiva u prirodi. U gornjem dijelu slike koja se zatvara u polukrugu, umjetnik je smjestio Isusa koji prodire iz oblaka, okružen je anđelima. Sveti Franjo Asiški od početka svoga obraćenja (1204.) gajio je pobožnost i štovanje prema Kristu raspe- tom. Dvadeset godina nakon

Oltar koji je posvećen sv. Franji u somborskoj crkvi Presvetoga Trojstva izrađen je u kićenom baroknom, tj. rokoko stilu prije 250 godina. /.../ Oltar ima bogatu kompoziciju. Ukrašava ga velika slika koja predstavlja stigmatizaciju sv. Franje. Na lijevoj strani oltara je s. Elizabeta Ugarska i prosjak, s desne strane je sv. kralj Ljudevit IX., iznad oltarne slike je skulptura Boga Oca stvoritelja. Oltar krasi i stupovi sa stiliziranim korintskim kapitelima iznad kojih kleče anđeli.

obraćenja, Franjo je na brdu Alverni posljednji put propostio svoj četrdesetodnevni post od Velike Gospe do blagdana sv. Mihaela Arkandela. Dok se o blagdanu Svetog križa udubio u razmatranje, Krist Gospodin mu je na čudesni način utisnuo u tijelo znakove svoje muke, tj. svoje rane – stigme. Benedikt XI. dopustio je Franjevačkom redu da 17. rujna slavi blagdan Rana (stigma) sv. Franje.

Svečani koncert ansambla *Collegium Musicum Catholicum*

Komorni ansambl *Collegium Musicum Catholicum* priredio je 7. listopada u katedrali-bazilici svete Terezije Avilske u Subotici svečani koncert Vidakoviću u čast u povodu 105. rođendana Albe Vidakovića i 25. obljetnice djelovanja ansambla.

Poštovatelje djela Albe Vidakovića i brojnu publiku koja prati rad komornog ansambla na početku programa pozdravio je vlč. dr. Ivica Ivanković Radak, predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović” u okviru kojeg djeluje ansambl.

Zbor *Collegium Musicum Catholicum* osnovan je sa željom njegovanja sakralne glazbe među mladima. Zborom je u početku ravnala s. Bernardica Đukić iz Družbe sestara Naše Gospe, zatim Nela Skenderović, a danas zborom ravna mo. Miroslav Stantić. Na repertoaru zbora nalaze se skladbe od gregorijanskih, preko skladbi iz svih epoha i stilova, do suvremenih skladatelja našeg doba.

Kroz 25 godina izveden je veliki broj skladbi Albe Vidakovića, kako u Subotici tako i diljem Vojvodine, Hrvatske i Europe, a neke od njih su u Subotici doživjele i svoju praizvedbu. *Collegium* je tu večer posvetio Vidakoviću u proslavi svoga 25-ogodišnjeg djelovanja izabranim djelima iz njegova opusa, koja čine na poseban način krunu Vidakovićevih sakralnih skladba. Za orguljama je bio Kornelije Vizin. Održavanje koncerta i srebrnog jubileja pomogli su Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice.

„Šokci i baština” u Monoštoru

Zajednička manifestacija svih udruga šokačkih Hrvata u Vojvodini – „Šokci i baština”, sedma po redu, održana je 12. listopada u Monoštoru u okviru obilježavanja Zavitnog dana.

U bogatom programu nastupili su članovi udruga iz Monoštora, Sonte, Bača, Berega, Sombora i Vajske, a kao gosti nastupili su članovi HKD „Šid” iz Šida. Udruge su prikazale dio svoje bogate tradicijske baštine (običaji, glazba, nošnja...), a na početku programa predstavljena je monografija *Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Hrvata Šokaca*, koju je uredila prof. Milana

Černelić. Upravo je glavna urednica ovog kapitalnog djela bila glavna gošća, a nju je predstavila i zahvalila joj u ime Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata na dugogodišnjoj suradnji Katarina Čeliković.

O pučkoj pobožnosti Šokaca i Bunjevaca

Dvodnevni Međunarodni okrugli stol organizirala je udruga *Šokačka grana* u Osijeku i Vinkovcima, u suorganizaciji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata i Znanstvenim zavodom

Hrvata u Mađarskoj, 4. i 5. listopada na temu *Pučka pobožnost Šokaca i Bunjevaca – jučer, danas, sutra*.

Od vojvođanskih Hrvata svoja su izlaganja predstavili Petar Pifat, dr. sc. Marinko Stantić, Ruža Silađev i Anita Đipanov Marijanović, a svoj je rad priložio i Dražen Skenderović.

Drugi dan okruglog stola nastavljen je u Vinkovcima, uz potporu *Vinkovačkih rodova*, gdje je predstavljena knjiga *Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Šokaca* urednice i voditeljice projekta prof. Milane Černelić. O knjizi su govorili ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov te Katarina Čeliković.

Skup o etnokulturnom identitetu Hrvata u Vojvodini

Znanstveno-stručni skup *Etnokulturni identitet Hrvata u Vojvodini: povijesni i suvremeni procesi u organizaciji Hrvatskoga katoličkog sveučilišta* održan je u Zagrebu i Subotici, 9. i 11. listopada, u kojem je radove predstavilo dvadeset četvero sudionika.

Skup je organiziran uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ministarstva kulture Republike Hrvatske te Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata s ciljem rasvjetljavanja procesa oblikovanja sastavnica etnokulturnoga identiteta i aktualnoga društvenoga i političkoga položaja hrvatske zajednice u Vojvodini. Profesori i studenti imali su i stručnu ekskurziju koja je uključila srijemski i bački prostor na kojem žive Hrvati. Radovi će biti objavljeni u zborniku.

Održan XIX. Festival bunjevački pisama

Hrvatska glazbena udruga organizirala je 29. rujna XIX. po redu *Festival bunjevački pisama* u dvorani Tehničke škole „Ivan Sarić” u Subotici, a brojna publika imala je priliku čuti 15 novih pjesama.

Pjesma koja je odnijela najviše nagrada je *Nebo i ti*, a izveo ju je i aranžirao, ansambl *Ravnica*. Tekst i glazbu za pjesmu napisao je **Nikola Jaramazović** koji je za ovo djelo dobio prvu nagradu stručnog žirija, a s ansamblom i nagradu publike.

Druga nagrada stručnog žirija pripala je **Stjepanu Čipriću** koji je napisao tekst i glazbu za pjesmu „*Ne mari Dunav*”, a treće mjesto zauzeo je **Radoslav Kolarov** za tekst i glazbu pjesme „*Na Dunavu mi suza osta*”.

Nagrada za najbolji aranžman pripala je ansamblu *San* za pjesmu *Slatka mala*. Najbolja debitantica je **Katarina Vojnić Purčar**, a najbolji interpretator je **Martin Vojnić Mijatov**. **Boro Karadža** nagrađen je za najbolji tekst *Volio bi' dugo da potraju*. Festivalskim tamburaškim orkestrom ravnala je 13. godinu za redom **Mira Temunović**.

Prvoklasni spektakl mjuzikla u Monoštoru i Subotici

Prvoklasni spektakl mjuzikla „*Tamo da putujem*” prikazali su učenici Prirodoslovne škole Vladimira Preloga iz Zagreba u Monoštoru i Subotici.

Oni su pod vodstvom ravnatelja **Zlatka Stića** posjetili 4. i 5. listopada Hrvate u Vojvodini, a razlog posjeta bila je izvedba kazališne predstave „*Tamo da putujem*” u Monoštoru i Subotici, kao i donacija udžbenika za sva četiri razreda stručne škole i gimnazije.

Pozivamo vas na **sedmi**

HOLLYWIN

na predstavu o životu
bl. Marije Propetog Isusa Petković
i osnivanju Družbe Kćeri Milosrđa
u izvedbi gostiju iz Blata na Korčuli

STOPAMA LJUBAVI

četvrtak, 31.10.2019.
20 sati

HKC „Bunjevačko kolo“, Subotica

Ulaz slobodan

Prikupljanje dobrotvornih priloga za misije

Sveta misa za vjerne mrtve u Kerskom groblju

01. 11. 2019.

U 16 sati – Sveta misa na Kerskom groblju. Poslije mise procesija sa svijećama do križa i molitva za sve pokojne koji su pokopani u tom groblju.

Misa za preminule župljane u Sv. Roku

02. 11. 2019.

U 17.30 sati – Sveta misa u crkvi sv. Roka za sve preminule župljane od 1. 11. 2018. do 1. 11. 2019.

Zlatna harfa u Beregu

Proštenje u katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici

Svečani koncert ansambla *Collegium Musicum Catholicum*

Svečanost povodom odlaska u mirovinu mons. Bele Stantića

Đakonsko ređenje Tomislava Vojnića Mijatova

Susret redovnika i redovnica u Mužlji

Bračni jubilarci župe Uskrsnuća Isusova

Jesenska kampanja Inicijative 40 dana za život

Inicijativa *40 dana za život* ekumenska je pro-life inicijativa za život, a posredno i inicijativa za zaustavljanje pobačaja. Na svjetskoj razini u njoj je do sada sudjelovalo milijun ljudi svih kršćanskih denominacija. Održana je u 61 zemlji diljem svijeta u 855 gradova.

Inicijativa *40 dana za život* oblikovana je prema Svetom pismu. Zajednički cilj jest zaštita nerođene djece, iscjeljenje žena koje su pobacile, obraćenje medicinskog osoblja koji vrše pobačaje i njihov priziv savjesti te političara i svih aktivista koji ga zagovaraju, moralnu pomoć svakoj majci i ocu koji su donijeli odluku pobaciti vlastito dijete, molitva za obraćenje i spas duša te molitva za obitelji. Ta misija ostvaruje se miroljubivim bdijenjem pred bolnicama, i to molitvom i postom. Cilj je osvješćivanje cijele lokalne zajednice da bi se odvratila od abortusa i duha smrti.

U Subotici je prvo bdijenje održano u jesenskoj kampanji 2016. godine. Do sada je održano šest kampanja, a u tijeku je sedma. Prva je održana u dvorištu bolnice kada je odaziv bio najveći. Tri kampanje održane su ispred zgrade bolnice, jedna u bolničkoj kapeli u Subotici, a jedna u kapeli Radio Marije. Bdijenje koje je u tijeku održava se u bolničkoj kapeli svaki dan do 3. studenog u vremenu od 11 do 13 sati, osim nedjelje kada se održava od 10 do 12 sati. Ove godine bdijenju aktivno nazoči petnaestak molitelja koji su raspoređeni po danima i smjenama. To su isti molitelji koji su bili i na posljednja četiri bdijenja, uglavnom sve stariji molitelji i mali broj molitelja srednje dobi. Mladih molitelja nema, mada su se samo dvije mlade osobe ponudile da ih pozovemo ako je jako potrebno. To je velik problem, jer je molitva namijenjena prije svega mladima. Mnogo jaču poruku upućivali bismo svima da se na bdijenju pojavljuju mladi. Mladi kršćani snažnije bi djelovali na svoje vršnjake kojima je osnovna poruka upućena. Baš zato pozivamo mlade kršćane da dođu i stanu u prve bojeve protiv duha smrti. Diljem svijeta prisutan je veliki broj mladih. Pitamo se što to prijeći našu subotičku mladež da se odazovu na javnu molitvu. Sram? Zašto kada nije sramota odazvati se Kristovu pozivu. Nedostatak vremena? Nije mnogo odvojiti ponekad jedan sat.

Posljednjih nekoliko bdijenja nismo dobili dozvolu od gradskih vlasti da molimo ispred bolnice, jer nismo imali osnovanu udrugu. Udruga je konačno osnovana, ove godine i službeno rješenje dobili smo 21. listopada. Udruga nosi naziv „Život biraj“. Nakon još nekih formalnosti, tj. dozvole za javno bdijenje ispred bolnice, očekujemo da ćemo posljednjih nekoliko dana bdijenja biti ispred bolnice. Udruga će se baviti i humanitarnim radom, tj. pomoći potrebitim obiteljima.

Ohrabrujuće je da su nam se ove godine svih 40 dana pridružio Somborski karmelićanski svjetovni red, a u tijeku je organiziranje bdijenja u Novom Sadu koje bi počelo u korizmenom vremenu 2020. godine. Tako bismo imali tri grada u Srbiji koji imaju organiziranu Inicijativu *40 dana za život*. Nadamo se da će ih vremenom biti mnogo više.

Pozivamo sve čitatelje *Zvonika* da nam se pridruže, da educiraju osobe u svojem okruženju, osobito mlade. Apeliramo i na sve svećenike da potiču svoje vjernike da se pridruže Udruzi „Život biraj“, jer je zaštita života poziv Isusa Krista. /Vesna Gatara/